

1. Generelt

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Forord

Vejledning i brug af håndbogen

Dette kapitel er gældende fra 1. maj 2004

Generelt

Forord

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige er udarbejdet af Sekretariatet for Huseftersyn, som arbejdsgrundlag for beskikkede bygningssagkyndige ved deres bygningsgennemgang.

Håndbogen indeholder de love og bekendtgørelser, som ligger til grund for Huseftersynsordningen, det af Erhvervs- og Boligstyrelsen godkendte skema for tilstandsrapporten, en vejledning i at gennemføre og rapportere en bygningsgennemgang, samt en ståbi for de beskikkede bygningssagkyndige. Herudover er håndbogen forberedt til, at de bygningssagkyndige selv kan indsætte relevant materiale, f.eks. Huseftersyn Nyt.

Håndbogen danner grundlaget for, at bygningsgennemgangen kan blive så systematisk som muligt og samtidig at tilstandsrapporterne bliver ensartede, så forbrugeren får sammenlignelige tilstandsrapporter.

Sekretariatet vil vedligeholde indholdet og sende informationer om opdateringer til de beskikkede bygningssagkyndige på sekretariatets adresseliste. Fremover vil håndbogen findes i en elektronisk udgave på sekretariatets hjemmeside, og opdateringer vil ligeledes ske via hjemmesiden.

Det gældende edb program til at udarbejde tilstandsrapporten, kan findes på sekretariatets hjemmeside.

Det er de beskikkede bygningssagkyndiges eget ansvar at vedligeholde deres eksemplarer af håndbogen og at benytte den gældende version af edb-programmet.

Håndbogen forudsættes kun anvendt af beskikkede bygningssagkyndige for Huseftersynsordningen, dvs. personer som er fagligt og teknisk sagkyndige på området. Anvendelsen af håndbogen fritager ikke de beskikkede bygningssagkyndige for deres sædvanlige ansvar, da det i hvert enkelt tilfælde må vurderes om håndbogens oplysninger og anbefalinger er anvendelige i den aktuelle sag.

For sekretariatet, Bjarne Leander Poulsen.

Vejledning i brug af håndbogen

Håndbogen indeholder følgende kapitler:

1. Generelt
2. Lovgrundlag
3. Huseftersynet
4. Tilstandsrapport
5. Ståbi
6. Huseftersyn Nyt
7. Informationsmøder
8. Diverse
9. Egne notater
- 10.

Kapitel 2 indeholder de gældende love og bekendtgørelser for ordningen, og er **obligatorisk** viden for de bygningssagkyndige.

Kapitel 3 indeholder en vejledning til de bygningssagkyndige i gennemførelse af huseftersyn og udarbejdelse af tilstandsrapport. Kapitlet er **obligatorisk** viden for de bygningssagkyndige.

Kapitel 4 indeholder det af Erhvervs- og Boligstyrelsen godkendte tilstandsrapportskema, et eksempel på en udfyldt tilstandsrapport samt brugervejledning til edb programmet. Eksemplet er nyt i forhold til tidligere udgaver af håndbogen. Kapitlet er **obligatorisk** viden for de bygningssagkyndige.

Kapitel 5 indeholder en ståbi for de bygningssagkyndige. Ståbien giver generel byggeteknisk viden og er et hjælpeværktøj for de sagkyndige. Kapitel 5 relaterer sig således ikke direkte til huseftersynet og er **ikke obligatorisk** viden for de sagkyndige.

Ståbiens tekst er tilrettet, illustrationerne er udbygget og der er tilføjet en litteraturliste i forhold til tidligere udgaver.

Tidligere udgaver af håndbogen kan downloades i pdf-format fra sekretariatets hjemmeside.

2. Lovgrundlag

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v.	4 sider	14. juni 1995
Lov om ændring af lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v., lov om omsætning af fast ejendom og ligningsloven	2 sider	31. maj 2000
Bekendtgørelse Huseftersynsordningen	5 sider	12. december 2003

Love og bekendtgørelser er gengivet med de originale tekster, sat ind i håndbogens layout.

Lov nr. 391 af 14. juni 1995

Lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Tilstandsrapporter og oplysninger om ejerskifteforsikring

§ 1. Reglerne i dette kapitel gælder for aftaler om køb af fast ejendom, når ejendommen hovedsagelig anvendes til beboelse for sælgeren eller hovedsagelig er bestemt til beboelse for køberen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Reglerne gælder ikke for aftaler om køb af ubebygget grund eller grund med bygning under opførelse eller for køb af landbrugs-ejendom, der er undergivet landbrugspligt.

§ 2. Har køberen fra sælgeren modtaget en rapport om bygningernes fysiske tilstand (en tilstandsrapport) og oplysning om ejerskifteforsikring, jf. §§ 4 og 5, kan køberen ikke over for sælgeren påberåbe sig, at en bygnings fysiske tilstand er mangelfuld, jf. dog stk. 2-5. Køberen kan heller ikke over for sælgeren påberåbe sig, at en fejl burde have været nævnt i tilstandsrapporten.

Stk. 2. Stk. 1 gælder kun, hvis køberen har modtaget den i stk. 1 nævnte tilstandsrapport og oplysning om ejerskifteforsikring inden aftalens indgåelse, dog senest inden køberens afgivelse af købstilbud, som antages af sælgeren.

Stk. 3. Sælgeren skal inden aftalens indgåelse, dog senest inden køberens afgivelse af købstilbud, som antages af sælgeren, have sikret sig, at køberen er bekendt med de i stk. 1 nævnte retsvirkninger. I modsat fald gælder stk. 1 ikke, medmindre der er særlig grund til at antage, at køberen på anden måde var bekendt hermed.

Stk. 4. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan køberen påberåbe sig forhold, som er opstået efter udarbejdelsen eller fornyelsen af tilstandsrapporten, jf. § 4, stk. 1, samt påberåbe sig, at et forhold strider mod en servitut eller offentlig-retlige forskrifter. Køberen kan desuden påberåbe sig en mangel, hvis sælgeren har ydet en garanti med hensyn til det pågældende forhold eller har handlet svingagtigt eller groft uagtsomt. Køberen kan i øvrigt gøre erstatningskrav gældende efter almindelige regler, hvis sælgeren har opført bygningen med salg for øje.

Stk. 5. Er en bygnings fysiske tilstand

mangelfuld, kan køberen uanset bestemmelsen i stk. 1 uden aftale herom indtræde i krav, som sælgeren i anledning af det pågældende forhold kunne have gjort gældende mod tidligere sælgere og mod den, der har medvirket ved opførelsen af bygningen.

§ 3. Køberen kan over for en bygningssagkyndig, der har udarbejdet en tilstandsrapport som nævnt i § 4, stk. 1, 1. pkt., fremsætte krav om skadeserstatning for fejl, der burde have været omtalt i rapporten. Har sælgeren måttet betale et beløb til køber på grund af fejl, der burde have været omtalt i en sådan rapport, tilkommer der sælgeren en rimelig godtgørelse.

Stk. 2. Har den, som vil påberåbe sig, at en fejl burde have været omtalt i tilstandsrapporten, ikke givet den bygningssagkyndige meddelelse herom inden 5 år fra den overtagelsesdag, som er aftalt mellem køberen og sælgeren, dog senest 6 år fra rapportens datering, mister den pågældende retten til at påberåbe sig, at fejlen burde have været omtalt i tilstandsrapporten. Det gælder dog ikke, hvis den bygningssagkyndige har ydet en garanti for et længere tidsrum eller har handlet svingagtigt eller groft uagtsomt.

§ 4. En tilstandsrapport skal for at have de i § 2 nævnte retsvirkninger være udarbejdet af en beskikket bygningssagkyndig, jf. stk. 2, og skal være udfærdiget på et skema, der er godkendt af boligministeren. Tilstandsrapporten skal endvidere være udarbejdet eller fornyet af den bygningssagkyndige mindre end 6 måneder før den dag, hvor køberen modtager rapporten.

Stk. 2. Boligministeren beskikker et antal bygningssagkyndige til at udarbejde tilstandsrapporter som nævnt i denne lov. Boligministeren fastsætter regler om beskikkelse som bygningssagkyndig, herunder om ansvarsforsikring og andre betingelser for beskikkelse, om gebyr for beskikkelse m.v., om fratagelse og bortfald af beskikkelse samt om administrationen af beskikkelsesordningen. Boligministeren fastsætter endvidere regler om virksomheden som bygningssagkyndig, herunder om den bygningssagkyndiges undersøgelse til brug for udarbejdelsen af en tilstandsrapport, samt regler om den bygningssagkyndiges vederlag.

Stk. 3. Boligministeren kan henlægge sine beføjelser i medfør af denne lov til en styrelse under boligministeren. Det kan endvidere i forskrifter, der fastsættes i medfør af stk. 2, bestemmes, at opgaver i forbindelse med administrationen af beskikkelsesordningen overlades til private.

Stk. 4. Straffelovens §§ 144, 150, 152 og 154-157 finder tilsvarende anvendelse på beskikkede bygningssagkyndige.

§ 5. Oplysning om ejerskifteforsikring skal for at have de i § 2 nævnte retsvirkninger være skriftlig og indeholde en meddelelse fra et forsikringsselskab om,

- 1) på hvilke vilkår køberen kan tegne en forsikring vedrørende ejendommen, som i mindst 5 år efter overtagelsesdagen og med mulighed for forlængelse til i alt mindst 10 år dækker fejl ved bygningernes fysiske tilstand, der var til stede ved købers overtagelse af ejendommen, og som ikke er nævnt i tilstandsrapporten, jf. § 4, eller
- 2) hvilke særlige forhold ved den pågældende ejendoms fysiske tilstand der medfører, at der ikke kan tegnes en forsikring som nævnt i nr. 1.

Stk. 2. Den i stk. 1, nr. 1, omhandlede meddelelse skal være udformet som et bindende tilbud til køberen og angive en rimelig frist for antagelse af tilbudet.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om dækningsomfanget for de i stk. 1 nævnte forsikringer samt om indholdet af de i stk. 1 nævnte meddelelser fra forsikringsselskaber.

Kapitel 2

Fortrydelsesret ved køb af fast ejendom m.v.

§ 6. Reglerne i dette kapitel gælder for aftaler om køb af fast ejendom, når ejendommen hovedsagelig er bestemt til beboelse for køberen, jf. dog stk. 2. Reglerne gælder under samme betingelse for aftaler om køb af andel i en andelsboligforening samt køb af aktie eller andet adkomstdokument med tilknyttet brugsret til en bolig bortset fra brugsret på timeshare-basis.

Stk. 2. Reglerne gælder ikke for køb af fast ejendom på auktion, eller når der ved aftalens indgåelse er indgivet begæring om tvangsauktion og køberen vidste eller burde vide dette. Reglerne gælder endvidere ikke for køb af landbrugsejendom, der er undergivet landbrugspligt.

Stk. 3. Har sælgeren handlet som led i sit erhverv, eller er aftalen indgået eller formidlet for sælgeren af en erhvervsdrivende som led i dennes erhverv, har sælgeren bevisbyrden for, at aftalen ikke er omfattet af reglerne i dette kapitel.

§ 7. Når der er indgået en aftale om køb, kan køberen træde tilbage fra aftalen på de betingelser, som er nævnt i §§ 8-11 (fortrydelsesret).

Stk. 2. Så længe et tilbud om køb ikke er antaget af sælgeren, kan køberen tilbagekalde sit tilbud ved at give underretning herom til sælgeren.

§ 8. Fortrydelsesretten er betinget af, at køberen senest 6 hverdage efter aftalens indgåelse giver skriftlig underretning til sælgeren om, at køberen vil træde tilbage fra aftalen, jf. dog stk. 2. Underretningen skal være kommet frem inden fristens udløb.

Stk. 2. Er aftalen indgået ved køberens antagelse af sælgerens tilbud om salg, skal den i stk. 1 nævnte underretning være kommet frem senest 6 hverdage efter, at tilbudet er kommet til køberens kundskab.

§ 9. Er en aftale om køb blevet tinglyst, er fortrydelsesretten betinget af, at køberen inden udløbet af den i § 8 nævnte frist foretager det fornødne til aflysning af aftalen.

§ 10. Har køberen taget ejendommen i brug, er fortrydelsesretten betinget af, at ejendommen inden udløbet af den i § 8 nævnte frist stilles til sælgerens disposition.

Stk. 2. Har køberen efter aftalens indgåelse foretaget fysiske indgreb i eller forandringer på ejendommen, er fortrydelsesretten betinget af, at køberen inden udløbet af den i § 8 nævnte frist tilbagefører ejendommen til væsentlig samme tilstand som før indgrebet eller forandringen.

Stk. 3. Er ejendommen efter aftalens indgåelse blevet beskadiget eller forringet på anden måde som følge af, at køberen eller andre, der har haft adgang til ejendommen i køberens interesse, har udvist uagtsomhed, er fortrydelsesretten betinget af, at køberen inden udløbet af den i § 8 nævnte frist udbedrer forholdet. Køberen har bevisbyrden for, at der ikke er udvist uagtsomhed.

§ 11. Fortrydelsesretten er betinget af, at køberen inden udløbet af den i § 8 nævnte frist betaler en godtgørelse på 1 pct. af købesummen til sælgeren, jf. dog stk. 2. Køberen kan med frigørende virkning betale til en erhvervsdrivende som nævnt i § 6, stk. 3.

Stk. 2. Køberen skal ikke betale godtgørelse efter stk. 1, såfremt aftalen er indgået med en sælger, der har opført ejendommen med salg for øje, eller hvis hovederhverv er at sælge fast ejendom, når sælgeren har handlet som led i dette erhverv. Går aftalen ud på køb af en grund samt ny- eller færdigopførelse af en hel bygning på grunden som nævnt i § 14, finder § 17 tilsvarende anvendelse.

§ 12. Har køberen betalt en del af købesummen, skal sælgeren ved tilbagetrædelse straks tilbagebetale det modtagne med fradrag af eventuelle beløb efter § 11. Fradrag kan ske,

selv om køberen har indbetalt beløbet til en erhvervsdrivende som nævnt i § 6, stk. 3.

Stk. 2. Har sælgeren fra køberen som sikkerhed for købesummens betaling modtaget et pantebrev med pant i ejendommen eller et tilsvarende dokument, skal sælgeren ved tilbagetrædelse straks tilbagegive dette. Kan sælgeren ikke straks tilbagegive dokumentet, skal sælgeren holde køberen skadesløs for ethvert krav i henhold til dokumentet, og køberen kan kræve, at sælgeren stiller betryggende sikkerhed herfor.

§ 13. Lørdage og grundlovsdag anses ikke for hverdage ved beregningen af fortrydelsesfristen, jf. § 8.

Kapitel 3

Fortrydelsesret ved aftaler om køb eller opførelse af hele bygninger

§ 14. Reglerne i dette kapitel gælder for aftaler om køb eller opførelse af hele bygninger, som en erhvervsdrivende (entreprenøren) indgår som led i sit erhverv, såfremt

- 1) bygningen i det væsentlige skal leveres eller i det væsentlige både projekteres og opføres af entreprenøren,
- 2) bygningen efter sin art er bestemt til en eller tofamiliesbeboelse,
- 3) bygningen hovedsagelig er bestemt til en eller tofamiliesbeboelse for den anden part (bestilleren) og
- 4) aftalen om opførelse af bygningen ikke er indgået ved bestillerens antagelse af skriftligt bud, som er fremkommet efter opfordring til flere om at byde inden for en bestemt frist på samme udbudsgrundlag.

Stk. 2. Entreprenøren har bevisbyrden for, at en aftale om køb eller opførelse af bygning ikke er omfattet af reglerne i dette kapitel.

§ 15. Når der er indgået aftale om køb eller opførelse af en bygning, kan bestilleren træde tilbage fra aftalen på de i § 16 nævnte betingelser (fortrydelsesret).

§ 16. Fortrydelsesretten er betinget af, at bestilleren senest 6 hverdage efter aftalens indgåelse giver entreprenøren skriftlig underretning om, at bestilleren vil træde tilbage fra aftalen, jf. dog stk. 2. Underretningen skal være kommet frem inden fristens udløb.

Stk. 2. Er aftalen indgået ved bestillerens antagelse af et tilbud fra entreprenøren, skal den i stk. 1 nævnte underretning være kommet frem senest 6 hverdage efter, at entreprenørens tilbud er kommet til bestillerens kundskab.

§ 17. Træder bestilleren tilbage, kan entreprenøren alene kræve vederlag for arbejde, som efter aftalen allerede skulle være udført, og som er udført.

Stk. 2. Har bestilleren betalt en del af det afbetalte vederlag, eller har entreprenøren fra bestilleren som sikkerhed for vederlagets betaling modtaget et pantebrev eller et tilsvarende dokument, finder § 12 anvendelse med de ændringer, som følger af stk. 1.

§ 18. § 13 finder tilsvarende anvendelse ved beregning af fortrydelsesfristen efter § 16.

Kapitel 4

Oplysning om fortrydelsesret

§ 19. En erhvervsdrivende sælger eller formidler m.v. som nævnt i § 6, stk. 3, skal, inden fortrydelsesfristen begynder at løbe, jf. § 8, i et særskilt dokument give køberen oplysning om fortrydelsesretten efter kapitel 2. Ved aftale om køb eller opførelse af bygning, jf. § 14, skal entreprenøren, inden fortrydelsesfristen begynder at løbe, jf. § 16, give bestilleren oplysning om fortrydelsesretten efter kapitel 3.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om de i stk. 1 nævnte oplysningers form og indhold.

Kapitel 5

Andre bestemmelser

§ 20. Træder køberen tilbage fra en aftale efter reglerne i kapitel 2, er sælgeren med hensyn til en eventuel professionel rådgivers honorarkrav stillet, som om ejendommen ikke var solgt.

Kapitel 6

Lovens fravigelighed

§ 21. Reglerne i kapitel 1 kan ikke ved aftale fraviges til skade for køberen eller sælgeren, medmindre den pågældende har handlet som led i sit erhverv. Det kan dog aftales, at køberen uanset bestemmelsen i § 2, stk. 4, 1. pkt., ikke skal kunne påberåbe sig forhold, som er opstået efter udarbejdelsen eller fornyelsen af tilstandsrapporten, jf. § 4, stk. 1.

Stk. 2. Reglerne i kapitel 2 kan ikke ved aftale fraviges til skade for køberen.

Stk. 3. Reglerne i kapitel 3 kan ikke ved aftale fraviges til skade for bestilleren.

Stk. 4. § 20 kan ikke ved aftale fraviges til skade for sælgeren, medmindre den pågældende handler som led i sit erhverv.

Kapitel 7

Straf

§ 22. Den, der undlader at give oplysning som nævnt i § 19, stk. 1, straffes med bøde,

medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Justitsministeren kan i forskrifter, der udstedes i medfør af § 19, stk. 2, fastsætte bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et selskab, en forening, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar.

Kapitel 8

Ikrafttræden m.v.

§ 23. Loven træder i kraft den 1. januar 1996 og har virkning for aftaler, der indgås efter ikrafttrædelsen.

§ 24. I lov om stempelafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 727 af 5. august 1994, som ændret ved lov nr. 1090 af 21. december 1994, foretages følgende ændring:

I § 29, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Stempelmyndigheden godtgør dog på begæring stempel af dokumenter vedrørende en

aftale, der bortfalder som følge af tilbagetrædelse efter reglerne i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v.«

§ 25. I lov om køb, jf. lovbekendtgørelse nr. 28 af 21. januar 1980, som senest ændret ved lov nr. 1098 af 21. december 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 54 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ved køb af byggematerialer er den i stk. 1 nævnte frist 5 år fra byggeriets aflevering, dog højst 6 år fra overgivelsen af materialerne til køberen.«

2. I § 83 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* § 54, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.«

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan med undtagelse af § 24 ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 14. juni 1995

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Bjørn Westh

Lov nr. 437 af 31. maj 2000

Lov om ændring af lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v., lov om omsætning af fast ejendom og ligningsloven

(Stramning af betingelserne for, at sælgeren kan undgå at hæfte for mangler m.v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov nr. 391 af 14. juni 1995 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v., som ændret ved § 17 i lov nr. 234 af 2. april 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, indsættes efter ordet »landbrugspligt«: », medmindre købsaftalen er betinget af, at landbrugspligten ophæves«.

2. I § 2, stk. 1, 1. pkt., ændres ordene »jf. dog stk. 2-5« til: »jf. dog stk. 2-6«.

3. I § 2 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Fremlægger sælgeren tilbud på en ejerskifteforsikring, jf. § 5, gælder stk. 1 kun, hvis sælgeren inden det i stk. 2 nævnte tidspunkt ved et skriftligt og bindende løfte har forpligtet sig til at indbetale et beløb til køberen svarende til mindst halvdelen af den tilbudte samlede præmie for den pågældende forsikring, såfremt køberen tegner denne eller en anden forsikring, som opfylder de i § 5 nævnte betingelser.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

4. I § 2, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres ordene »inden aftalens indgåelse, dog senest inden køberens afgivelse af købstilbud, der antages af sælgeren,« til: »inden det i stk. 2 nævnte tidspunkt«.

5. § 2, stk. 5, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Er en bygnings fysiske tilstand mangelfuld, hindrer bestemmelsen i stk. 1 ikke, at køberen kan indtræde i krav, som sælgeren i anledning af det samme forhold ved bygningen ville have haft mod tidligere sælgere og mod den, der har medvirket ved opførelsen af bygningen.«

6. I § 5, stk. 1, nr. 1, indsættes efter ordene »som ikke er nævnt«: »eller er klart forkert beskrevet«.

7. I overskriften til kapitel 6 tilføjes efter ordet »fravigelighed«: »m.v.«.

Justitsmin.

Lovafdelingen, j.nr. 1999-7002-19

8. I § 21, stk. 1, ændres ordene »§ 2, stk. 4, 1. pkt.« til: »§ 2, stk. 5, 1. pkt.«.

9. Efter § 21 indsættes:

»§ 21 a. Ved købsaftaler, hvor reglerne i kapitel 1 finder anvendelse, jf. § 1, kan bestemmelser i aftalen om, at køberen ikke kan påberåbe sig fysiske mangler ved ejendommen, og andre almindelige forbehold ikke gøres gældende over for køberen, i det omfang sælgeren kunne have opnået den samme retsvirkning ved at følge den i § 2 nævnte fremgangsmåde.«

§ 2

I lov om påligningen af indkomstskat til staten (ligningsloven), jf. lovebkendtgørelse nr. 28 af 18. januar 2000, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 105 af 14. februar 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 7 F, stk. 1, indsættes som nr. 12:

»12) Beløb, som sælgeren af en fast ejendom betaler til køberen til hel eller delvis dækning af præmie for ejerskifteforsikring i medfør af § 2, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v.«

§ 3

I lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 227 af 21. april 1999, foretages følgende ændring:

1. § 13, 2. pkt., affattes således:

»Formidleren skal

- 1) rådgive begge parter om behov og mulighed for en byggeteknisk gennemgang af ejendommen,
- 2) gøre begge parter bekendt med rapporten fra en byggeteknisk gennemgang af ejendommen, hvis en sådan foreligger, og

- 3) rådgive begge parter om behov og mulighed for at tegne ejerskifteforsikring mod skjulte fejl m.v.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2000.

Stk. 2. § 1 har virkning for aftaler, der indgås efter ikrafttrædelsen. § 2 har virkning for indkomståret 2000 og senere indkomstår.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 1 og § 4, stk. 1, kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. § 3 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 31. maj 2000

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Frank Jensen

Bekendtgørelse nr. 1120 af 12. december 2003

Bekendtgørelse om huseftersynsordningen

I medfør af § 4 i lov nr. 391 af 14. juni 1995 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v., fastsættes:

Kapitel 1

Ordningens omfang

§ 1. Huseftersynsordningen omfatter ejendomme som nævnt i lovens § 1.

Kapitel 2

Ordningens forvaltning

§ 2. Huseftersynsordningen forvaltes af Erhvervs- og Boligstyrelsen. Den løbende administration henlægges til sekretariatet for huseftersynsordningen.

Stk. 2. Erhvervs- og Boligstyrelsen fastsætter det maksimale vederlag for huseftersyn, gebyr for beskikkelse og fornyelse af beskikkelse, gebyr pr. udleveret tilstandsrapportskema samt betaling for optagelseskursus. Den fastsatte betaling fremgår af bilag til bekendtgørelsen.

§ 3. Der oprettes en følgegruppe for huseftersynsordningen, hvis medlemmer udpeges af Erhvervs- og Boligstyrelsen. Følgende organisationer indstiller hver et medlem: Advokatrådet, Forsikring & Pension, Dansk Byggeri, Tekniq, Dansk Ejendomsmæglerforening, Energistyrelsen, Forbrugerrådet, hver af de beskikkede bygningssagkyndiges organisationer, Håndværksrådet, Parcelhusejernes Landsforening og Realkreditrådet. Herudover har Erhvervs- og Boligstyrelsen et medlem, som er formand.

Stk. 2. Følgegruppen

- 1) følger ordningen og er rådgivende for Erhvervs- og Boligstyrelsen med hensyn til bygningsgennemgang og tilstandsrapporter,
- 2) udtaler sig efter anmodning fra Erhvervs- og Boligstyrelsen om principielle spørgsmål vedrørende ordningen og beskikkelserne, og
- 3) udtaler sig over for Erhvervs- og Boligstyrelsen om nægtelse af beskikkelse efter § 4, stk. 3 og om inddragelse af beskikkelser som nævnt i § 7, stk. 1.

Stk. 3. Erhvervs- og Boligstyrelsen kan fastsætte en forretningsorden for følgegruppen. Sekretariatet for huseftersynsordningen er også sekretariat for følgegruppen.

Kapitel 3

Beskikkelse som bygningssagkyndig

§ 4. Erhvervs- og Boligstyrelsen beskikker et antal bygningssagkyndige. Beskikkelse meddeles til personer, jf. lovens § 4, stk. 2. For at kunne beskikkes som bygningssagkyndig, skal den pågældende opfylde følgende betingelser:

- 1) en byggeteknisk grunduddannelse med eksamen fra Danmarks tekniske Universitet eller Aalborg Universitet, ingeniørhøjskolerne (Teknika), en af statens to arkitektskoler eller konstruktøruddannelsen ved de byggetekniske højskoler, eller
- 2) tilsvarende kundskaber som anført under nr. 1, erhvervet på anden måde, f.eks. ved risiko- og skadevurdering inden for bygningsforsikring, samt
- 3) mindst 5 års dokumenteret erhvervsmæssig erfaring inden for de sidste 10 år vedrørende bygningsundersøgelser eller tilsyn med byggeri,
- 4) have deltaget i optagelseskursus og bestået optagelsesprøve samt deltaget i tre huseftersyn sammen med en beskikket bygningssagkyndig,
- 5) momsregistrering, eventuelt således at den virksomhed, hvori den bygningssagkyndige er ansat, er momsregistreret,
- 6) dokumentation af at være dækket af en professionel ansvarsforsikring, hvis omfang og vilkår mindst svarer til, hvad der i almindelighed er opnåeligt på forsikringsmarkedet, og som dækker i mindst 5 år efter overdragelsen til køber af en ejendom, som den bygningssagkyndige har afgivet tilstandsrapport om, dog længst i 6 år fra rapportens datering,
- 7) ikke have ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. Det hindrer ikke beskikkelse, at gælden til det offentlige overstiger 100.000 kr., såfremt den pågældende for den del af gælden, der overstiger 100.000 kr. har indgået afdragsordning med inddrivelsesmyndigheden, eller har stillet sikkerhed, og

- 8) være myndig og ikke under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7.

Stk. 2. Der kan stilles nærmere krav om dokumentation af kundskaber som nævnt i stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. Beskikkelse kan nægtes, såfremt den pågældende i stilling eller erhverv har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at vedkommende ikke vil drive virksomheden som beskikket bygningssagkyndig på forsvarlig måde.

§ 5. Beskikkelsen udløber efter 3 år, men kan fornyes.

Stk. 2. Det er en forudsætning for en fornyelse af beskikkelsen, at ansøgeren opfylder betingelserne i § 4, stk. 1, nr. 1-3 og nr. 5-8 samt overholder ansøgningsfristen i stk. 4.

Stk. 3. For en ansøger, der inden for en periode på 32 måneder regnet fra datoen for den seneste beskikkelse, har indberettet under 45 tilstandsrapporter til sekretariatet for huseftersynsordningen, er det tillige en forudsætning, at vedkommende har bestået en genbeskikkelsesprøve.

Stk. 4. Ansøgning om genbeskikkelse skal være kommet frem til sekretariatet for huseftersynsordningen senest 4 måneder inden beskikkelsens udløb.

Kapitel 4

Virksomheden som bygningssagkyndig.

- § 6. Den bygningssagkyndige skal
- 1) følge Erhvervs- og Boligstyrelsens retningslinier for gennemgang af bygninger og for afgivelse af tilstandsrapport på grundlag af gennemgangen,
 - 2) deltage i fastsatte kurser og møder om huseftersynsordningen,
 - 3) være momsregistreret, jf. § 4, stk. 1, nr. 5, og dækket af ansvarsforsikring, jf. § 4, stk. 1, nr. 6,
 - 4) overholde regler om vederlag for huseftersyn (bygningsgennemgang og tilstandsrapport), jf. § 2, stk. 2,
 - 5) ved rapporteringen benytte de skemaer, som udleveres af sekretariatet for huseftersyn, jf. § 2, stk. 2,
 - 6) være uvildig i den enkelte sag, således at den bygningssagkyndige skal være uafhængig af interesser, der kan påvirke arbejdet som bygningssagkyndig,
 - 7) undlade at udføre huseftersyn for eller efter anmodning fra en virksomhed, der beskæftiger sig med ejendomsformidling, hvis vedkommende er ansat i eller har ejerandele i den pågældende virksomhed,
 - 8) i tilstandsrapporten oplyse om samarbejdsaftaler om udførelse af huseftersyn truffet med ejendomsformidlere eller an-

- dre med interesse i den aktuelle hushandel,
- 9) undlade at betinge sit huseftersyn af, at der aftages andre ydelser end eftersynet,
 - 10) underrette Erhvervs- og Boligstyrelsen, hvis der rejses krav mod den bygningssagkyndige i medfør af lovens § 3, stk. 1, og
 - 11) tilslutte sig de afgørelser, som Ankenævnet for Huseftersyn træffer, med mindre den pågældende bygningssagkyndige inden 30 dage efter afgørelsens afsendelse har meddelt Nævnet, at vedkommende ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

§ 7. Overtræder den bygningssagkyndige de regler, der er fastsat i § 6, § 10 eller §§ 14-16, eller i tilfælde af alvorlige eller gentagne fejl i tilstandsrapporterne, kan Erhvervs- og Boligstyrelsen inddrage beskikkelsen efter indhentet udtalelse fra følgegruppen.

Stk. 2. Erhvervs- og Boligstyrelsen skal inddrage beskikkelsen, hvis

- 1) den bygningssagkyndige har ubetalt forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr., jf. § 4, stk. 1, nr. 7, eller
- 2) den bygningssagkyndige ikke kan dokumentere at være dækket af ansvarsforsikring som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 6.

§ 8. Afgørelse om fratagelse af beskikkelse kan af den, som afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal fremsættes over for Erhvervs- og Boligstyrelsen inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Erhvervs- og Boligstyrelsen anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Kapitel 5

Bygningsgennemgang

§ 9. Bygningsgennemgangen har til formål at afklare, i hvilket omfang den gennemgåede bygningens fysiske tilstand er ringere end tilstanden i tilsvarende intakte bygninger af samme alder. Ved gennemgangen skal afdækkes skader eller tegn på skader, såsom brud, lækager, deformationer, svækkelser, revnedannelser og ødelæggelser. Som skader eller tegn på skader regnes også manglende bygningsdele og andre fysiske forhold, når disse forhold giver nærliggende risiko for skader, hvis der ikke sættes ind med særlig omfattende vedligeholdsarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger.

§ 10. Bygningsgennemgangen skal foretages med professionel omhu og med brug af den indsigt og erfaring, som kan forventes af bygningssagkyndige. Den bygningssagkyndige skal via en henvendelse til sekretariatet for huseftersyn undersøge, om der tidligere er udarbejdet en tilstandsrapport og i bekræften-

de fald fremskaffe denne, således at den kan indgå i grundlaget for eftersynet. Medmindre andet aftales, skal gennemgangen være visuel med brug af enkle tekniske hjælpemidler (håndredskaber) og orienterende målinger, men uden destruktive indgreb.

§ 11. Uden for bygningsgennemgangen falder

- 1) bagatelagtige forhold, som ikke kan antages at påvirke bygningens brug eller værdi nævneværdigt,
- 2) bygningsdele, der ikke kunne efterses, jf. § 10,
- 3) bygningens funktionsforhold udover hvad der omfattes af § 9,
- 4) bygningens lovlighed efter offentlige forskrifter, bortset fra åbenlyse overtrædelser af bygningslovgivningen,
- 5) æstetiske og arkitektoniske forhold,
- 6) påpegning af sædvanligt slid og ælde, som er normalt for bygninger af den pågældende alder,
- 7) indretninger uden for selve bygningen, såsom vandstik,
- 8) løsøre, såsom hårde hvidevarer, og
- 9) bedømmelse af bygningens almindelige vedligeholdelsestilstand.

§ 12. Til brug for forberedelsen af bygningsgennemgangen skal den bygningssagkyndige anmode bygningens ejer om at afgive foreliggende skriftlige oplysninger om bygningen, såsom tegninger, beskrivelser og BBR-meddelelser.

§ 13. Den bygningssagkyndige kan uden for huseftersynsordningen påtage sig ydelser vedrørende bygningen ud over bygningsgennemgangen og tilstandsrapporten, såsom overslag over omkostninger ved udbedring.

Kapitel 6

Tilstandsrapport

§ 14. Tilstandsrapporten indeholder resultatet af bygningsgennemgangen og afgives på særlige skemaer, jf. § 6, nr. 5. Den bygningssagkyndige afgiver rapporten til den, der har bestilt huseftersynet, og indsender inden 14 dage en kopi til sekretariatet for huseftersyn.

§ 15. I rapporten skal oplyses, hvis den bygningssagkyndige finder, at en bygningsdel må antages at være gjort utilgængelig i forbindelse med bygningsgennemgangen, samt i givet fald begrundelsen herfor.

Stk. 2. Finder den bygningssagkyndige, at der er usikkerhed om oplysninger, som bygningsejeren har afgivet i forbindelse med rapportens udarbejdelse, skal dette anføres og begrundes i rapporten.

§ 16. Tilstandsrapporter kan fornyes og den bygningssagkyndige bestemmer i så tilfælde, i hvilket omfang fornyet bygningsgennemgang er nødvendig og hvilket formidsket vederlag, der skal betales. Fornyselsen meddeles til den, der har bestilt fornyelsen, og kopi indsendes inden 14 dage til sekretariatet for huseftersyn. Den fornyede rapport træder med virkning for fremtiden i stedet for den oprindelige.

§ 17. Ved huseftersyn vedrørende ejerlejligheder skal der foreligge tilstandsrapporter efter denne bekendtgørelse både for ejerlejligheden og for fællesejet, jf. lovens § 2, stk. 1.

Kapitel 7

Erfaringsformidling og regnskab

§ 18. Sekretariatet for huseftersynsordningen

- 1) udarbejder årsberetning og årsregnskab for huseftersynsordningen og afgiver disse til Erhvervs- og Boligstyrelsen og følgegruppen, og
- 2) samler og formidler erfaringer fra ordningen, særlig fra tilstandsrapporterne, til offentlig brug.

Kapitel 8

Ikrafttræden

§ 19. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. januar 2004.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 52 af 23. januar 2003 om huseftersynsordningen.

Erhvervs- og Boligstyrelsen, den 12. december 2003

Jesper Rasmussen

/Jan Spohr

Bilag

Vederlag til beskikkede bygningssagkyndige for huseftersyn og gebyrer for beskikkelse m.v. pr. 1.1.2004

Maksimale vederlag pr. ejendom for gennemførelse af huseftersyn og udarbejdelse af tilstandsrapport:

Huseftersyn og tilstandsrapport udføres pr. ejendom, og vederlagets størrelse bestemmes dels af det samlede bygningsareal og dels af, hvornår den betydende bygning på ejendommen - »Hovedhuset« - er opført, jf. nedenstående.

Parcelhuse, række-, kæde- eller dobbelthuse og stuehuse til landbrugsejendomme:

Samlet bygningsareal (jf. BBR-felt 216)*)	»Hovedhus« opført 1940 eller senere				»Hovedhus« opført før 1940			
	Grundtakst excl. moms	Administrativt tillæg excl. moms	I alt excl. moms	I alt incl. moms	Grundtakst excl. moms	Administrativt tillæg excl. moms	I alt excl. moms	I alt incl. moms
Under 100 m ²	3.580,-	290,-	3.870,-	4.837,50	4.130,-	290,-	4.420,-	5.525
100-199 m ²	4.760,-	290,-	5.050,-	6.312,50	5.490,-	290,-	5.780,-	7.225,-
200-299 m ²	5.960,-	290,-	6.250,-	7.812,50	6.845,-	290,- 7.135,-	8.918,75	
Større huse	Vederlaget aftales individuelt				Vederlaget aftales individuelt			

*) Samlet bygningsareal er summen af etagerens arealer incl. stueetagens areal og areal af evt. mansardetage, men excl. areal af kælder og tagetage. Som grundlag for etagerens størrelse anvendes det bebyggede areal (BBR-felt 216)

Ejerlejligheder:

Samlet bygningsareal (jf. BBR-felt 216)	»Hovedhus« opført 1940 eller senere				»Hovedhus« opført før 1940			
	Grundtakst excl. moms	Administrativt tillæg excl. moms	I alt excl. moms	I alt incl. moms	Grundtakst excl. moms	Administrativt tillæg excl. moms	I alt excl. moms	I alt incl. moms
Alle størrelser	2.980,-	290,-	3.270,-	4.087,50	3.425,-	290,-	3.715,-	4.643,75

Andre bygninger, herunder eftersyn af fælleseje og fællesfaciliteter vedrørende ejerlejlighedskomplekser:

Vederlaget aftales individuelt.

Fornyelse af tilstandsrapporter:

Ved fornyelse af tilstandsrapporter aftales hvilket formindsket vederlag, der skal betales.

Tillæg for administrationsgebyr:

For hver udarbejdet tilstandsrapport kan den bygningssagkyndige tillægge grundtaksten et administrationstillæg på kr. 290,- til dækning af det hos den bygningssagkyndige opkrævede gebyr.

Reduktion af vederlag ved kombineret huseftersyn og energimærkning:

Ifølge Energistyrelsens bekendtgørelse nr. 718 af 14. september 1999 om honorar og ansvarsforsikring for energimærkning af bygninger, bilag 1, nedsættes det maksimale honorar for udførelse

af energimærkning med kr. 300,-, hvis konsulenten samtidig udfører huseftersyn i henhold til lov nr. 391 af 14. juni 1995 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom mv. I sådanne tilfælde nedsættes det maksimale vederlag for huseftersyn, jf. ovennævnte takster, også med kr. 300,-, således at den samlede nedsættelse bliver i alt kr. 600,-.

Ovennævnte maksimale vederlag er incl. udgifter til udlæg, kørsel, forsikring mv.

Regulering af vederlag:

Vederlagene reguleres af Erhvervs- og Boligstyrelsen med virkning fra den 1. januar hvert år efter Danmarks Statistiks nettoprisindeks. Reguleringen sker på grundlag af den årlige procentvise ændring i nettoprisindekset, beregnet ud fra indekset i september måned.

GEBYRER:

Hos den bygningssagkyndige opkræves følgende gebyrer:

Gebyr for beskikkelse kr. 1.225,-

Gebyr for fornyelse af beskikkelse kr. 610,-

Administrationsgebyr pr. udleveret tilstandsrapportskema kr. 290,-

Sekretariatet for huseftersynsordningen forestår opkrævningen af gebyrer på vegne af Erhvervs- og Boligstyrelsen.

OPTAGELSESKURSUS:

Betaling for optagelseskursus: kr. 9.700,-

3. Huseftersynet

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Vejledning til de bygningssagkyndige

Dette kapitel er gældende fra 1. maj 2004

1. Indledning	3
1.00 Huseftersynsordningen	3
1.01 Sælgeren	3
1.02 Køberen	3
1.03 Forsikringsselskabet	3
1.04 Den beskikkede bygningsagkyndige	3
1.05 Køberens rådgiver	4
1.06 Ejendomsformidler	4
2. Definitioner m.v.	5
2.00 Ejendomme omfattet af Huseftersynsordningen	5
2.01 Huseftersynet	5
2.02 Bygningsgennemgangen	6
2.03 Tilstandsrapporten	6
2.04 Gyldighed af tilstandsrapporten	6
2.05 Ejerskiftforsikring	6
2.06 Huseftersynet omfatter ikke	6
2.07 Ejendomme/bygninger af ringe stand	7
3. Information og klagemuligheder	8
3.01 Huseftersyn Nyt	8
3.02 HE-Sekretariatets hjemmeside	8
3.03 Ankenævnet for Huseftersyn	8
4. Planlægning af et huseftersyn	9
4.00 Formålet med huseftersynet	9
4.01 Før igangsættelse af huseftersyn	9
4.02 Omfanget af huseftersynet på visse ejendomme	10
Ejerlejligheder	10
Ideelle anparter	10
Nedlagte landbrug	11
4.03 Undersøgelsesmetoder, og værktøjer i forbindelse med visuelt eftersyn	11
4.04 Videregående undersøgelser uden for ordningen	12
4.05 Inddeling af ejendom i bygninger og prioritering af bygningsdele ..	12
4.06 Kriterier for bedømmelse og registrering af tilstande	13
IB: Ingen bemærkninger	13
KO: Kosmetiske skader	13
K1: Mindre alvorlige skader	14
K2: Alvorlige skader	14
K3: Kritiske skader	15
UN: Bør undersøges nærmere	15
Overskuelig tid	16
Øvrige bemærkninger	16
Eksempler på anvendelsen af karaktersystemet	17
Eksempel 1: Løbesod	17
Eksempel 2: Gulve	17
Eksempel 3: Sætningsrevner i vægge	18

5. Gennemførelse af huseftersynet	19
5.00 Bedømmelse af tilstanden	19
5.01 Gennemførelse	19
5.02 Bedømmelse af tegn på skader, tilgængelige bygningsdele	19
5.03 Unormale adgangsforhold samt skjulte eller utilgængelige bygningsdele	20
Skjulte bygningsdele	20
Bygningsdele, der normalt er tilgængelige, som ikke har kunnet besigtiges, pga. unormale adgangsforhold	20
Bygningskonstruktioner, som er gjort utilgængelige	21
5.04 Forhold udenfor bygningen	22
5.05 Overtrædelser af bygningslovgivningen	22
5.06 Formkrav til tilstandsrapporten	22
5.07 Kontakt til hussælger og sælgeroplysninger	22
5.08 Indsendelse til Sekretariatet for Huseftersyn	23
5.09 Statistisk bearbejdning af rapporter	23
5.10 Arkivering	23
5.11 Fornyelse af tilstandsrapport	23
5.12 Erstatningskrav og Ankenævnsager rejst mod den bygningsagkyndige	23
5.13 Tilbagetrækning af en tilstandsrapport	24
 6. Tilstandsrapport	 25
6.00 Tilstandsrapport	25
6.01 Forside	25
6.02 Vigtige oplysninger om huseftersynet	25
6.03 Tilstandsrapport for ejendommen	26
6.04 Resumé af huseftersyn – for beboelsesdelen/delene	26
6.05 Generelle kommentarer til bygningernes tilstand	27
6.06 Bemærkninger	27
6.07 Registrering af bygningens tilstand	27
6.08 Den bygningsagkyndiges noter i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner	27
6.09 Sælgers oplysninger om ejendommen	28
6.10 Bygningskonstruktioner, oplysninger til ejerskifteforsikring	28
 7. Konstruktionsdele	 30
7.00 Generelt	30
7.01 Fundamenter/Sokler	30
7.02 Kældre/Krybekældre/Terrændæk	30
7.03 Yder- og indervægge	31
7.04 Vinduer og døre	31
7.05 Lofter/Etageadskillelser	32
7.06 Gulvkonstruktion og gulv	32
7.07 Indvendige trapper	32
7.08 Tagkonstruktion/-belægning/Skorsten	33
7.09 Vådrum	34
7.10 VVS-installationer og afløbsinstallationer	35
7.11 Elinstallationer	35

1. Indledning

1.00 Huseftersynsordningen

Huseftersynsordningen har til formål at frigøre sælger af en ejendom for ansvar i de 20 år, der ellers er sædvane ifølge dansk rets almindelige regler. Sælger frigøres for ansvar, såfremt der overfor køber fremlægges en tilstandsrapport over ejendommens fysiske tilstand samt oplysninger om muligheden for at tegne ejerskifteforsikring. Frigørelsen for ansvar forudsætter dog, at sælger ikke bevidst eller groft uagtsomt har afgivet fejlagtige oplysninger i forbindelse med huseftersynet.

Et andet formål er, at køber gennem tilstandsrapporten og forsikringsoplysningerne får hjælpemidler til at vurdere ejendommens kvalitet. Køber får dermed bedre mulighed for at vurdere ejendommens reelle værdi og mulighed for at forsikre sig imod økonomiske overraskelser på grund af skjulte skader

Sælger er forpligtet til at betale mindst halvdelen af den tilbudte samlede præmie for ejerskifteforsikringen, hvis køber ønsker at tegne den tilbudte eller en anden ejerskifteforsikring i forbindelse med handlen, der opfylder lovens krav jf. §5.

Der er derfor mange parter, som har interesse i resultaterne af huseftersynet.

1.01 Sælgeren

Den pris, der vil kunne opnås for huset, vil bl.a. afhænge af de resultater, den bygningssagkyndige er kommet frem til og de bemærkninger, han giver i sin tilstandsrapport.

1.02 Køberen

Resultaterne fra den bygningssagkyndiges huseftersyn bruges af køber til at bedømme kvaliteten af det hus, han påtænker at købe, og dermed hvilke eventuelle reparationsomkostninger, der er i vente, samt om der er forhold i ejendommen, som ikke kan bedømmes af en bygningssagkyndig eller forsikres mod eventuelle skader.

1.03 Forsikringsselskabet

Et væsentligt sigte med huseftersynet er, at det skal kunne danne grundlag for tilbud på en ejerskifteforsikring. Det er derfor væsentligt, at tilstandsrapporten beskriver bygningernes funktion og opbygning samt hvilke bygninger, der ikke er besigtiget.

1.04 Den beskikkede bygningssagkyndige

Den beskikkede bygningssagkyndige repræsenterer ikke nogen af parterne, men er en neutral, uafhængig instans, der skal give et så vidt muligt objektivt billede af de forhold, som er undersøgt.

Det er derfor vigtigt, at huseftersynet foretages af erfarne og sagkyndige teknikere efter ensartede retningslinier og med så objektive kriterier som muligt.

Den bygningssagkyndige skal være uvildig i den enkelte sag, således at han skal være uafhængig af interesser, der kan påvirke hans arbejde som bygningssagkyndig.

1.05 Køberens rådgiver

Blandt andet med baggrund i tilstandsrapporten kan køberens rådgiver vejlede køber i forbindelse med købet og eventuelle tvister forbundet dermed.

1.06 Ejendomsformidler

Tilstandsrapporten anvendes af ejendomsmægleren i forbindelse med fastsættelse af ejendommens pris og i drøftelserne med en eventuel køber.

2. Definitioner m.v.

2.00 Ejendomme omfattet af Huseftersynsordningen

En ejendom er omfattet af ordningen, når den hovedsagelig anvendes til beboelse for sælger eller hovedsagelig er bestemt til beboelse for køber, jf. § 1 i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v.

Loven gælder således for en meget bred kreds af ejendomme, herunder også for følgende ejendomme:

- Nyopførte ejendomme er omfattet af loven, når sælgeren har opført bygningen med salg for øje
- Ideelle andele af en ejendom
- Sommerhuse
- Ejerlejligheder
- Nedlagte landbrug
- Køb af landbrugsejendomme, der er betinget af at landbrugspligten, ophæves i forbindelse med salget

Følgende ejendomme er ikke omfattet af Huseftersynsordningen:

- Andelsboliger
- Udlejningsejendomme og erhvervsejendomme (reglerne gælder dog for salg af egen bolig til en erhvervsdrivende, der f.eks. vil benytte ejendommen til forretning eller udlejning)
- Fast ejendom med landbrugspligt

En ejendom kan bestå af en blanding af bolig og erhverv. Om sådanne blandede bolig/erhvervsejendomme er omfattet af ordningen beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Normalt vil den bygningssagkyndige kunne gå ud fra en „50 pct.-regel“: Hvis boligarealet udgør over halvdelen af det samlede bygningsareal, eller ejendomsvurderingen for boligen udgør over halvdelen af den samlede ejendomsvurdering ekskl. grundværdien, vil ejendommen være omfattet af ordningen. I tvivlstilfælde, bør forholdet søges afklaret, før der handles. Det vil være en medvirkende ejendomsformidlers eller advokats pligt at rådgive om dette.

2.01 Huseftersynet

Huseftersynet foretages af en bygningssagkyndig, der er beskikket af Erhvervs- og Boligstyrelsen. Eftersynet har til formål at vise i hvilket omfang, bygningernes tilstand er ringere end tilstanden af tilsvarende bygninger af samme alder. Sælger kan fritages for det normale 20-årige ansvar for skjulte skader ved at præsentere køber for en tilstandsrapport og tilbud på ejerskifteforsikring, før køber underskriver købsaftalen.

Sælger er forpligtet til at betale mindst halvdelen af den tilbudte samlede præmie for ejerskifteforsikringen, hvis køber ønsker at tegne den tilbudte eller en anden ejerskifteforsikring, jf. lovens §5.

Sælger kan dog stadig hæfte for

- forhold udenfor bygningerne (fx forurennet jord)
- ulovligheder
- bevidst eller groft uagtsomt at have afgivet ukorrekte oplysninger i forbindelse med huseftersynet

2.02 Bygningsgennemgangen

Huseftersynet sker ved, at den bygningssagkyndige foretager en visuel gennemgang af bygningerne på ejendommen.

Bygningsgennemgangen har til formål at afdække synlige skader, som ned sætter bygningens funktion eller værdi nævneværdigt, fx brud, lækage, revnedannelser eller ødelæggelser. Endvidere afdækkes tegn på skader eller andre fysiske forhold, der giver en nærliggende risiko for, at der kan udvikles en egentlig skade.

2.03 Tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten udarbejdes af den bygningssagkyndige på baggrund af bygningsgennemgangen. Rapporten indeholder for hver del af en bygning registrering af de konstaterede skader eller tegn på skader. Skaderne angives ud fra en karakterskala. Tilstandsrapporten gør opmærksom på de forhold, som køber bør tillægge betydning ved sin vurdering af bygningens tilstand. Er der tale om en ejerlejlighed, skal der udarbejdes to tilstandsrapporter – én for ejerlejligheden og én for fællesejet.

2.04 Gyldighed af tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten er gyldig i 6 måneder, fra den er udarbejdet jf. lovens § 4. Når en tilstandsrapport skal fornyes, skal der udføres en ny tilstandsrapport med nyt løbenummer. Det er ikke muligt at forlænge en tilstandsrapports gyldighed ved en allonge.

2.05 Ejerskifteforsikring

Tilbudet til køber om ejerskifteforsikring udarbejdes af et forsikringsselskab med baggrund i tilstandsrapporten. Forsikringen dækker normalt skjulte skader og andre skader, som ikke blev fundet ved bygningsgennemgangen. Ejerskifteforsikringen giver således mulighed for at opnå dækning for skader, der er ukendte for køber på købstidspunktet. Dækningens omfang vil fremgå af tilbudet og forsikringsbetingelserne.

2.06 Huseftersynet omfatter ikke:

- el- og vvs-installationernes funktion
- æstetiske eller arkitektoniske forhold
- sædvanligt slid og bygningernes normale vedligeholdstilstand
- bagatelagtige forhold, som ikke kan antages at påvirke bygningens brug eller værdi nævneværdigt
- planløsningen og bygningernes indretning samt bygningernes placering på grunden
- bygningernes lovlighed, bortset fra åbenlyse overtrædelser af bygningslovgivningen
- løsøre, såsom hårde hvidevarer
- udendørs svømmebassiner og tilhørende pumpeanlæg
- markiser og baldakiner
- indretninger/installationer uden for selve bygningen

2.07 Ejendomme/bygninger af ringe stand

Den tidligere håndbogs tekst vedr. Ejendomme/bygninger af ringe stand udgår. Revideret formulering meddeles senere.

3. Information og klagemuligheder

3.01 Huseftersyn Nyt

Sekretariatet for Huseftersyn udgiver bladet, Huseftersyn Nyt. Dette blad holder de beskikkede bygningssagkyndige orienteret om de seneste nyheder, der har betydning for deres arbejde og ordningen. Bladet er opdelt i en obligatorisk del, der skal læses og overholdes af de beskikkede bygningssagkyndige samt en alment del med orienterende stof.

3.02 HE-Sekretariatets hjemmeside

På sekretariatets hjemmeside, <http://www.hesekretariat.dk>, findes generel information om ordningen, der først og fremmest er rettet mod de bygningssagkyndige. Information til forbrugerne findes på <http://www.hesyn.dk>.

3.03 Ankenævnet for Huseftersyn

Ankenævnet behandler klager indgivet af både køber og sælger over tilstandsrapporter udarbejdet under Huseftersynsordningen efter den 1. januar 2000. Ankenævnet tager stilling til den bygningssagkyndiges erstatningsansvar.

Efter nærmere aftale kan Ankenævnet foretage en besigtigelse af ejendommen med henblik på udfærdigelse af en syns- og skønserklæring til brug for den videre behandling af sagen.

Ankenævnet træffer beslutning om fordeling af omkostningerne til syn og skøn mellem parterne.

Den beskikkede bygningssagkyndige og dennes forsikringsselskab skal tilslutte sig Ankenævnet for Huseftersyns afgørelser, med mindre den pågældende beskikkede bygningssagkyndige eller dennes forsikringsselskab inden 30 dage efter afgørelsens afsendelse har meddelt nævnet, at vedkommende ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

Ankenævnet behandler ikke klager over forsikringer i forbindelse med ordningen. Disse klager henvises til Forsikringsankenævnet.

Husankenævnet behandler heller ikke klager over tillæg, der er udarbejdet med relation til tilstandsrapporterne.

Nærmere oplysninger om ankenævnet kan fås på: <http://www.husanke.dk/>.

4. Planlægning af et huseftersyn

4.00 Formålet med huseftersynet

Bygningsgennemgangen har til formål at afklare, i hvilket omfang bygningsens fysiske tilstand er ringere end tilstanden i tilsvarende intakte bygninger af samme alder.

Ved gennemgangen skal afdækkes skader eller tegn på skader såsom brud, lækager, deformationer, svækkelser, revnedannelser og ødelæggelser. Som skader eller tegn på skader regnes også manglende bygningsdele og andre fysiske forhold, når disse giver nærliggende risiko for skader, hvis ikke der sættes ind med særligt omfattende vedligeholdsarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger. (jf. Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen §9).

Bygningsgennemgangen skal foretages med professionel omhu og med brug af den indsigt og erfaring, som kan forventes af bygningsagkyndige. Medmindre andet aftales skal gennemgangen være visuel med brug af enkle tekniske hjælpemidler (håndredskaber) og orienterende målinger, uden destruktive indgreb. (jf. Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen §10).

Udenfor bygningsgennemgangen falder (jf. Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen §11):

- 1) Bagatelagtige forhold, som ikke kan antages at påvirke bygningens brug eller værdi nævneværdigt.
- 2) Bygningsdele, der ikke kunne efterses, jf. §10.
- 3) Bygningens funktionsforhold udover hvad der omfattes af §9.
- 4) Bygningens lovlighed efter offentlige foreskrifter, bortset fra åbenlyse overtrædelser af bygningslovgivningen.
- 5) Æstetiske og arkitektoniske forhold.
- 6) Påpegning af sædvanligt slid og ælde, som er normalt for bygninger af den pågældende alder.
- 7) Indretninger uden for selve bygningen, såsom vandstik.
- 8) Løsøre, såsom hårde hvidevarer.
- 9) Bedømmelse af bygningens almindelige vedligeholdelsestilstand.

4.01 Før igangsættelse af huseftersyn

Til brug for forberedelsen af bygningsgennemgangen skal den bygningsagkyndige anmode sælgeren om at afgive foreliggende skriftlige oplysninger om bygningen, såsom tegninger, beskrivelser herunder tidligere tilstandsrapporter og BBR-ejermeddelelser. (jf. Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen §12)

Den beskikkede bygningsagkyndige skal undersøge, om der tidligere er udarbejdet en tilstandsrapport og i bekræftende fald fremskaffe denne, således at den også kan indgå i grundlaget for eftersynet, jf. bekendtgørelsen §10.

4.02 Omfanget af huseftersynet på visse ejendomme

Som nævnt i afsnit 2.00 omfatter huseftersynsordningen et bredt spekter af ejendomme.

Nogle typer af ejendomme/ejerforhold giver ofte anledning til tvivl om omfanget af eftersynet på disse ejendomme samt om omfanget af sælgerens oplysninger.

Der er tale om følgende ejendomme/ejerforhold:

Ejerlejligheder

To tilstandsrapporter

For ejerlejligheder skal der laves to tilstandsrapporter, én for den pågældende ejerlejlighed og én for fællesejet, jf. § 17 i bekendtgørelsen om huseftersynsordningen.

I tilstandsrapporten for ejerlejligheden henvises til tilstandsrapporten for fællesejet.

Særligt om tilstandsrapporten for fællesejet

Tilstandsrapporten for fællesejet skal omfatte hele fællesejet. Hvis den bygningssagkyndige er i tvivl om, hvilke bygninger fællesejet omfatter, skal han bede sælgeren om nærmere oplysninger herom. Ejerlejlighedens andel i fælles bygninger m.v. vil typisk fremgå af købsaftalen sammenholdt med ejerforeningens vedtægter.

Det er ligeledes sælger, der skal udfylde sælgeroplysningerne på fællesejet. Dette skal ses i lyset af, at sælger løbende har modtaget kopier af generalforsamlingsreferater, protokollater samt meddelelser fra administrator m.m.

Den bygningssagkyndige skal ikke fremskaffe oplysningerne eller granske de omtalte dokumenter. Den bygningssagkyndige kan med andre ord lægge sælgerens oplysninger til grund for sin udarbejdelse af rapporten.

Det anbefales dog, at den bygningssagkyndige sikrer sig, at det fremgår af rapporten, hvad sælger har oplyst om afgrænsningen af fællesarealet. Det anbefales endvidere, at den bygningssagkyndige skriver i rapporten, at den er udarbejdet på grundlag af disse oplysninger.

Ejerforeningen har mulighed for at udarbejde en tilstandsrapport for fællesejet, der kan anvendes af flere sælgere inden for gyldighedsperioden på 6 måneder. I denne situation kan sælgeroplysningerne være udfyldt og underskrevet af ejerforeningens administrator, men i så fald skal sælgeren tillige underskrive sælgeroplysningerne.

Prisen for en tilstandsrapport på fællesejet aftales individuelt i henhold til bekendtgørelsens bilag.

Ideelle anparter

Ved anpartslejligheder er der typisk tale om sameje (d.v.s. erhvervelse af en ideel anpart) kombineret med en eksklusiv brugsret til en lejlighed i den pågældende bygning.

Det forhold, at der er tale om et sameje indebærer, at tilstandsrapporten skal omfatte hele ejendommen og tilhørende andre bygninger, herunder alle boligceller i bygningerne.

Der er intet til hinder for, at eftersynet kan opdeles i flere rapporter, jf. princippet i bekendtgørelsens § 17 om ejerlejligheder og fællesarealer. Men det skal understreges, at tilstandsrapporten(erne) ved salg af en ideel andel, som nævnt, typisk vil være mere omfattende end ved salg af en ejerlejlighed.

Hvis den bygningssagkyndige er i tvivl om, hvilke bygninger med tilhørende boligceller, den ideelle andel omfatter, skal han bede sælgeren om nærmere oplysninger herom.

Det er ligeledes sælger, der skal udfylde sælgeroplysningerne for hele ejendommen inklusive alle boligceller i denne.

Den bygningssagkyndige skal ikke fremskaffe oplysningerne eller granske eventuelle juridiske dokumenter. Den bygningssagkyndige kan med andre ord lægge sælgerens oplysninger til grund for sin udarbejdelse af rapporten.

Nedlagte landbrug

Nedlagte landbrug, hvor landbrugspligten er ophævet – og som hovedsagelig anvendes til beboelse for sælger eller hovedsagelig er bestemt til beboelse for køber – er omfattet af ordningen. Alle bygninger på ejendommen er omfattet af tilstandsrapporten. Driftsbygninger kan kun undtages, hvis deres stand berettiger til det, og dette begrundes i tilstandsrapporten, jf. afsnit 2.06.

Landbrug med betinget købsaftale

Landbrug hvor købsaftalen er betinget af, at landbrugspligten ophæves, er omfattet af ordningen. Det noteres på tilstandsrapporten (under „generelle bemærkninger“) at: „Tilstandsrapporten er kun omfattet af lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom mv. under forudsætning af, at landbrugspligten ophæves i forbindelse med salget af ejendommen“.

4.03 Undersøgelsesmetoder, og værktøjer i forbindelse med visuelt eftersyn

Huseftersynet baseres på en visuel gennemgang af en bygning eller bygningsdel. Eftersynet kan underbygges af orienterende målinger.

Et visuelt eftersyn forudsætter:

- En byggeteknisk viden
- Godt kendskab til hvor i bygningen der erfaringsmæssigt kan være skader eller tegn på skader, der skal registreres ved bygningen eller bygningsdelen

Ved huseftersynet er det ofte hensigtsmæssigt at anvende:

- En systematisk fremgangsmåde ved gennemførelse af huseftersynet
- En stikprøvevis udvælgelse af observationsfelter eller bygningsdele
- Evt. fotografier til internt brug til at beskrive skader og til at fastholde deres omfang og art. Dette er en hjælp, når rapporten skal udarbejdes

Som tekniske hjælpemidler anbefales den bygningssagkyndige at medbringe:

- Kraftig lygte, da der ikke er lys alle steder, hvor en bygning skal efterses
- Fugtighedsmåler til stikprøvevis undersøgelser af fugtindhold i vægge og trækonstruktioner
- Syl til stikprøvevis undersøgelser af trækonstruktioner m.m.
- Skruetrækker til eventuel afmontering af lemme og gulvrister
- Stige, som kan skydes eller foldes sammen, så den kan være i et bagagerum på en bil og med en længde på ca. 3,5 meter
- Kikkert for eftersyn af bygningsdele, hvor direkte besigtigelse ikke er muligt som følge af højder, placering og andre forhold, som noteres i tilstandsrapporten
- Vaterpas i kort udgave til stikprøvevis tjek af fald på gulve og tilsvarende målinger. Det er en god idé, at der i vaterpasset er indbygget en vinkelmåler til stikprøvevis kontrol af taghældninger, hvis man ikke på anden måde foretager denne kontrol
- Fotografiapparat til egen dokumentation, så det er muligt at dokumentere forholdene, som de var ved gennemgangen af ejendommen.
- Målebånd/tommestok til brug for eventuel opmåling (normalt ikke omfattet af ordningen)

Det anbefales, at der anvendes fugtighedsmåler, stikprøvevis i vådrum, tagkonstruktionen, i andet træværk og på kældervægge. Det anbefales også at foretage stikprøvevis skøn af revnevidder i beton eller murfacader. Resultater fra sådanne orienterende målinger, eventuelt kombineret med fotografier, vil ofte være gavnlige ved en entydig og objektiv beskrivelse af eftersynets observationer og til brug ved senere referencer.

4.04 Videregående undersøgelser udenfor ordningen

Undersøgelser, som kræver specielt måleudstyr eller indgreb i konstruktionen, vil normalt ligge udenfor det normale eftersyn og skal honoreres særskilt. Det kan dog være ønskeligt for at følge op på specielle tilstande og bekræfte eller afkræfte risiko for en skade i bygningsdelen. Sådanne undersøgelser skal aftales på forhånd med sælgeren.

Som videregående ikke destruktive undersøgelser kan nævnes trykmåling af centralvarmeanlæg samt fotografering af kloakledninger.

Destruktive undersøgelser vil altid ligge udenfor det normale eftersyn og skal honoreres særskilt, men kan anbefales i bestemte situationer, hvor andre metoder viser sig utilstrækkelige. Destruktive undersøgelser vil betyde, at der skal gribes ind i konstruktionen for at konstatere fx svampeangreb i gulv- eller kælderkonstruktionen. De bygningsmæssige indgreb skal altid aftales med sælger.

4.05 Inddeling af ejendom i bygninger og prioritering af bygningsdele

Huseftersynet omfatter en ejendom, som defineret i BBR-ejermeddelelsen. Et huseftersyn skal omfatte samtlige bygninger indenfor den samme ejendom, også selv om bygninger/bygningsdele ikke er medtaget eller korrekt anført i BBR-ejermeddelelsen. Bygningerne bør derfor afgrænses og identificeres enkeltvis med litrering med bogstavbetegnelse, der angives i tilstandsrapporten. Deres funktion og udformning beskrives, da det har betydning for udarbejdelse af tilstandsrapporten. Det skal være helt klart

og entydigt, hvad der beskrives i tilstandsrapporten. Det anbefales, at sammenbyggede ejendomme opdeles i flere litra efter alder og/eller konstruktion. Dette medfører, at huse, der er opbygget i to omgange, bør få hver sit litranummer, og ejendomme med forskellige tagkonstruktion bør opdeles i litra efter tagets konstruktion. BBR-ejermeddelelsen foretager ikke denne opdeling af bygningerne.

Hvis der benyttes en anden opdeling, end det fremgår af BBR-ejermeddelelsen, skal de skønsmæssige anslåede arealer af de respektive bygninger fremgå af tilstandsrapporten, så det er klart, hvor store de enkelte opdelte bygningskomplekser er.

Eventuelle skader skal i bemærkningerne klart henføres til en specifik bygning/bygningsdel, og til placeringen på bygningsdelen.

Det er ikke et krav, men det kan dog anbefales, at den beskikkede bygningsagkyndige i tilstandsrapporten oplyser om eventuelle væsentlige uoverensstemmelser mellem BBR-ejermeddelelsen og de faktiske forhold. Dette gælder både antallet af bygninger, deres arealer samt også oplysninger om de enkelte bygninger, så tilstandsrapporten bliver så retvisende som muligt.

4.06 Kriterier for bedømmelse og registrering af tilstande

Der er tre forhold, som påvirker bedømmelsen af en bygningsdel i negativ eller positiv retning i forhold til den forventede tilstand: alder, vedligeholdstilstand og skader eller tegn på skader. En bedømmelse af en restlevetid og almindeligt slid ligger udenfor huseftersynsordningen. Ved et huseftersyn skal der kun tages hensyn til, om bygningens fysiske tilstand er ringere end tilsvarende intakte bygninger af samme alder.

I tilstandsrapporten anvendes karakterer. Ved bedømmelsen deles de observerede skader eller tegn på skader op i fem niveauer. Hertil kommer karakteren IB (ingen bemærkninger). Den bygningsagkyndige foretager en vurdering af, hvilke konsekvenser udviklingen af en skade vil få for den pågældende bygningsdel.

IB: Ingen bemærkninger

Definition

Beskriver, at bygningsdelen ikke giver anledning til bemærkninger.

Forklaring

Der har ikke været noget at bemærke eller at notere om bygningsdelen.

KO: Kosmetiske skader

Definition

Beskriver skader eller forhold, som kan påvirke købers indtryk af bygningen.

Forklaring

Kosmetiske forhold som er uden betydning for bygningsdelens eller komponentens funktion, men kan påvirke indtrykket af bygningen. Størstedelen af disse vil falde ind under begrebet „bagatelagtige skader“, og skal dermed ikke medtages. Der vil dog være tilfælde, hvor den bygningsagkyndige ønsker at gøre opmærksom på et sådant „bagatelagtigt forhold“.

Eksempler (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Slidte og skjoldede gulve
- Misfarvninger/skjolder, der er opstået ved, at der fx er spildt vand på et gulv
- Malerstænk
- Små ujævnheder i bygningsdele
- Små skævheder i bygningsdele
- Løse dørhåndtag
- Ridser på døre/karme/bygningsdele
- Manglende/defekte tætningslister på døre/vinduer, uden følgeskader

K1: Mindre alvorlige skader

Definition

Beskriver skader, som ikke har nogen indflydelse på bygningsdelens eller bygningens funktion.

Forklaring

Skader som ikke har indflydelse på bygningsdelens eller bygningens funktion, og som ikke vil udvikle sig yderligere. Det vil sige, at skaden ikke forværres med tiden. Men hvis den ikke omtales, kan den give anledning til usikkerhed med hensyn til bedømmelsen af huset.

Eksempler (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Sætnings- og stabilitetsrevner, der er opstået i forbindelse med bygningens opførelse eller kort tid herefter og skønnes at være i ro
- Fine netrevner i sokkelpuds (udtøringsrevner)
- Fine revner (der ikke skyldes sætnings- og/eller stabilitetsrevner)
- Kalkspringere i mursten
- Revner i letbeton indervægge, som ikke fortsætter videre i konstruktionen og ikke skyldes sætnings- og/eller stabilitetsrevner
- Slidte og skjoldede gulve
- Defekter på dørplader (huller)
- Væg der er skæv
- Overfladerust på VVS installationer

K2: Alvorlige skader

Definition

Beskriver skader, som medfører, at bygningsdelens funktion svigter inden for overskuelig tid. Dette vil ikke medføre skader på andre bygningsdele.

Forklaring

Skaden er så alvorlig, at en bygningsdels funktion vil svigte inden for overskuelig tid. Dette vil ikke medføre skader på andre bygningsdele og/eller på personer.

Eksempler (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Sætnings- og stabilitetsrevner der ikke skønnes at være i ro, men som ikke vurderes at give anledning til skader på andre bygningsdele
- Nedbrudte trækonstruktioner uden risiko for skader på andre bygningsdele
- Nedbrudte døre/vinduer
- Tærede beslag på døre/vinduer
- Nedbrudte glaslister
- Punkterede termoruder
- Fugtproblemer i forbindelse med beklædning på kældervægge

- Defekte gulve
- Fliser der udenfor vådzone har sluppet vedhæftning til underlaget
- Utætte fuger udenfor vådzone

K3: Kritiske skader

Definition

Beskriver skader, som vil medføre, at bygningsdelens funktion svigter inden for overskuelig tid. Dette svigt risikerer, at medføre skader på andre bygningsdele.

Forklaring

Skaden er så kritisk, at en bygningsdels funktion vil svigte inden for overskuelig tid. Dette svigt risikerer at medføre skader på andre bygningsdele og/eller på personer.

Eksempler (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Sætnings- og stabilitetsrevner der ikke skønnes at være i ro og som vurderes at give anledning til skader på andre bygningsdele
- Mangelfuld udluftning af krybekælder, når det vurderes, at forholdet har betydning for konstruktionerne
- Revner i bærende konstruktionsdele
- Nedbrudte trækonstruktioner hvor der er risiko for skader på andre bygningsdele
- Vandindsivning ved døre eller vinduer
- Mangelfulde (fx bagfald) eller utætte tagrender, hvis bygningen eller bygningsdele kan tage skade
- Nedbrydninger/eller deformationer af tagbelægning
- Utætte tagflader, inddækninger og samlinger
- Utilstrækkelig eller manglende fastgørelse af tagbeklædning, når det vurderes at forholdet har betydning for konstruktionen
- Skumunderstrøgne tagsten, når taget er, eller kan blive utæt, eller når lægter er eller kan blive opfugtet
- Nedbrydning eller deformation af undertag
- Mangelfuld udluftning af tagrum, når det vurderes, at forholdet har betydning for konstruktionerne
- Utætte fuger i vådzone
- Afløb der ikke er udført korrekt
- Fliser der har sluppet vedhæftning til underlaget i vådzone
- Galvanisk tæring i installationer
- Synlige tæring i VVS installationer
- Kedler hvor ekspansionsforhold medfører risiko for sprængning af installationer, og som er åbenbart ulovlige
- Elinstallationer hvor der er mulighed for at komme i berøring med strømførende dele, og/eller de er åbenbart ulovlige
- Konstruktioner som direkte eller indirekte kan forvolde personskaade og som er åbenbar og visuel

UN: Bør undersøges nærmere

Definition

Beskriver forhold, hvis konsekvens ikke kan fastlægges tilstrækkeligt ved den visuelle gennemgang. Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.

Forklaring

Beskriver forhold, hvor årsag eller konsekvens ikke kan fastlægges på et tilstrækkeligt sikkert grundlag ved den visuelle gennemgang. Det kan være en meget stor skade eller en meget lille skade. Det kan også vise sig, at der slet ikke er nogen skade. Karakteren UN er den karakter, der skaber størst uklarhed for køber. Derfor bør art, årsag, omfang og konsekvenser, som nævnt, altid afklares.

Eksempler (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Enkelte/flere revner i fundamenter/vægge, hvor det ikke kan afklares, om de skyldes blød bund/differenssætninger/ udtørring eller rystelser fra trafik
- Skæve bygninger/gulve der har karakter af sætninger eller andre uafklarede årsager
- Sætningsrevner og stabilitetsrevner når årsagen hertil ikke kan afklares
- Indikationer på manglende udluftning af krybekælder, som bl.a. kan medføre råd eller svampeangreb i gulvkonstruktionerne
- Mug eller fugtskjalde på ydervægge/indervægge, hvor det ikke kan afklares, om det skyldes kuldebroer i facaden, defekte vandførende installationer eller andre årsager som fx utilstrækkelig fugtisolering af vægge mod ydre konstruktioner/terræn
- Indikationer på manglende udluftning af tagrum, som bl.a. kan medføre råd eller svampeangreb i tagkonstruktionerne
- Snedækkede bygningsdele, der ikke har kunnet besigtiges
- Hyppig påfyldning af vand på varmeanlæg, som kunne skyldes utætheder i den skjulte installation eller i kedler m.m.
- El- og VVS-installationer som skønnes udført af ikke autoriserede personer

Overskuelig tid

Overskuelig tid er her bestemt som det tidsrum, hvor den beskikkede bygningssagkyndige kan vurdere, om bygningsdelens funktion svigter. I vurderingen indgår, om der vil skulle sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger. Vurderingen vil tillige være afhængig af bygningsdelens konstruktion, materialevalg, alder, beliggenhed, slid og stand.

Øvrige bemærkninger

Der kan være forhold på en bygning/bygningsdel, der ikke skønnes at kunne give anledning til skader eller risiko for skader, men hvor udførelsen ikke var i overensstemmelse med eksempelvis monteringsvejledningerne eller de nugældende regler. På dette grundlag kan det anbefales (men det er ikke et krav), at den beskikkede bygningssagkyndige oplyser om forholdet. Så undgår man usikkerhed i forbindelse med eventuelle klager.

Dette oplyses i tilstandsrapporten under punktet „Noter“ i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner under den relevante bygning/bygningsdel. Det kan gøres, uden at der skrives en karakter, hvis forholdet ikke skønnes at give skader. Under „Resume“ udgår bemærkningen IB (ingen bemærkning) derfor, hvis der i øvrigt ikke ellers er nogle bemærkninger til konstruktionen.

Eksempler (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Atypiske bygningsmaterialer
- Atypiske isoleringsmaterialer
- Manglende rækværker uden risiko for personskaade
- Bløde træfiberplader på vægge
- Beklædninger på lofter, uden risiko for brandspredning
- Fodblik på undertage

Eksempler på anvendelsen af karaktersystemet

Det er ikke muligt at give faste retningslinier for klassifikation af skader, der afhænger af de konkrete fysiske forhold og observationer, som findes på stedet i hvert enkelt tilfælde.

Det bemærkes, at „samme forhold“ kan være klassificeret forskelligt som en følge af individuelle forhold, og i det følgende er der givet tre eksempler på dette:

Eksempler: (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

Eksempel 1: Løbesod

Løbesod på skorsten kan give 4 (5) forskellige karakterer afhængig af forhold på stedet, selv om betegnelsen „løbesod“ er den samme.

Karakteren K1 (K0) anføres, hvis det er en gammel løbesodskade, hvor årsagen til skaden er stoppet, så den ikke udvikler sig mere (eller skorstenen ikke benyttes mere).

Karakteren K2 anføres, hvis det er en løbesodskade, der er under udvikling, fordi årsagen ikke er stoppet. Det er kun skorstenen selv, der skades.

Karakteren K3 anføres, hvis det er en løbesodskade, der er under udvikling, hvor årsagen ikke er stoppet. Fugten fra løbesoden, opfugter (skader) også tilstødende trækonstruktioner/lofter.

Karakteren UN anføres, hvis det er en løbesodskade, hvor årsagen til løbesoden er ukendt, fordi der kan være flere årsager/kilder til skaden. Det kan skyldes lokale forhold, som den beskikkede bygningsagkyndige ikke har mulighed for at afklare ved den visuelle gennemgang af ejendommen.

Eksempel 2: Gulve

Skader på gulve kan give 4 (5) forskellige karakterer afhængig af forholdene på stedet.

Karakteren K1 (K0) anføres, hvis gulve kun er slidt i overfladen, og det ikke har nogen funktionsmæssig betydning, såsom afslidt lak/gulvbrædder, nedslidte men stadig intakte trappetrin og lign. Gulvbelægninger, hvor overfladen er afslidt, men hvor belægningen ellers er intakt.

Karakteren K2 anføres, hvis gulve er skadet i en sådan grad, at der er risiko for brud, men ellers er uden fare for skade på andre bygningsdele og/eller personer. Gulvbelægninger der er ved at være slidt igennem.

Karakteren K3 anføres, hvor der i sjældne tilfælde kan være gulve/trappest Trin, der er slidt igennem så der er risiko for brud, der kan medføre skade på andre bygningsdele og/eller personer.

Karakteren UN anføres, hvis der er skader eller indikationer på skader eller svækkelser, og det ikke visuelt er muligt at afdække årsagen til denne svækkelse. Dette kunne være gulve, der har skævheder, buler, lunger, udover det forventelige, eller lokale deformationer og „bløde“ områder. Det kan også være belægninger, der udviser skader af en type, der visuelt ikke kan afdækkes.

Eksempel 3: Sætnings- og stabilitetsrevner i vægge

Revner i vægge kan give 4 (5) forskellige karakterer afhængig af forhold på stedet, selv om betegnelsen „revner“ i sig selv er den samme.

Karakteren K1 (K0) anføres, hvis det skønnes, at revnen er gået i ro og ikke giver anledning til andre skader. Mange huse har revner af denne type, som opstår kort efter, at huset/tilbygningen er opført, hvorefter de normalt går i ro. De kræver dog stadig vedligeholdelse, men de giver normalt ikke anledning til skader.

Karakteren K2 anføres, hvis det skønnes, at sætnings- og stabilitetsrevner ikke er gået i ro, og at revnen ikke skønnes at give anledning til skader på andre bygningsdele. Dette vil sige, at revnen i huset er under stadig udvikling og ikke vil stabilisere sig, samt at det kun er nævnte bygningsdel, der med tiden skades.

Karakteren K3 anføres, hvis det skønnes, at sætnings- og stabilitetsrevner ikke er gået i ro, og at revnerne giver anledning til skader på andre bygningsdele. Dette vil fx sige aktive sætnings- og stabilitetsrevner, der forplanter sig op gennem bygningerne.

Karakteren UN anføres, hvis årsagen til revnerne i bygningen ikke kunne afdækkes visuelt af den beskikkede bygningssagkyndige ved gennemgangen af ejendommen.

Den beskikkede bygningssagkyndige har ikke altid en reel mulighed for at afdække den endelige årsag til revner i huse, da dette enten ville kræve en geoteknisk undersøgelse af jordbundsforholdene og/eller en beregning af husets konstruktioner, som i begge tilfælde falder uden for ordningen.

5. Gennemførelse af huseftersynet

5.00 Bedømmelse af tilstanden

Ved bedømmelse af tilstanden må den bygningssagkyndige anvende sin byggetekniske viden og erfaring dels til bedømmelse af eventuelle skaders omfang, dels til vurdering af om en eventuel skade vil kunne medføre skader på andre bygningsdele.

Den bygningssagkyndige er at betragte som en neutral person, som har påtaget sig at vurdere bygningstekniske afvigelser ud fra en professionel viden om tilsvarende bygningers normaltilstand.

5.01 Gennemførelse

Ved gennemførelse af huseftersynet kan den bygningssagkyndige anvende forskellige fremgangsmåder. Den bygningssagkyndige kan frit vælge metode.

5.02 Bedømmelse af tegn på skader, tilgængelige bygningsdele

Huseftersynets formål er at give en indsigt i ejendommen, så de skader eller tegn på skader, der kunne gøres gældende som skader eller tegn på skader, ligger oplyst i salgssituationen. Der skal således ikke tages hensyn til restlevetid eller andre forhold, som der må forventes i bygninger af samme alder og art.

Det skal ved bedømmelse af en skade vurderes og skønnes, om den er et symptom på en skade, der er under udvikling, eller om det er en skade, som ikke vil udvikle sig videre eller ikke vil forvolde skader på andre bygningsdele.

Eksempler på skader (eksemplerne er kun vejledende og ikke normgivende)

- Begroninger eller tilsmudsning af facader kan indikere problemer med tagnedløb eller afvanding af tagkonstruktionen med opfugtning til følge og dermed følgeskader på den øvrige del af konstruktionen
- Revner i vægge kan indikere stabilitetsproblemer i huset i form af mangelfuld vindafstivning
- Kalk- eller andre udfældninger ved rørsamlinger eller andre steder på den synlige del af installationen kan indikere utætheder i rørsystemet
- Afskalninger af tegltagsten eller mursten kan indikere en frostsprængning i materialet
- Insektangreb kan reducere konstruktionens stabilitet

Fine revner eller kalkspringere i enkelte mursten er som oftest stationære og vil ikke udvikle sig videre. Disse kan derfor ofte betragtes som kosmetiske. Det samme gælder for fine netrevner i betonoverflader, idet disse ofte kun er tegn på udtørring i det yderste slamlag.

Det er vigtigt, at der udover registreringen af skader eller tegn på skader, også tilkendes gives, om der er tvivl eller mistanke om, at et symptom indikerer en igangværende skadesudvikling.

I mange tilfælde kan en fejl eller skade ikke direkte konstateres, men der kan foreligge indikationer på, at der er problemer. Derfor kan det være nødvendigt med baggrund i disse indirekte tegn at foreslå yderligere undersøgelser. I tilstandsrapporten bør det fremgå, hvad det skønnes at undersøgelsen bør omfatte.

Eksempel på indikatorer (eksemplerne er vejledende og ikke normgivende):

- Hyppig påfyldning af vand på varmesystemet kan indikere en utæthed i de skjulte rør
- Sjusket udført elinstallation kan indikere, at den ikke er udført af en autoriseret elinstallatør, og dermed er en ulovlig installation
- Fugtpletter på væg, fx bag møbler eller gardiner, kan indikere kuldebro eller vandindtrængning
- Lukkede ventilationshuller i krybekælder og/eller tagkonstruktionen vil indikere begrænsning i udluftning og efterfølgende fare for svampe- eller rådgreb

5.03 Unormale adgangsforhold samt skjulte eller utilgængelige bygningsdele

Skader i det skjulte eller vanskeligt tilgængelige bygningsdele byder ofte på de største problemer. Disse skader vil ofte være omkostningskrævende at udbedre, da der tit skal foretages større bygningsindgreb på grund af følgeskader og ofte omfangsrige bygningsindgreb. Sælgers oplysninger vil kunne være en hjælp ved gennemførelsen af huseftersynet og afdækning af skader i det skjulte eller vanskeligt tilgængelige bygningsdele. En del problemer med manglende tilgængelighed vil kunne løses, hvis den bygningssagkyndige forud for huseftersynet gjorde sælger opmærksom på, at der er behov for at få adgang til skunke, krybekældre m.m..

Skjulte bygningsdele

En bygningsdel betragtes som skjult, hvis der er behov for et bygningsindgreb for at foretage en besigtigelse.

Eksempler på skjulte bygningsdele:

- Spær og isolering i built-up tage og i parallel tagkonstruktioner
- Strøer, isolering og opklodsning i stuegulve
- Elinstallationer bag loftrosetter

Disse konstruktioner skal ikke anføres i tilstandsrapporten som utilgængelige konstruktioner, hvis den beskikkede bygningssagkyndige ikke forventer, at han kan besigtige dem.

Det anbefales, den beskikkede bygningssagkyndige at være opmærksom på indikationer på skader i disse skjulte og lukkede konstruktioner.

Bygningsdele der normalt er tilgængelige, som ikke har kunnet besigtiges, som følge af unormale adgangsforhold

Er den bygningssagkyndige forhindret i at besigtige en normalt tilgængelig bygningsdel/konstruktion på grund af manglende adgangs muligheder, skal det skrives specifikt i tilstandsrapporten. De unormale forhold beskrives sammen med præcise oplysninger om, hvilke bygningsdele der ikke er besigtiget. Oplysninger noteres på siden „Resume af huseftersyn – for beboelsesdelen“. Man skal notere om blandt andet utilgængelighed og årsag under punktet „Bemærkninger“ i de uddybende kommentarer til punkt 1- 4:

Eksempler på forhold, hvor bygningsdele der normalt er tilgængelige, ikke vil kunne besigtiges i normalt omfang.

- Hvis beplantning/andet dækker for bygningsdele.
- Gulve, som er dækket af tæpper
- Manglende eller skjult adgangslem til krybekældre, skunk eller tagrum.
- Når der er lem til tagrummet/krybekælder/skunkrum og lignende, men rummet reelt hindrer tilsyn enten på grund af at konstruktionerne giver unormale adgangsforhold eller som følge af forhold på stedet, der spærrer for adgangen til rummet herunder isolering.
- At det ikke er muligt at kravle sikkert rundt på stederne, og der ikke er tilstrækkeligt med frirum til, at en voksen person kan færdes sikkert på området.
- Manglende gangbro kan medføre at rummet er utilgængeligt, fordi det dermed ikke er sikkert og forbundet med risiko og fare at færdes på området.
- Bygningsdele hvor det som følge af forhold på stedet ikke er muligt at besigtige. F.eks. på grund af højder/skel/terrænfald/ andet.

Det skal dog understreges, at den beskikkede bygningsagkyndige, i hvert tilfælde må vurdere, i hvilket omfang adgangsforholdene hindrer et normalt eftersyn.

Det skal fremgå af tilstandsrapporten, hvis det ikke har været muligt at foretage en fuldstændig gennemgang af bygningen/ bygningsdelen. Årsag og omfang skal i så fald beskrives specifikt.

Hvis det kun har været muligt at se et tagrummet eller krybekælderen fra loftlem/kælderlem, skal omfanget og resultatet af denne gennemgang anføres i tilstandsrapporten.

Bygningskonstruktioner som er gjort utilgængelige

Hvis man, som bygningsagkyndig mener, at en bygning/bygningsdel er gjort bevidst utilgængelig af sælger (jf. Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen, §15, stk. 1), skal dette skrives i tilstandsrapporten på siden „Resume af huseftersyn - for beboelsesdelen“. Der skal være en præcis beskrivelse af, hvor begrænsningen ligger. Noter uddybende kommentarer om blandt andet utilgængelighed og årsag under punktet „Bemærkninger“ som uddybende kommentarer til punkt 1- 4:

Eksempler på forhold der kan betyde, at en bygning/bygningsdel er gjort utilgængelig for den bygningsagkyndige:

- Flyttekasser er bevidst anbragt foran skunklemmen, og derved er der ikke adgang til skunken
- Møbler er blevet flyttet og derved spærrer de for et eftersyn af en bygningsdel
- Hvis sælger ikke ønsker at give adgang til et rum, bygningsdel eller bygning
- Hvis et rum bevidst er opfyldt af genstande for at forhindre adgang.
- Hvis et rum/bygning er aflåst og adgang ikke er mulig.
- Hvis andre forhold indikerer samme resultat, dog skal det være gjort bevidst af sælger, i forbindelse med bygningsgennemgangen, jf. bekendtgørelsen.

5.04 Forhold udenfor bygningen

Huseftersynet omfatter ikke indretninger udenfor bygningen eller forhold ved grunden, som ikke har indflydelse på bygningens tilstand. Dvs. uendørs svømmebassiner, kloakanlæg, forurening på grunden, nedgravede olietanke og fritstående havemure er ikke omfattet af huseftersynet.

Det bemærkes dog at havemure og terrasser, der er en del af bygninger, der er omfattet af huseftersynet, indgår i huseftersynet.

Der kan dog være indirekte forhold ved grunden, der kan medføre skader på bygningen, som for eksempel vand på grunden, der kan kræve særlig sokkelhøjde, som den bygningssagkyndige skal tage stilling til. Her vil ejernes oplysninger være af betydning og bør derfor indgå i vurderingen.

5.05 Overtrædelser af bygningslovgivningen

Bestemmelsen „Uden for huseftersynet falder også bygningens lovlighed efter offentlige forskrifter, bortset fra åbenlyse overtrædelser af bygningslovgivningen“ tager kun sigte på forhold, der i øvrigt omfattes af huseftersynet, dvs. skader, tegn på skader og/eller indikationer på skader.

Dette betyder, at funktions- og brugs-mæssige forhold falder udenfor bestemmelsen, fx ulovlig beboelse. Det samme må gælde fx lav loftshøjde, som jo heller ikke er en skade.

Hvis den bygningssagkyndige konstaterer overtrædelser, kan han efter almindelige regler for professionelle ydelser (dvs. uden for huseftersynet) have en pligt til at gøre opmærksom herpå. Dette vil særligt gælde, hvis et forhold kan være forbundet med fare. En bygning eller bygningsdel er lovlig, hvis den var lovlig på tidspunktet for opførelsen eller da et bygningsteknisk indgreb blev foretaget. Da det ikke kan forlanges, at de bygningssagkyndige kender til alle tidligere tiders byggebestemmelser, kan bestemmelsen kun gå på forhold, der efter almindeligt kendskab er ulovlige i dag, og også var det ved opførelsen. Den bygningssagkyndige har ret, men ikke pligt til at nævne formentlig ulovlige forhold observeret under bygningsgennemgangen. Den beskikkede bygningssagkyndige kan efter Huseftersynsordningen kun gøres ansvarlig for de forhold, der ikke er nævnt i tilstandsrapporten, og som falder indenfor „åbenlyse overtrædelser“.

5.06 Formkrav til tilstandsrapporten

Formkravene til rapportskemaerne er ufravigelige. De rapportskemaer, som er udarbejdet af Sekretariatet for Huseftersyn og godkendt af Erhvervs- og Boligstyrelsen skal anvendes, for at en tilstandsrapport har en gyldighed overfor køber.

5.07 Kontakt til hussælger og sælgeroplysninger

Der bør på forhånd aftales et tidspunkt med sælger for, hvornår huseftersynet skal foretages, samt hvordan de skriftlige oplysninger gøres tilgængelige for den bygningssagkyndige. (jf. Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen §12.)

Den bygningssagkyndige bør assistere sælger under udfyldningen af sælgers oplysninger. Den bygningssagkyndige kan endvidere stille sælger uddybende spørgsmål i relation til huseftersynet.

Efter huseftersynet er gennemført og tilstandsrapporten er udarbejdet, overdrages tilstandsrapporten til sælger eller dennes repræsentant.

5.08 Indsendelse til Sekretariatet for Huseftersyn

Den bygningssagkyndige skal inden 14 dage fra gennemførelse af huseftersynet indsende en kopi af tilstandsrapporten til Sekretariatet for Huseftersyn. Sekretariatet gennemgår rapporten og indfører oplysningerne i ordningens database. Alle indsendelser af tilstandsrapporter til Sekretariatet foretages elektronisk.

Sekretariatet melder til Bygning og Bolig Registret (BBR) om gennemførelse af huseftersynet.

5.09 Statistisk bearbejdning af rapporter

Hvert kvartal udarbejdes statistikker på grundlag af de indsendte tilstandsrapporter.

Statistikkerne omfatter bl.a.:

- Antal udleverede numre og modtagne tilstandsrapporter
- Antal gennemførte huseftersyn fordelt på geografisk placering
- Den geografiske fordeling af de beskikkede bygningssagkyndige
- Antal udarbejdede tilstandsrapporter pr. beskikket bygningssagkyndig

5.10 Arkivering

Alle tilstandsrapporter arkiveres af Sekretariatet for Huseftersyn. Rapporterne kan genfindes ud fra oplysninger om ejendommens adresse, dato for huseftersynets gennemførelse, den bygningssagkyndiges navn, rapportens løbenummer eller BBR-ejendomsnummer.

Tilstandsrapporterne vil blive opbevaret i mindst 10 år fra gennemførelsesdatoen for huseftersynet eller i længere tid, hvis der er opstået juridiske problemer med huseftersynet/tilstandsrapporten i den mellemliggende periode.

5.11 Fornyelse af tilstandsrapport

En tilstandsrapport har en gyldighed på 6 måneder, hvorefter den skal fornyes for at have en retsvirkning i sælger/køber forhold. Ved fornyelsen skal der udarbejdes en ny tilstandsrapport med et nyt løbenummer, og denne nye tilstandsrapport træder i kraft for fremtiden i stedet for den oprindelige.

Hvis der i 6 måneders perioden foretages en udbedring af en konstateret skade, kan der udstedes en allonge (tilføjelse) til den eksisterende tilstandsrapport, som derved bibeholder sin gyldighed. Allongen skal sendes til Sekretariatet for Huseftersyn inden for 14 dage efter udarbejdelse.

5.12 Erstatningskrav og Ankenævnsager rejst mod den bygningssagkyndige

Ifølge Bekendtgørelse om Huseftersynsordningen, kapitel 4, §6, nr. 10 skal den beskikkede bygningssagkyndige underrette Erhvervs- og Boligstyrelsen, hvis der rejses krav mod den bygningssagkyndige i medfør af lovens §3, stk. 1. Endvidere skal den beskikkede bygningssagkyndige oplyse Sekretariatet, hvis en tilstandsrapport indbringes for Ankenævnet for Huseftersyn.

Et erstatningskrav betragtes som rejst, når det overfor den bygningssagkyndige er fremsat skriftligt.

Den bygningssagkyndige skal anmelde erstatningskrav til det pågældende ansvarsforsikringsselskab og indenfor 14 dage indberette til Sekretariatet, at der er rejst et krav.

5.13 Tilbagetrækning af en tilstandsrapport

Tilbagetrækning af en tilstandsrapport er ikke mulig efter, at den enten er udleveret eller indsendt til sekretariatet, uanset årsagen til ønsket om en tilbagetrækning af en tilstandsrapport.

6. Tilstandsrapport

6.00 Tilstandsrapport

Ifølge loven om forbrugerbeskyttelse skal tilstandsrapporten være udarbejdet på et skema, der er godkendt af Erhvervs- og Boligstyrelsen for at have retsvirkning. Ifølge bekendtgørelsen betyder dette, at den bygningssagkyndige skal benytte de til enhver tid gyldige skemaer, som er udleveret af Sekretariatet for Huseftersyn. En sammenblanding af tilstandsrapporten med ugyldige og andre ikke godkendte skemaer kan medføre, at tilstandsrapporten ikke får retsvirkning.

Det bemærkes, at tillæg, der bliver vedlagt tilstandsrapporten af sælgere og deres ejendomsmæglere, ikke er omfattet af ordningen, selv om tillægget kunne være udført af den beskikkede bygningssagkyndige, der har udført tilstandsrapporten.

Tilstandsrapporten må på ingen måde benyttes til ejendomme, der ikke er omfattet af loven.

Der er til registrering af huseftersynet udarbejdet et skemasæt med følgende indhold – skemasættet er godkendt af Erhvervs- og Boligstyrelsen:

1. Forside
2. Indholdsfortegnelse
- 3.-4. Vigtige oplysninger om huseftersynet
5. Tilstandsrapport for ejendommen
6. Resume af huseftersyn - for beboelsesdelen
7. Registrering af bygningens tilstand
8. Den bygningssagkyndiges noter i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner
9. Sælgers oplysninger om ejendommen
10. Bygningskonstruktioner, oplysninger til ejerskifteforsikring

Den færdige rapport skal indeholde alle disse skemaer i udfyldt stand.

Den bygningssagkyndiges beskikkelsesnummer og tilstandsrapportens løbenummer skrives på samtlige sider i rapporten.

6.01 Forside

Forsiden skal udfyldes med identifikation af ejendommen ved vej og husnummer, (etage m.m.), postnummer, by, kommune og ejendoms- og matrikelnummer. Ved indholdsfortegnelsen angives sidenumre for de enkelte dele i rapporten.

6.02 Vigtige oplysninger om huseftersynet

Her beskrives forudsætningerne for huseftersynet ved en skematisk gengivelse af loven og bekendtgørelsen. Ligeledes beskrives den bygningssagkyndiges funktion. Der må ikke tilføjes yderligere generelle forbehold eller afgrænsninger af tilstandsrapporten.

6.03 Tilstandsrapport for ejendommen

Skemaet udfyldes med identifikation af ejendommen på samme måde som på forsiden. Navn og adresse for sælger skrives også. Under „følgende materiale forelå“ skal det angives, om der forelå BBR-ejermeddelelse og dennes datering; den sidst udførte tilstandsrapport; Energimærke; forsikringspolice samt eventuelle andre bygningsoplysninger, herunder bygningstegninger og konstruktionsbeskrivelser.

Under punktet „Andre bygningsoplysninger“ må der ikke anføres bemærkninger, der ikke relaterer til ejendommen.

Det er ikke den bygningssagkyndiges pligt at verificere korrektheden af BBR-ejermeddelelsen eller de øvrige dokumenter.

Bygningsbeskrivelsen: Ejendommens bygninger identificeres enkeltvis med bogstavbetegnelse. Som hovedprincip er der tale om en særskilt bygning, hver gang konstruktionen eller funktionen ændres, eller opførelsesåret skifter. Oplysninger fra BBR-ejermeddelelsen kan anvendes.

Ejendommens boligtype kunne registreres, fx som:

- Parcelhus
- Byhus
- Enfamiliehus
- Tofamiliehus
- Rækkehus
- Sommerhus
- Ejerlejlighed
- Andet

Endvidere anføres oplysninger, hvis det er oplyst, om huset er opført som et typehus og evt. navn på samme.

Ejendommens status skal registreres, fx. som:

- Ejerbolig
- Ideel andel
- Ejerlejlighed
- Nedlagt landbrug
- Landbrug hvor landbrugspligten ophæves i forbindelse med salg
- Dødsbo

Er huseftersynet udført i henhold til samarbejdsaftale med ejendomsformidler eller forsikringsselskab, skal dette skrives med navn på ejendomsformidler eller forsikringsselskab.

Til sidst skal den bygningssagkyndige underskrive siden samt skrive navn, adresse og telefonnumre.

6.04 Resumé af huseftersyn – for beboelsesdelen/delene

Resumeet indeholder udelukkende et resume over registrering af skader og tegn på skader på beboelsesdelen/delene og omfatter ikke sekundære bygninger. Bygningen/bygningerne er inddelt i 11 bygningsdele:

1. Fundamenter/Sokler
2. Kældre/Krybekældre/Terrændæk
3. Yder- og indervægge
4. Vinduer og døre
5. Lofter/Etageadskillelser
6. Gulvkonstruktion og gulve
7. Indvendige trapper
8. Tagkonstruktion/-belægning/Skorsten
9. Vådrum
10. VVS-installationer
11. Elinstallationer

De registrerede skader på de enkelte bygningsdele opsummeres fra bygningsgennemgangen, dels som en skadeskarakter, dels som det antal bemærkninger der har været i de enkelte kategorier. I feltet note skrives det, om der er noter til det pågældende hovedpunkt.

6.05 Generelle kommentarer til bygningernes tilstand

Under generelle kommentarer bør den bygningssagkyndige give en kort beskrivelse af bygningernes tilstand som konklusion på tilstandsrapportens byggetekniske gennemgang. Der må ikke gives oplysninger i dette felt, der ikke har relation til ejendommen.

6.06 Bemærkninger

Her anføres præcis de bygningsdele eller bygninger, som er gjort utilgængelige og præcis de bygningsdele, som normalt er tilgængelige men ikke kunne besigtiges ved det pågældende huseftersyn. Den bygningssagkyndige skal begrunde de anførte utilgængeligheder og unormale adgangsforhold. Her kan også anføres specifikke forbehold for den pågældende ejendom, f.eks. vedrørende termoruder.

6.07 Registrering af bygningens tilstand

Her registreres bygning, bygningsdel samt karakter af skader ved de enkelte bygningsdele samt en præcis beskrivelse af skaden. Endvidere skal der angives notehenvisninger til siden „Den bygningssagkyndiges noter i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner“.

De enkelte bygninger identificeres ved en litrabetegnelse, som er identisk med litra-betegnelserne på skema for „Tilstandsrapport for ejendommen“. Det er bemærkningerne og noter fra beboelsesdelen, der overføres til resuméskemaet.

6.08 Den bygningssagkyndiges noter i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner

Denne side bruges af den bygningssagkyndige til vurdering og kommentering af skader og konstruktioner. Disse oplysninger er den bygningssagkyndiges subjektive vurdering af skader, skadeomfang, skadeårsag og konstruktioner baseret på den bygningssagkyndiges erfaringer.

Her kan man også kommentere andre noter i forbindelse med bygninger/konstruktioner.

Selv om det ikke er opstillet som et udtrykkelig krav, bør det stærkt anbefales at der under noter/andet oplyses at en større bygningsdel er tjenlig til reparation som en følge af nærliggende risiko for skade. Det er for at opnå den bedst mulige information om den/de foretagne skaderegistreringer og for at undgå usikkerheden og risikoen i forbindelse med eventuelle klagesager.

6.09 Sælgers oplysninger om ejendommen

Den bygningssagkyndige bør være sælger behjælpelig med besvarelsen af spørgsmålene i skemaet. Den bygningssagkyndige bør spørge sælgeren om forhold, som den bygningssagkyndige ikke (altid) kan se, men som sælger vil opdage ved at bo i huset - fx fordi fejlen kun giver sig udslag i et bestemt slags vejr.

Oplysninger, som sælger afgiver om skader, bør kommenteres af den bygningssagkyndige. Finder den bygningssagkyndige på grundlag af sin erfaring eller undersøgelsen i øvrigt, at der er grund til at tvivle på sælgerens oplysninger, skal dette anføres i rapporten (under „Registrering af bygningens tilstand“ med evt. tilhørende uddybende note).

Den bygningssagkyndige anfører i rapporten om sælger var tilstede ved huseftersynet og om sælger havde udarbejdet sælgeroplysningerne før huseftersynet.

Sælgeroplysningerne indgår som en del af den bygningssagkyndiges baggrund for huseftersynet.

Spørgsmålene i skemaet kan derfor kun udfyldes af en, som har indgående kendskab til huset, og dette kan ikke overdrages til andre. Hvis dette ikke kan realiseres, skal spørgsmålene ikke besvares, og grunden hertil angives i rapporten, fx dødsbo.

Spørgsmålene i skemaet har dermed to funktioner:

- at give den bygningssagkyndige mulighed for at spørge husejeren om forhold, der er relevante for undersøgelsen, samt
- at ejeren kan opfylde sin loyale oplysningspligt

Den bygningssagkyndige skal indføre sælgers oplysninger i tilstandsrapporten.

6.10 Bygningskonstruktioner, oplysninger til ejerskifteforsikring

Her registreres materialer og kommentarer til de enkelte bygningsdele. Der er frihed i udformning af kommentarerne, men de bør være entydige og klart redegøre for de observationer, som er gjort under bygningsgennemgangen.

Da gennemgangen er visuel, er oplysningerne om de anvendte bygningsmaterialer baseret på et skøn ud fra de givne grundlag og oplysninger på stedet. Den beskikkede bygningssagkyndige kan ikke drages til ansvar for oplysninger, som kræver en undersøgelse, der ikke er omfattet af ordningen. (byggematerialer bag pudsede facader/isolering/isoleringsmaterialer/isoleringstykker/materialer/materialer i bagmur der er skjult o.s.v. Gulvkonstruktioner der ikke visuelt er definerbare).

Der skal anføres:

- Bygning
- Bygningsdel/positionsnummer
- Materiale og konstruktion
- Evt. kommentarer til materialer eller konstruktioner, herunder kommentarer til specielle materialer eller konstruktioner

7. Konstruktionsdele

7.00 Generelt

Det skal fastslås, at det er skader eller risiko for skader, der registreres, og ikke en vurdering af diverse bygningskonstruktioner, der indgår i ejendommen.

Huseftersynet omfatter derfor kun forhold, der giver skader eller kan udvikle sig til skader, og ikke om udførelsen af konstruktionen svarer til gældende regler på opførelsestidspunktet.

Heraf følger at på trods af, at konstruktionen overholdt gældende regler på opførelsestidspunktet, kan det godt give anledning til, at der anføres en skade i tilstandsrapporten, og det modsatte kan også være tilfældet.

7.01 Fundamenter/Sokler

De almindeligt forekommende skader i fundamenter er sætningsskader. Disse skyldes som oftest at funderingen er sket på blød bund. I forbindelse med undersøgelse af fundamenter og sokler bør man specielt være opmærksom på:

- Overgange mellem oprindelige bygninger og nyere bygninger.
- Trapper som ofte er „klistret“ på bygningen uden tilstrækkelig fundering, samt frostskafer og utætheder i samme.
- Revner i bredden og dybden, der kan indikere årsagen til revnerne.
- Udførte reparationer af revner, som kan afdække om revner er i ro eller aktive, eller forsøgt camoufleret.
- Sokkelstensfundamenter
- Sokkelhøjder så regn og fugt fra terræn ikke opfugter overliggende konstruktioner.
- Sætninger og deformationer
- Differenssætninger og forskydninger
- Fugtproblematik i forbindelse med utilstrækkelig funktion af fugtspærre.
- Lyskassers fastholdelse og afløbsforhold.
- Overgange mellem bygninger og læmure/skelmure.

7.02 Kældre/Krybekældre/Terrændæk

De oftest forekommende skader ved kældre/krybekældre/terrændæk er fugt. Det ses som pletter eller udblomstringer på vægge, som råd og svampeangreb i trækonstruktionerne. Revner i kælderydervægge som følge af sætninger er også en typisk skade. I forbindelse med undersøgelse af kældre/krybekældre og terrændæk bør man specielt være opmærksom på:

- Fugt i kælder/krybekælder, samt om der er et fugtigt miljø og lugt kan indikere problemer.
- Ventilation i kryberum, herunder om ventilationsriste er åbne og placeret korrekt
- Nedbrydning af træ som følge af råd/svamp eller insektangreb ved vederlag.
- Revner i ydervægge i forbindelse med lyskasser og afløbsforhold for samme

- Rustangreb på armering i betonkonstruktioner
- Afvandingsforhold omkring huset på terræn så vandet løber fra huset
- Gulvkonstruktioner i krybekælder (jord/beton/andet)
- Sætninger og deformationer af klaplag i terrændæk
- Beklædninger af gulve/vægge i kælder så fugt ikke ophobes bag beklædningerne.
- Tildækkede rensebrønde og placeringen af samme.

7.03 Yder- og indervægge

Skader på ydervægge vil oftest være i form af revnedannelser, afskalninger og frostskafer på grund af opfugtning af væggen.

I vægge, hvori der indgår træ, fx bindingsværk eller pudset træ, kan der være risiko for nedbrydning af de organiske materialer.

I inder- og skillevægge især omkring vådrum er den almindeligste skade råd eller svampeangreb på grund af fugtudtrængning fra vådrummet eller skader som følge af fugt i konstruktioner der ikke kan tåle fugt.

I forbindelse med undersøgelse af yder- og indervægge bør man specielt være opmærksom på:

- Revner, deformationer og sætninger ved bygningens svage punkter over døre og mellem facader og skillevægge.
- Stabilitetsrevner hvor den vandrette belastning på huset ikke føres korrekt til fundament.
- Udfældninger, misfarvninger, afskalninger, kalkspringere og frostskafer
- Facadebehandlinger som medfører fugtophobning og frostskafer som følge heraf.
- Nedbrudte fuger i murværk/karme samt indikationer på tæring af jern i overliggere
- Råd og svampeangreb i organiske byggematerialer.
- Nedbrydning af bindingsværkskonstruktioner
- Pudsede træfacader og pudsede trækonstruktioner, hvor der er forøget risiko for nedbrydning af bagved liggende konstruktioner
- Svigt i puds på facader og indervægge af gasbeton.
- Bløde træfiberpladebeklædninger
- Fugt fra vådrum
- Defekte flisebeklædninger og fuger.
- Svigt i bæreevne
- Fugt i vægge som følge af opstigning af grundfugt, defekte installationer og vægbeklædninger.
- Sokkelhøjder som ikke friholder vægge fra at blive opfugtet

7.04 Vinduer og døre

Nedbrudt træ i trævinduer, dørkarme og rammer er den almindeligste skade på vinduer og døre. Disse skyldes oftest mangelfuld overfladebehandling eller utæt glasisætningsmateriale. Termoruders tilstand er omfattet af huseftersynet.

I forbindelse med undersøgelse af døre og vinduer bør man specielt være opmærksom på:

- Nedbrydning af træ i karme og rammer især ved syd og vestfacaden
- Nedbrudte glasisætningsmaterialer
- Hvor der ikke er konstruktiv beskyttelse af døre/vinduer ved dybe karme eller stort tagudhæng.
- Hvor der ikke er ordentlig overfladebeskyttelse af døre/vinduer.
- Nedbrydning og svigt i beslag
- Punkterede termoruder
- Revner i ruder(brud)
- Deformationer af døre/vinduer
- Delaminering af døre/vinduer
- Kitfalse
- Topforsegling

7.05 Lofter/Etageadskillelser

Indvendige skader vil som oftest skyldes manglende stabilitet i huset (vindafstivning), sætninger eller fugt.

I forbindelse med undersøgelse af lofter og etageadskillelser bør man specielt være opmærksom på:

- Revner
- Fugtskader
- Svigt i konstruktionerne.
- Manglende stabilitet og vindafstivning i konstruktionerne
- Unaturlige nedbøjninger og deformationer.
- Nedhængte lofter
- Bløde loftbeklædninger
- Loftbeklædninger med forøget brandrisiko

7.06 Gulvkonstruktion og gulv

De almindeligste skader ved gulve skyldes sætninger eller fugt.

I forbindelse med undersøgelse af gulvkonstruktion og gulv bør man specielt være opmærksom på:

- Slip og uens afstand mellem fodpanel og gulv.
- Sætninger og niveauforskelle
- Vand- eller fugtskader
- Nedbøjning og deformationer
- Svigt i opklodsning
- Delaminering af trægulve
- Knirkende gulve
- Gulve under køkkenvaske og opvaskemaskiner.
- Svigt i samling mellem brædder
- For defekter i flisegulve, revner, fuger og løse beklædninger.
- Flisegulve på trækonstruktioner
- Insektskader
- Skæve gulve
- Slidte gulve

7.07 Indvendige trapper

Indvendige trapper er sjældent behæftet med - eller giver anledning til - alvorlige fejl eller skader.

I forbindelse med undersøgelse af indvendige trapper bør man specielt være opmærksom på:

- Løse trin
- Nedbrudte konstruktioner
- Knirkende konstruktioner
- Sikkerhedsvurdering og adgangsforhold
- Forskelle i trindhøjder

7.08 Tagkonstruktion/-belægning/Skorsten

En stor del af de konstaterede bygningskader er følgeskader på grund af utætheder i forbindelse med tagbelægninger og tagkonstruktioner.

Taget er en af de bygningskonstruktioner der er mest udsat og skader her vil ofte give anledning til videregående skader. Derfor bør et huseftersyn af taget udføres med stor grundighed for at sikre at alle væsentlige skader og tegn på skader er afdækket. Derved sikres det, at tilstandsrapporten giver så retvisende oplysninger om taget som muligt, så risikoen for klager minimeres.

I forbindelse med undersøgelse af tagkonstruktion/-belægning/ skorsten bør man specielt være opmærksom på:

Tagrum

- Aftræks- og udluftningskanaler i tagrum. Kondensisolering og udluftning til det fri.
- Utilstrækkelig og manglende ventilation i konstruktionen, når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for, at en skade opstår.
- Kondensproblematik. Når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for at en skade opstår.
- Fugt og mærker efter dryp i tagrummet.

Bærende konstruktioner

- Konstruktive ændringer i forhold til den oprindelige konstruktion, når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for, at en skade opstår
- Nedbøjninger og deformationer når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for at en skade opstår
- Stabilitet/vindafstivning, når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for at en skade opstår
- Insektangreb i trækonstruktionen
- Råd og svampeangreb i trækonstruktionen
- Fugt i tagkonstruktionen og især ved skotrender

Undertage

- Utætheder i undertaget
- Løst blafrende undertag
- Gennembrydninger og tilslutninger i undertaget.
- Defekt og mørnet undertag

Tagflader

- Utætheder i forbindelse med tagrender.
- Utætheder omkring taggennembrydninger, skorstene, kviste, tagvinduer, ovenlys, inddækninger og skotrender
- Problematiske tagmaterialer når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for at en skade opstår.
- Tæthed af taget.
- Atypisk levetid for tagmaterialer når det vurderes, at der er tegn på skade, eller der er nærliggende risiko for at en skade opstår.
- Skumunderstrygning.
- Fastholdelse af tagbeklædning.
- Defekt og eller nedslidt tagbelægning.
- Skader på tagbelægningen. Hvis vindafstivningen i tagkonstruktionen ikke virker. Det vil sige, hvis vindtrykket ikke overføres til fundamentet. Skaderne ses som revner i tagplader og tagsten samt i vægge.

Det skal fastslås, at det er skader eller risiko for skader, som registreres, og ikke en vurdering af diverse bygningskonstruktioner m.m. der indgår i ejendommen.

Afhængig af tagmaterialerne og udførelsestidspunktet er der blevet stillet meget forskellige krav til undertaget og afstandslister mellem undertag og selve tagbeklædningen. Huseftersynet omfatter kun forhold, der giver skader eller kan udvikle sig til skader, og ikke om udførelsen af konstruktionen svarer til gældende regler på opførelsestidspunktet. Heraf følger at på trods af, at et tag overholder gældende regler på opførelsestidspunktet, kan det godt give anledning til, at der anføres en skade i tilstandsrapporten, og det modsatte kan også være tilfældet.

7.09 Vådrum

De hyppigste problemer i og omkring vådrum skyldes dårlige fuger, løse fliser og utætheder i og omkring installationer, hvilket kan medføre en opfugtning.

I forbindelse med undersøgelse af vådrum bør man specielt være opmærksom på:

- Rørtilslutninger til og fra installationsgenstande
- Gulvafløbsskålens overkant, samt om gulvafløbet er udført korrekt
- Intakte fuger omkring brusekabine og badekar
- Fald mod gulvafløb i vådområder.
- Belægninger der har mistet forbindelse til underlaget.
- Fliser på skillevægge.
- Deformationer og revner i belægningerne.
- Placering af rør i og udenfor vådområder samt tætninger af rør mod vægge/gulve
- Fuger i hjørner mellem vægge og mellem vægge og gulve
- Spor af fugt, samt mugpletter eller råd i de omkringliggende/tilstødende konstruktionsdele/facader.
- Træk i vinylbelægninger
- Svejsesømme i vinylbelægninger
- Lugte i vådrummet
- Misfarvninger og nedbrudte trækonstruktioner
- Fasthed af gulve og vægge

Huseftersynet omfatter kun forhold, der giver skader eller kan udvikle sig til skader, og ikke om udførelsen af konstruktionen svarer til gældende regler på opførelsestidspunktet.

Heraf følger at på trods af, at et vådrum overholdt gældende regler på opførelsestidspunktet, kan det godt give anledning til, at der anføres en skade i tilstandsrapporten, og det modsatte kan også være tilfældet.

Undersøgelser om der er udført vådrumsbehandling af vægge, ligger uden for huseftersynets gennemgang af ejendomme, da dette normalt ikke er visuelt konstaterbart.

7.10 VVS-installationer og afløbsinstallationer

Eftersynet omfatter skader eller tegn på skader på installationerne, som er muligt at afdække ved den visuelle gennemgang af ejendommen.

I forbindelse med undersøgelse af VVS- og afløbsinstallationer bør man specielt være opmærksom på:

- Om sælger oplyser, at der er behov for hyppig tilfyldning af vand på centralvarmeanlæg, hvilket kunne indikere en utæthed i systemet.
- Synlige tegn på lækage, fx rust- eller kalkudfældninger
- Tegn på opfugtning af fundamenter, ydervægge og skillevægge, fx i form af misfarvning af trægulve eller tapet
- Utætheder ved radiatorventiler og synlige flader på radiatorer
- Risiko for galvanisk tæring som følge af forkert udført installation.
- Risiko for personskader i forbindelse med VVS-installationer
- En vurdering om installationerne er udført af ikke autoriserede personer.

Såfremt der ønskes en komplet gennemgang, bør dette udføres af autoriserede personer. Idet der er her tale om anlæg, der skal udføres af autoriserede fagfolk, falder det uden for den almindelige bygningssagkyndiges viden og muligheder. Eftersynet omfatter ikke funktionen af VVS- og afløbsinstallationerne. Herunder om der er tilfredsstillende vandtryk, samt om afløbsforholdene virker.

7.11 Elinstallationer

Installationerne skal ikke afprøves eller åbnes, da det kun er tilladt for autoriserede elinstallatører at gribe ind i elinstallationer. Det er derfor ikke tilladt for den beskikkede bygningssagkyndige at adskille/lette dæksler m.m. i forbindelse med gennemgangen af ejendommen. Eftersynet er visuelt uden indgreb i installationen. Bygningsgennemgangen omfatter eftersyn, om der er åbenbar ulovlig installation, som visuelt ikke overholder gældende regler. Det kan være „bløde“ ledninger, der synligt indgår i de faste installationer samt installationer, der visuelt ikke er afskærmet korrekt.

Eftersynet omfatter derfor kun skader eller tegn på skader på installationerne, det er muligt at afdække ved den visuelle gennemgang af ejendommen.

I forbindelse med undersøgelse af elinstallationen bør man specielt være opmærksom på om:

- Dæksler er monteret på gruppeafbrydere
- Tynde bøjelige ledninger er ført gennem skillevægge eller etageadskillelser
- Der er strittende ledninger uden for dæksler eller afdækninger
- Der er samlinger uden for dæksler eller afdækninger
- Der er HFI/HPFI-afbrydere (krav om HFI-afbryder i boligen, ved nye installationer kom 1. april 1985)
- Der forefindes manglende /utilfredsstillende fastgørelse af installationer.
- Der er risiko for personskader i forbindelse med elinstallationer.
- En vurdering om installationerne er udført af ikke autoriserede personer.

Såfremt der ønskes en komplet gennemgang, bør dette udføres af autoriserede personer. Idet der er her tale om anlæg, der skal udføres af autoriserede fagfolk, falder det uden for den almindelige bygningsagkyndiges viden og muligheder.

Eftersynet omfatter ikke funktionen af elinstallationerne. Herunder om det er muligt at benytte flere forbrugsgenstande samtidigt, uden at overbelaste installationerne, samt funktionen af andre installationer og hårde hvidevarer i ejendommen.

4. Tilstandsrapport

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Tilstandsrapport (ikke udfyldt)

Version 5

Installation

Version 5

Betjening af edb-program

Tilstandsrapport (eksempel)

Dette kapitel er gældende indtil implementering af nyt edb-system i løbet af 2004.

Huseftersyn

Tilstandsrapport for ejendommen

Adresse

Postnr.

By

Dato

- -

HE nr.

Lb nr.

Kommunenr./Ejendomsnr.

- -

Matr. nr./Ejerlav

Besøg www.hesyn.dk

Har du behov for yderligere information om huseftersynet og tilstandsrapporten, kan du besøge hjemmesiden www.hesyn.dk.

Folder om huseftersyn

Du kan også få information om huseftersyn i Erhvervs- og Boligstyrelsens folder om huseftersyn. Hent folderen hos din lokale ejendomsmægler.

Indhold	Side
Vigtige oplysninger om huseftersyn	3
Tilstandsrapport for ejendommen	5
Resumé af huseftersyn - beboelsesdelen	6
Registrering af bygningens tilstand	7
Den sagkyndiges noter og vurdering	8
Sælgers oplysninger om ejendommen	9
Ejerskitteforsikringsoplysninger om bygningsskonstruktioner	13

Vigtige oplysninger om huseftersyn

Inden du køber eller sælger ejendom, bør du vide noget om **huseftersyn, tilstandsrapport** og **ejerskifteforsikring**. I det følgende får du en kort introduktion til disse emner.

Du kan få meget mere at vide på hjemmesiden www.hesyn.dk.

Huseftersyn

Et huseftersyn er en professionel vurdering af, om bygninger på en ejendom er i ringere stand end tilsvarende bygninger af samme alder.

Eftersynet bestilles af sælger og udføres af en bygningssagkyndig, der er beskikket af Økonomi- og Erhvervsministeriet. En bygningssagkyndig gennemgår hver enkelt del af en bygning for at afdække synlige skader og tegn på skader.

Ved at præsentere køber for en tilstandsrapport og et tilbud om en ejerskifteforsikring - inden køber underskriver købsaftalen - fritages sælger for sit normale 20-årige ansvar for skjulte skader.

Det er en forudsætning for sælgers ansvarsfritagelse:

- at tilstandsrapporten er udarbejdet eller fornyet af den bygningssagkyndige mindre end 6 måneder før den dag, hvor køberen modtager rapporten
- at sælger tilbyder at finansiere halvdelen af præmien på den tilbudte ejerskifteforsikring, samt
- at sælger sikrer sig, at køber er bekendt med ordningens retsvirkninger (bortfald af det 20-årige sælgeransvar).

Det bemærkes, at sælger dog fortsat kan hæfte for:

- forhold uden for en bygning (f.eks. forurennet jord)
- ulovligheder
- bevidst eller groft uagtsomt at have givet ukorrekte oplysninger i forbindelse med eftersynet.

Gennemgang af huset

Huseftersynet afdækker synlige skader, som nedsætter bygningernes funktion eller værdi nævneværdigt (f.eks. brud, lækage, revnedannelser eller ødelæggelser). Desuden afdækkes tegn på skader eller andre fysiske forhold, der giver en nærliggende risiko for, at der kan udvikles en egentlig skade.

Gennemgangen er visuel. Dvs. at den bygningssagkyndige vurderer bygningernes tilstand ud fra det, han umiddelbart kan se (synlige bygningsdele). Den bygningssagkyndige kan bruge enkle tekniske hjælpemidler ved gennemgangen, men må ikke foretage destruktive indgreb i en bygning uden aftale med sælger.

Derfor kan der være skader, som den bygningssagkyndige ikke kan opdage, og som derfor ikke vil fremgå af tilstandsrapporten.

Tilstandsrapport

En tilstandsrapport indeholder både den bygningssagkyndiges dokumentation af huseftersynet og sælgers oplysninger om bygningernes tilstand. Tilstandsrapporten gør opmærksom på de forhold, som du som køber bør tillægge betydning ved din vurdering af bygningernes tilstand.

Den bygningssagkyndige angiver skaderne ud fra en karakterskala, der afspejler, hvor alvorlig skaden er for den enkelte del af en bygning, jf. nærmere nedenfor.

Karakterskala

IB: Ingen bemærkninger

K0: Kosmetiske skader

Beskriver skader eller forhold, som kan påvirke købers indtryk af bygningen.

K1: Mindre alvorlige skader

Beskriver skader, som ikke har nogen indflydelse på bygningsdelens eller bygningens funktion.

K2: Alvorlige skader

Beskriver skader, som medfører, at bygningsdelens funktion svigter inden for overskuelig tid. Dette vil ikke medføre skader på andre bygningsdele.

K3: Kritiske skader

Beskriver skader, som vil medføre, at bygningsdelens funktion svigter inden for overskuelig tid. Dette svigt risikerer at medføre skader på andre bygningsdele.

UN: Bør undersøges nærmere

Beskriver forhold, hvis konsekvens ikke kan fastlægges tilstrækkeligt ved den visuelle gennemgang. Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.

Du bør være opmærksom på, at karaktergivningen er en byggeteknisk vurdering. Den kan *ikke* tages som et udtryk for, hvor meget det vil koste at udbedre en skade.

Tilstandsrapporten omfatter ikke...

En tilstandsrapport er ingen garanti for, at bygningerne på en ejendom kun har de skader, der er omtalt. Da huseftersynet er en visuel gennemgang, kan der være skjulte skader, som ikke fremgår af tilstandsrapporten.

Desuden er følgende punkter *ikke* omfattet af huseftersynet og tilstandsrapporten:

- el- og vvs-installationernes funktion
- æstetiske eller arkitektoniske forhold
- sædvanligt slid og bygningernes normale vedligeholdstilstand
- bagatelagte forhold, som kan antages ikke at påvirke bygningernes brug eller værdi nævneværdigt
- planløsningen og bygningernes indretning samt bygningernes placering på grunden
- bygningernes lovlighed, bortset fra åbenlyse overtrædelser af bygningslovgivningen
- løsøre, såsom hårde hvidevarer
- udendørs svømmebassiner og tilhørende pumpeanlæg
- markiser og baldakiner
- indretninger/installationer uden for bygningerne.

Tillæg til tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten kan være suppleret af tillæg. De kan indeholde oplysninger om forhold, som ikke skal fremgå af tilstandsrapporten, men de kan også indeholde oplysninger, som udbygger tilstandsrapportens oplysninger. Tillæggene er ikke omfattet af Huseftersynsordningen.

Ejerskifteforsikring

Når du køber hus, kan du tegne en ejerskifteforsikring. En ejerskifteforsikring dækker købers risiko for skader ved bygningerne. Det anbefales derfor at tegne en ejerskifteforsikring. Sælger betaler halvdelen af forsikringspræmien. Selvom du fra sælger har fået et tilbud fra ét forsikringselskab, står det dig frit for at vælge et andet selskab.

Tilstandsrapporten er grundlaget for en ejerskifteforsikring.

En ejerskifteforsikring kan beskytte dig mod omkostninger til udbedring af skader, som du ikke kendte til på købstidspunktet.

Ejerskifteforsikringen dækker således skader, som ikke fremgår af tilstandsrapporten. Har du ikke tegnet en ejerskifteforsikring, er du ikke dækket ind over for disse skader. Ejerskifteforsikringen dækker ikke skader, som er opstået, *efter* du har overtaget huset.

Dækningsomfang kan variere, men vil fremgå af forsikringstilbuddet og forsikringsbetingelserne. Der er i lovgivningen fastsat minimumskrav til omfanget af dækningen.

Du kan læse mere om dækningen på ejerskifteforsikringen i Forsikringsoplysningens pjec "Værd at vide - før tegning af en ejerskifteforsikring", www.forsikringsoplysningen.dk.

Den bygningssagkyndige

Den bygningssagkyndige repræsenterer hverken køber eller sælger. Det er hans opgave at give et *objektivt* billede af ejendommens umiddelbare tilstand.

Som bygningssagkyndig skal man have en byggeteknisk grunduddannelse, en efteruddannelse i reglerne for bygningsgennemgang samt mindst fem års erfaring i at gennemgå og vurdere bygninger.

Den bygningssagkyndiges ansvar

Den bygningssagkyndige kan gøres ansvarlig for en mangelfuld gennemgang af bygningerne på ejendommen. Det gælder f.eks. en manglende registrering af synlige skader eller en åbenlys forkert beskrivelse af skaden i tilstandsrapporten. Til gengæld kan han ikke gøres ansvarlig for skjulte skader, der ikke var mulige at konstatere ved huseftersynet.

Hvis du vil klage

Er du utilfreds med forhold i din tilstandsrapport, kan du klage til Ankenævnet for Huseftersyn. Her behandler man klager fra både køber og sælger over tilstandsrapporter og tager stilling til den bygningssagkyndiges ansvar. Målet er en hurtigere afgørelse af tvister mellem parterne ved hushandler, så du slipper for lange retssager.

Ankenævnet kan behandle klager fra både køber og sælger over tilstandsrapporter udfærdiget efter 1. januar 2000 af beskikkede bygningssagkyndige. Du kan klage, hvis synlige skader ikke er registreret i tilstandsrapporten, eller hvis de er beskrevet åbenlyst forkert.

Du kan klage til ankenævnet på et særligt klageskema. Det kan du hente på ankenævnets hjemmeside, www.husanke.dk, eller få ved telefonisk henvendelse til ankenævnet.

Når klageskemaet sendes til ankenævnet, skal du vedlægge relevante bilag, herunder tilstandsrapporten. Det koster 250,- kr. at klage, men beløbet tilbagebetales, hvis ankenævnet afviser at behandle sagen, eller hvis du får helt eller delvist medhold i din klage.

Tilstandsrapport for ejendommen besigtiget d.

Vej:

Postnr.:

By:

Sælger:

Navn:

Vej:

Postnr.:

By:

Telefon:

Mobiltlf.:

Telefax:

Følgende materiale forelå:

BBR-ejermeddelelse af:

Forsikringspolice:

Tidligere tilstandsrapport lbnr.:

Energimærke:

Andre bygningsoplysninger:

Bygningsbeskrivelse:

Boligtype:

Ejendommen:

Bygn.	Anvendelse	Opført år	Etager ud over kælder og tagetage	Bebygget areal m ²		Areal m ²		Udnyttet tagetage m ²
				Total	Kælder	Bolig	Erhverv	
A								
B								
C								
D								
E								
F								

Oplysningerne i skemaet er ikke baseret på faktisk opmåling, men indhentet fra foreliggende materiale, herunder BBR-ejermeddelelse eller lignende. Alle bygninger er omfattet af huseftersynet. Bygningerne er opdelt i selvstændige litra, hver gang bygningers konstruktion, funktion eller opførelsesår skifter.

Beskikket bygningssagkyndig:

Ref.:

Navn:

Firma:

Vej:

Postnr.:

By:

Telefon:

Mobiltlf.:

Telefax:

Email:

Tilstandsrapporten er udarbejdet i samarbejde med

- Ejendomsformidler:
- Forsikringsselskab:

Rapportdato:

Beskikket bygningssagkyndig:

Resumé af huseftersyn - for beboelsesdelen

Bygningsdel/installation:	Vurdering:	IB	K0	K1	K2	K3	UN	Note
1. Fundamenter/Sokler								
2. Kældre/Krybekældre/Terrændæk								
3. Yder- og indervægge								
4. Vinduer og døre								
5. Lofter/Etageadskillelser								
6. Gulvkonstruktioner								
7. Indvendige trapper								
8. Tagkonstruktioner/-belægninger/Skorstene								
9. Vådrum								
10. VVS-installationer								
11. El-installationer								

Karakterskala:

IB: Ingen bemærkninger

K1: Mindre alvorlige skader

UN: Bør undersøges nærmere

K0: Kosmetiske skader

K2: Alvorlige skader

(Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.)

K3: Kritiske skader

Generelle kommentarer til bygningernes tilstand:

Bemærkninger

Anfør **hvilke** og **hvordan** under uddybende kommentarer

	Ja	Nej	Bygning
1. Er der bygningsdele, som er gjort utilgængelige?	☐	☐	_____
2. Er der bygningsdele, der normalt er tilgængelige, som ikke har kunnet besigtiges?	☐	☐	_____
3. Er der specielle bemærkninger til termoruder?	☐	☐	_____
4. Er sekundære bygninger i en så dårlig stand, at det ikke tjener noget formål at foretage huseftersyn og udfærdige tilstandsrapport for disse bygninger?	☐	☐	_____

Uddybende kommentarer til pkt. 1-4:

Registrering af bygningens tilstand

Bygn.: Bygningsdel:**Karakter: Note:****Bemærkninger:****Karakterskala:**

IB: Ingen bemærkninger

K0: Kosmetiske skader

K1: Mindre alvorlige skader

K2: Alvorlige skader

K3: Kritiske skader

UN: Bør undersøges nærmere

(Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.)

Den bygningssagkyndiges noter i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner

Note: Bygn.: Bygningsdel:

Årsager / kommentar:

.

Sælgers oplysninger om ejendommen

Sælgers opmærksomhed henledes på, at forkerte oplysninger vil kunne være ansvarspådragende. Sælger skal derfor afgive oplysningerne efter bedste overbevisning og bør rådføre sig med den beskikkede bygningssagkyndige ved besvarelserne. Købers opmærksomhed henledes på, at det ikke kan forventes, at sælgeren i alle tilfælde har et dækkende kendskab til forholdene, især ikke hvis de ligger før sælgers overtagelse af ejendommen eller adskillige år tilbage. Sælgers besvarelse af spørgsmålene gives udfra sælgers kendskab til ejendommen. Svarene tilsigter ikke at være en garanti.

Ja Nej ?

0. Generelle oplysninger

0.1	Hvor mange år har De boet i huset?			
0.2	Er der eller har der været tvister, retssager eller syns- og skønssager vedrørende fejl og mangler ved ejendommen?
Hvis ja, hvilke og hvornår?	☐	☐	☐
0.3	Er der tidligere udarbejdet tilstandsrapport for ejendommen?
Hvis ja, hvilke og hvornår?	☐	☐	☐
0.4	Er der foretaget tilbygninger eller ombygninger?
Hvis ja, hvilke?	☐	☐	☐
0.5	Er bygninger eller dele af bygninger udført som selvbyg eller medbyg?
Hvis ja, hvilke dele af bygningerne?	☐	☐	☐
0.6	Er der problemer med opstigende kloakvand eller tilstoppede kloakker?
Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
0.7	Er grunden periodevis oversvømmet?
Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐

1. Fundamenter/sokler

1.1	Er huset piloteret eller ekstrarunderet?
Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
1.2	Er huset efterfunderet?
Hvis ja, hvornår?	☐	☐	☐
1.3	Er der sætningsskader, som er udbedret?
Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐

2. Kælder / krybekælder

2.1	Er der kælder?	☐	☐	☐
2.2	Er der krybekælder?	☐	☐	☐
2.3	Er der adgang til krybekælder?	☐	☐	☐
2.4	Er der grundvandspumpe?	☐	☐	☐
2.5	Er der kloakpumpe?	☐	☐	☐

Sælgers oplysninger - fortsat

		Ja	Nej	?
2.6	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
2.7	Har der været trængt vand gennem kælderydervægge eller op gennem gulvet (ikke gulvafløb)? Hvis ja, hvor og hvornår?	☐	☐	☐
2.8	Har der været konstateret fugtproblemer i kælderen? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
2.9	Har der været lukket for ventilationshuller i krybekælderen? Hvis ja, hvilke?	☐	☐	☐

3. Yder- og indervægge

3.1	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd- og svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
3.2	Er der revner, som er dækket af møbler? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
3.3	Er der fugtpletter eller mug, som er dækket af møbler? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐

4. Vinduer og døre

4.1	Er der punkterede termoruder (dugruder)? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
4.2	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
4.3	Er der problemer med vinduernes lukketøj? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
4.4	Er der problemer med dørenes lukketøj? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐

5. Lofter/etageadskillelser

5.1	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
-----	---	--------------------------	--------------------------	--------------------------

6. Gulve

6.1	Er der skader ved de gulve, som er tildækket med tæpper eller møbler (f.eks. revner, fugtskader m.m.)? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐
6.2	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☐	☐

Sælgers oplysninger - fortsat

Sælgers øvrige bemærkninger vedrørende fejl og mangler:

.

Dato

Underskrift - ejer/sælger

☐

Sælger var tilstede

☐

Sælger havde udarbejdet sælgeroplysningerne før huseftersynet

Oplysninger har ikke kunnet fremskaffes på grund af:

Bygningskonstruktioner - oplysninger til ejerskifteforsikring

Opmærksomheden henledes på, at oplysninger anført herunder er beregnet til forsikringsselskabernes udarbejdelse af tilbud om ejerskifteforsikring og kan ikke betragtes som en garanti for korrekt materialeangivelse eller konstruktionsudformning.

Bygn.: Kommentar

1.0 Fundamenter/Sokler

2.0 Kældre/Krybekældre/Terrændæk

3.0 Yder- og indervægge

4.0 Vinduer og døre

5.0 Lofter/Etageadskillelser

6.0 Gulvkonstruktion og gulve

7.0 Indvendige trapper

8.0 Tagkonstruktion

9.0 Bad-toilet og bryggers

10.0 VVS-installationer

11.0 EI-installationer

Installation

Download fra hjemmeside

Programmet downloades fra Sekretariatets hjemmeside www.hesekretariat.dk.

Under menupunktet „Lukket område for beskikkede bygningssagkyndige“, hvor du skal bruge det udleverede password sammen med dit beskikkelsesnummer (HE-nummer), finder du den seneste opdatering af tilstandsrapportprogrammet (version 5.0.0.134 af 12. Feb. 2003).

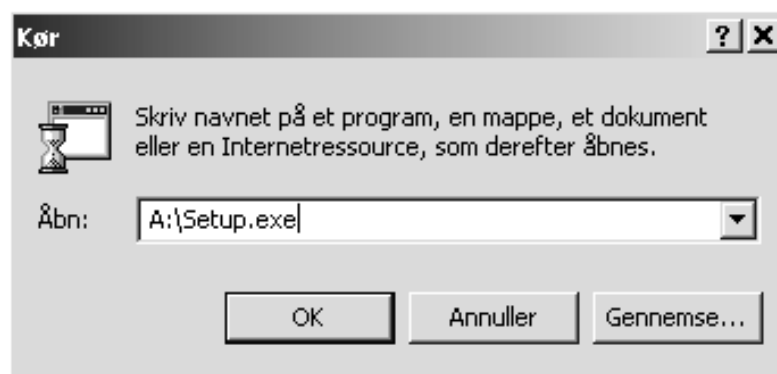
Download installationsfilen til et sted på din harddisk, hvor du kan finde den igen. Aktiver installationen ved at dobbeltklikke på filen Setup.exe. Følg og besvar installationens spørgsmål. Hvis du ønsker at anvende allerede indtastede standardbemærkninger/faciliteter fra version 4.11, skal du, efter at installationen er fuldført, kopiere følgende filer fra „PROJEKT“-mappen for version 4.11 til „PROJEKT“-mappen for version 5.0:

NOTE2.TXT
KOMMEN2.TXT
BESTIL.TXT
STANDARD.TXT

Få tilsendt disketter

Programmet kan også leveres på to disketter. Dette sker ved henvendelse til Byggecentrum (Tlf.: 7012 0600). Installationsdisketterne bliver tilsendt med posten.

- Indsæt diskette nr. 1 i A-drevet.
- Tryk [Start] - vælg „Kør“ - du ser nu nedenstående skærbillede:

- Skriv i Åbn-boxen: a:\setup.exe
- Klik på [OK]. Installationen starter.
- Svar på de spørgsmål som installationsprogrammet stiller undervejs. Er du tilfreds med programmets egne forslag, kan du blot trykke på knappen [Næste].
- Afvent at installationsprogrammet beder dig isætte diskette nr. 2.
- Isæt diskette nr. 2 og tryk [OK]. Installationen vil køre færdig.

Programmet kan nu startes fra menuen „Programmer“ under [Start], hvis ikke du selv under installationen har valgt at placere det et andet sted.

Ændringer i forhold til version 4.11:

- Tilstandsrapporten har fået nyt layout
- Vigtige oplysninger om husbesigtigelsen er blevet omformuleret og ajourført.
- Der er blevet tilføjet to nye afkrydsningsfelter efter underskrivningsfeltet på sælgers oplysninger, der beskriver, om sælger havde udfyldt sælgeroplysningerne inden husbesigtigelsen, samt om sælger var til stede under husbesigtigelsen.
- Der kan hentes tilstandsrapporter fra version 4.11 ind i version 5.0 med alle data intakte på nær gennemgangsdato og rapportløbenummer. En tilstandsrapport fra version 5.0 kan ikke hentes ind i version 4.11.

Anvendelse og gyldighed

Tilstandsrapporten version 5.0 må anvendes straks, den er installeret. Version 5.0 er eneste gyldige version af tilstandsrapporten pr. 1/3-2003.

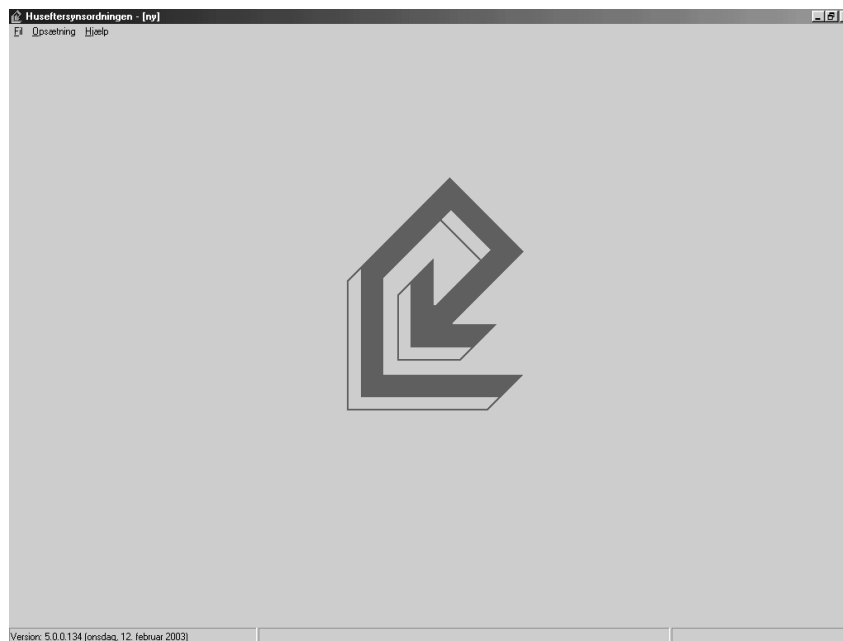
Systemkrav

Programmet skal afvikles på en Windows-platform og kræver som minimum Windows95 for at kunne afvikles.

Betjening af edb-program

Dette er den første side, der møder dig, når du starter programmet op.

Fil

Hvis du klikker på Fil, kan du vælge at:

- Oprette en ny rapport
- Hente og redigere i gemt rapport
- Gemme rapport
- Skifte til indtastning
- Overføre rapport til Sekretariatet
- Eksportere skadesliste
- Udskrive rapport
- Afslutte programmet

Opsætning

Hvis du klikker på **Opsætning**, kan du vælge:

- En kronologisk rækkefølge af rapportens bygningsdele
- En „logisk“ rækkefølge af rapportens bygningsdele
- At indtaste dine konsulentdata, samt angive hvor du har anbragt dine arbejdsmapper i forbindelse med installationen
- At indtaste standardtekster som du ønsker at anvende i forbindelse med udfyldelse af tilstandsrapporter
- At indtaste købt serie af løbenumre

Hjælp

Under menupunktet Hjælp er det muligt at få hjælp til en række punkter i programmet. Hjælpen kan læses i sin helhed fra dette menupunkt, samt i relaterede udpluk under de forskellige hovedafsnit af programmet. Hjælpen er baseret på version 4 af tilstandsrapportprogrammet, som ikke funktionsmæssigt adskiller sig væsentligt fra version 5.

Fil

I det følgende vil du kunne læse nærmere om de enkelte funktioner under menupunktet Fil.

Hvis der trykkes på menupunktet **Fil** får man følgende valgmuligheder:

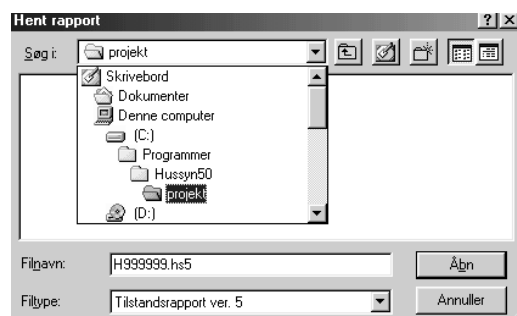
Ny rapport	Ctrl+N
Åbn rapport...	Ctrl+O
Gem rapport	Ctrl+S
Gem rapport som...	
Skift til indtastning...	Ctrl+I
Overfør rapport...	
Eksporter skadesliste...	
Udskriv...	Ctrl+P
Afslut	

Ny rapport

Ved at klikke på denne linie, vil en åben rapport blive lukket og muligheden for indtastning af en ny blive åbnet.

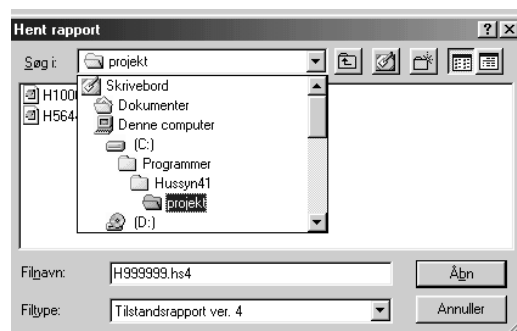
Åbn rapport... Ctrl+N

Programmet vil starte med at lede i biblioteket
c:\programmer\hussyn50\projekt for at finde „hs5“-filer. Altså kun filer lavet i denne programversion.

Vælg en ønsket fil og tryk „OK“.

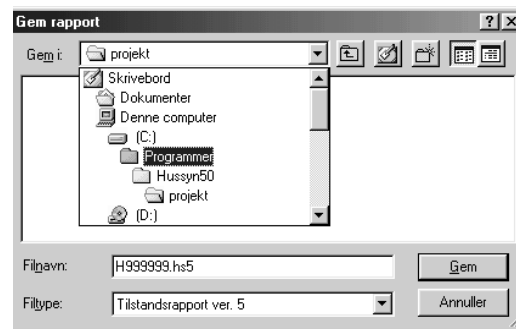
Hvis du ønsker at hente en fil fra version 4 af programmet, skal du under punktet „Søg i“ vælge den mappe, hvor du har gemt dine hs4-filer. Typisk i mappen C:\programmer\hussyn41\projekt (eller afsendt). Husk også at vælge den rigtige filtype (Tilstandsrapport ver. 4).

Gem rapport... Ctrl+S

En rapport vil altid blive gemt med det filnavn, den er åbnet med. En ny rapport vil blive foreslået gemt under et filnavn bestående af løbenummeret med foranstillet „H“. Nedenfor vises et eksempel, hvor en fil foreslås gemt som H999999 på drev c: i biblioteket „programmer\hussyn50\projekt“.

Gem rapport som...

Samme som „Gem rapport“. Bruges dog fortrinsvis, når en åbnet tilstandsrapportfil skal gemmes under et andet filnavn, end det rapportfilen er åbnet med.

Skift til indtastning Ctrl+I

Når du vælger menupunktet „Skift til indtastning“ får du mulighed for at indtaste dine registrerede data til tilstandsrapporten i en række formularer. Disse er opdelt efter tilstandsrapportens disposition og vist under hver sit faneblad.

Ejendoms ID

1

2

OBS

OBS

- 1 Vær opmærksom på, at det indtastede løbenummer er korrekt, samt at dit HE-nummer er udfyldt. Begge dele udfyldes dog automatisk, hvis du har indtastet egne data, samt købte løbenumre under menu-punktet „Opsætning“. Tjek altid, at det er de forventede data, som vises.
 - 2 Ejendomsoplysningerne kan/skal indtastes fra ejendommens BBR-meddelelse.
- OBS Disse to felter er pr. 1. februar 2004 overflødige og må ikke længere udfyldes. Der kan ikke længere udarbejdes tilstandsrapporter iht. samarbejdsaftale med ejendomsformidler eller forsikringsselskab.

Bygninger

3

1

2

- 1 Boligtype kan vælges ud fra en liste i feltet **Boligtype**. Listen åbnes med „Alt“ + ↑/↓. Der kan også indtastes egen tekst.
- 2 Anvendelse kan vælges ud fra en liste i feltet **Anvendelse**. Listen åbnes med „Alt“ + ↑/↓.
- 3 Tekstfeltet „Andet“ kan overføre 10 linjer til udskriften. Der gives ikke besked fra programmet, hvis der skrives mere end de 10 linjer.

I øvrigt:

- Der kan skiftes mellem felterne ved hjælp af tabulator-tasten. Tab = næste felt. Shift + Tab = forrige felt.
- Afkrydsningsfelterne kan „tændes/slukkes“ ved hjælp af mellemrum. Dette kan ligeledes gøres med musen.
- Husk at markere i feltet „Til resume“, hvis en bygning hører til beboelsesdele, og skader derfor skal medtages i resumeet.
- Der kan kun arbejdes videre med programmet, hvis der bliver angivet en anvendelse for mindst én bygning.
- Valgmener/„rullegardiner“ kan åbnes/lukkes med tasten „Alt“ + ↑/↓
- Selvom punktet „Tvangsauktion“ afkrydses, kommer dette ikke med i tilstandsrapporten. Oplysningen vil dog være gemt i den endelige fil.

Gennemgang

I formularen indtastes de observationer der er foretaget ved huseftersynet. Hver observation skal registreres separat.

Anvendelse:

- 1 Vælg Bygning.
- 2 Vælg Bygningsdel.
- 3 Vælg Materialer/Bemærkninger.
Alt efter hvilke valg der er foretaget under pkt. 3, vil en liste fremkomme i det tilhørende visningsfelt.
- 3 Vælg Materiale- eller Bemærkningspunkt.
- 4 Hvis „Bemærkning“ er valgt under pkt. 4, åbnes mulighed for at tilknytte en karakter.
- 5 Skriv din bemærkning til den anførte skade. Der er ubegrænset skriveplads.
- 6 Skriv evt. din note. Der er ubegrænset skriveplads.
- 7 Se dine allerede anførte skader på listen i „det lange felt“.
- 8 Vælges der Materialer og herefter feltet „Andet/Type“, skal det beskrives i det tilhørende felt, hvad dette „Andet“ er.

Ved registrering af anvendt materiale skal kun pkt. 1, 2 og 3 benyttes.

Ønsker du at redigere i de valgte data, udpeges datalinjen i „det lange felt“ (7).

De valgte data ses nu i de felter, hvor de er indført. Foretag herefter de ønskede ændringer.

Data for et punkt kan slettes ved at udpege punktet i „det lange felt“ og derefter trykke på „Delete“.

Du kan aktivere egne standardformuleringer ved at dobbeltklikke på tekstfelterne eller klikke på et tekstfelts tilhørende „knap“.

Se i øvrigt på side 16, hvordan du indlægger egne standardformuleringer.

Ingen bemærkninger

Hvis der til en bygningsdel/installation ikke er nogle bemærkninger, skal dette markeres.

Genvejstaster

Alt + 0	=	K0
Alt + 1	=	K1
Alt + 2	=	K2
Alt + 3	=	K3
Alt + U	=	UN
F2	=	Bygningsdele
F3	=	Materialedele
F4	=	Gennemgangsliste

Det er muligt at navigere sig rundt i programmet med tasterne
Tab – mellemrum – Enter – pile + ovenstående genveje.

Resume

Bygningsdele/Installation	IB	KD	K1	K2	K3	UN	Note
1. Fundamenter/Solter			2				
2. Kælder/Kybelænder/Tersændek	X						
3. Yder- og indervægge			4				
4. Vinduer og døre			1	2			
5. Loftet/Etageadskillelser				1			
6. Gulvkonstruktion og gulve			1	1			
7. Indvendige trapper	X						
8. Tagkonstruktion			4	3	2		X
9. Badstue og bryggers			2	2			
10. VVS-installationer	X						
11. El-installationer	X						

Generelle kommentarer til bygningsdelens tilstand (maks. 7 linjer)

I dette skrivefelt er der plads til 10 linjer på udskriften

Bemærkninger:

	Ja	Nej	Ikke udf.	Bygning
1. Er der bygningsdele, som er gjort utilgængelige?	☐	☐	☐	
2. Er der bygningsdele, der normalt er tilgængelige, som ikke har kunnet besigtiges?	☐	☐	☐	A
3. Er der specielle bemærkninger til bemærkningerne?	☐	☐	☐	A
4. Er reviderende bygninger i en så dårlig stand, at det ikke løber noget formål at foretage huseffertilsyn og udfærdige en tilstandsrapport for disse bygninger?	☐	☐	☐	

Bemærkning (maks. 7 linjer)

I dette skrivefelt er der plads til 8 linjer på udskriften

- Resumeskemaet udfyldes automatisk, når der i indtastningsformularen „Bygninger“ er markeret – Til Resume – ud for de bygninger, der kategoriseres som tilhørende beboelsesdelen. (Se side 5).
- Tekstfeltet „generelle kommentarer“ har mulighed for 10 linjer tekst på udskriften.
Tekstfeltet til „Uddybende kommentarer“ har mulighed for 8 linjer tekst på udskriften.
- Afkrydsningen til de 4 spørgsmål står som „Ikke udfyldt“, når en ny rapport påbegyndes.

Sælgers oplysninger

- 1 „Sælger oplysninger“ består af flere formularer under samme faneblad.
- 2 Du kan bladere frem eller tilbage mellem formularerne via to trykknapper. Genvejstryk til knapperne: Alt+T og Alt+F. Kan du ikke se de to trykknapper i bunden af skærmen, skyldes dette måske, at Windows menubjælke dækker over dem. Fjern bjælken ved at højreklikke på den - vælg egenskaber - sæt „flueben“ i „skjul automatisk“ - tryk „anvend“ - tryk „OK“. Klik et sted på formularen i sælgers oplysninger. Windows menubjælken er nu „sunket under skærmbunden“. Hent den igen med musen, når du skal bruge den, ved at „køre musen ud af bunden af skærmen“.
- 3 Alle afkrydsningsfelter er på forhånd markeret som „Ikke udfyldt“. Bemærk, at denne markering ikke bliver registreret på udskriften. Skift mellem Ja / Nej / Ikke udf. kan foretages med piletasterne.

I øvrigt:

Tab: næste felt

Shift + Tab: forrige felt

- De udfyldte oplysninger fra sælgers kopi af skemaet skal indtastes i formularene.
- Har det ikke været muligt at få oplysninger fra sælger, skal der angives en årsag hertil på den sidste formularside med spørgsmål til sælgeren.
- Sælgers navn indtastes på sidste formularside til sælgeroplysningerne. Sekretariatet godtager maskinskrevet „underskrift“, således at elektronisk overførsel er muligt.
Sælgers navn kan overføres fra EjendomsID-formularen med trykknappen „Hent sælgerdata“.

Allonge

1

Hvis der i tilstandsrapportens gyldighedsperiode foretages en udbedring af en konstateret skade, kan dette tilføjes tilstandsrapporten ved at udstede en allonge til den eksisterende tilstandsrapport. Andre forhold som ønskes tillagt tilstandsrapporten, kan ligeledes anføres i en allonge. Allongen skal sendes til sekretariatet inden for 14 dage efter udfærdigelsen.

- 1 Husk at angive en allongedato.

Faktura

Fakturaen kan udskrives på blankt eller eget brevpapir.

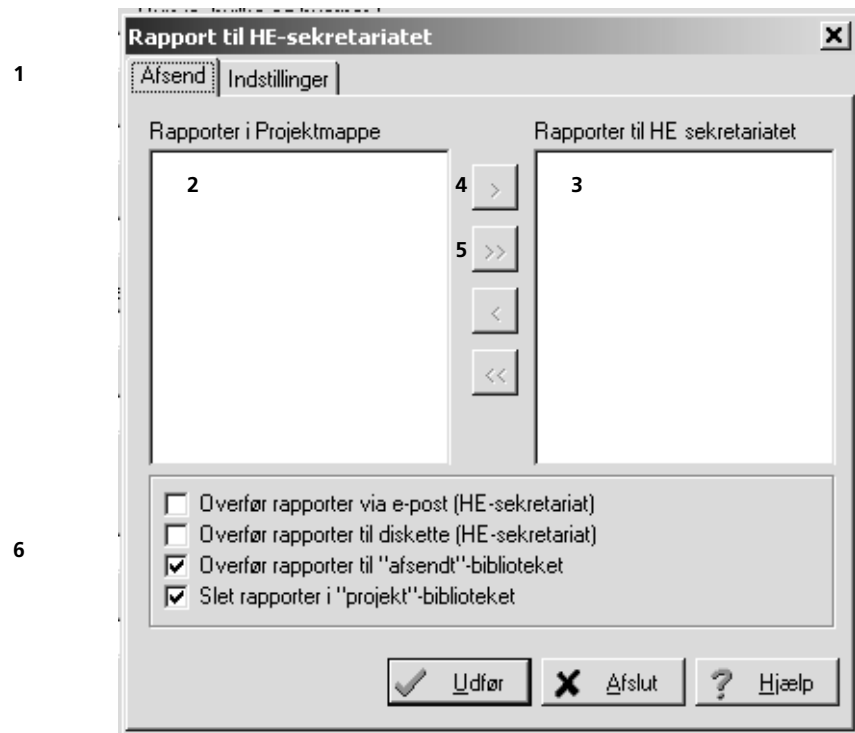
Der er mulighed for at tilpasse udskriften til ens egen opsætning, via „Rediger“ funktionen under menupunktet „Udskriv“. Vær dog opmærksom på, at den redigerede udskrift vil blive standard for alle fremtidige udskrifter af fakturasiden.

- 1 Betingelser bliver vist nederst på udskriften. Dette kan typisk være betalingsbetingelser.
- 2 Ved klik på knappen [overfør] overføres indtastede betingelser samt honorar til en opsætningsfil. Opsætningsfil med tilhørende tekster vil blive hentet automatisk, når en ny rapport åbnes.
- 3 Sælgerdata kan hentes fra EjendomsID-formularen ved tryk på knappen „Hent sælgerdata“.

Genvejstaster til denne side:

Alt + O = Overfør

Overfør rapport...

Der er to faneblade at vælge imellem: Afsend og Indstillinger.

Afsend

- 1 Fanebladet „Afsend“
- 2 I venstre side vises de rapporter, som ligger i mappen „Projekt“.
- 3 Til højre side flyttes de rapporter, som skal:
 - overføres til diskette
 - overføres til biblioteket „afsendt“
 - slettes i biblioteket „Projekt“
 - e-mailer til sekretariatetDette bestemmes af dine afkrydsninger. (6)
Du flytter rapporter ved hjælp af de mellemstående piletaster. (4 + 5)
- 4 [>] Flytter en rapport ad gangen.
- 5 [>>] Flytter alle rapporterne.

OBS! OBS! Afkryds ikke punktet – Slet rapporter i „projekt“-biblioteket – alene, da det vil bevirke, at rapporterne slettes uden at blive gemt et andet sted.

Når de ønskede rapporter er markeret, og afkrydsningerne under pkt. 6 er foretaget, klikkes der på [Udfør].

Husk en diskette i A-drevet, inden der klikkes [Udfør], hvis du ønsker at overføre rapporter til en diskette.

E-mail

Filer i HS5-format kan vedlægges en e-mail og sendes til sekretariatets e-mail adresse: **hesekretariat@teknologisk.dk**.

Hvis du vil e-maile rapporter direkte fra HE-programmet, skal du udfylde fanebladet „Indstillinger“.

Indstillinger

Rapport til HE-sekretariatet

Afsend Indstillinger 1

Interface/protokol

☐ MAPI 2 ☒ SMTP

Indstillinger

Adresse: 3 smtp.mail.dk

Port: 4 25

5 E-post adresse: bo.rasmussen@teknologisk.dk

6 E-post adresse

HE Sekretariat: hesekretariat@teknologisk.dk

- 1 Fanebladet „Indstillinger“.
- 2-3 Se de indstillinger som gælder for din e-mail-opsætning i vejledningen fra din e-mail udbyder.
- 3 Adresse: Den postserver adresse hos din e-mailudbyder, hvor din e-mail adresse er registreret.
- 4 Port: 25 er et standardvalg, som ikke skal ændres.
- 5 E-post adresse: Din egen e-mail adresse (afsenderadresse).
- 6 Sekretariatets e-mail-adresse som udfyldes automatisk ved installation af tilstandsrapportprogrammet.

Bemærk! Afsendelsesmodulet kan ikke anvendes, hvis du bruger WEB-mail.

Eksporter Skadesliste

Der er mulighed for at eksportere de registrerede skader til en tekst-fil, som efterfølgende kan importeres i andre programmer – regneark o.lign. Filen vil blive benævnt med rapportløbenummeret + Eksport.txt. Filen vil blive gemt i det bibliotek, som indeholder Hussyn5-programmet, typisk c:\programmer\hussyn50.

Udskriv

Udskrifter vil blive sendt til den printer, der er valgt som „Standard printer“ i Windows printerstyring. Printeropsætningen kan ændres enten gennem „Udskriftstyring“ eller gennem menupunktet „Printere“ (Windows printere findes ved at klikke på knappen [start] vælg derefter „Indstillinger“ og „Printere“).

Kun den rapport som er åben i programmet, vil kunne udskrives.

Ved afkrydsning som vist ovenfor, vil hele rapporten blive skrevet ud.

Ekstra udskrifter (2)

Ekstra udskrifter er sider, som ikke er en del af en basis tilstandsrapport.

Allonge

Et supplement til tilstandsrapporten. Se håndbogen kap. 3 afsnit 4.13.

Arbejdskladde

Arbejdskopi af tilstandsrapporten til manuel udfyldelse.

Sælgers oplysninger (Udfyldelsesskema)

Samme spørgsmål som i tilstandsrapporten, men med indsatte linjer der giver mulighed for at skrive tekst til hvert spørgsmål.

Gennemgangsark

Et eksempel på arbejdsblad til brug ved selve bygningsgennemgangen. Udskriften er afstemt med dit valgte ønske af gennemgangsmetodik. (Logisk/kronologisk)

Faktura

Fakturaside opsat til at blive udskrevet på et blankt stykke papir.
Evt. firmaets eget brevpapir. Se i øvrigt side 11.

„Trykknapperne“

Afkryds Rapport (3) sætter automatisk markering ud for de sider, som er nødvendige for at udskrive en normal tilstandsrapport.

Fjern markering (4) vil fjerne alle markeringer på en gang. Man kan så afkrydse netop de sider, man har brug for, hvis ikke hele rapporten skal udskrives.

Rediger bør alene bruges i forhold til siderne under „ekstra udskrifter“. Tilstandsrapporten er ikke juridisk gyldig, hvis der er foretaget ændringer i layout eller opsætning. Printertilpasninger kan dog i nødstilfælde accepteres. Sekretariatet yder ikke support/hjælp til denne funktion.

Vis udskrift (5) viser på skærmen de sider, der er valgt til udskrift. Det er muligt at forstørre den viste side ved at trykke på „forstørrelsesglasset“, og afslutte den viste side ved at trykke på „døren“ i menulinien.

Udskriv (6) vil udskrive de valgte sider, til den valgte standardprinter under Windows.

Retur (7) lukker udskriftvinduet, uden at der foretages nogle aktive handlinger.

Opsætning

Hvis der klikkes på „Opsætning“, vil du få mulighed for at vælge:

Bygningsdel (kronologisk gennemgang)
Bygningsdel (logisk gennemgang)

Baggrundsdata.... (Konsulentdata og Mapper)
Opslagsfelter... (Standardtekster)
Indtast løbenumre...

Bygningsdel

Vælg din gennemgangsmetodik for indtastning på gennemgangsformularen.

Baggrundsdata...

Konsulentdata

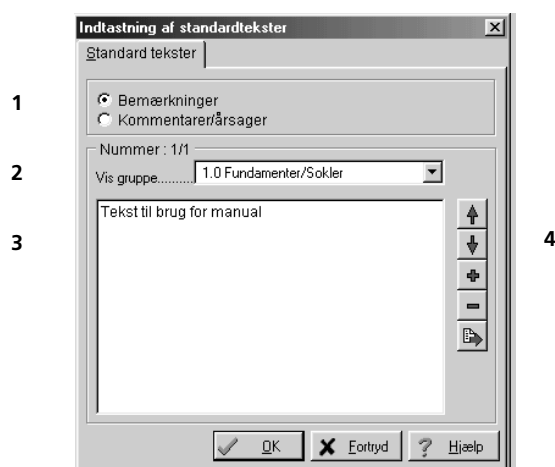
Du har mulighed for at indtaste dine personlige data, der efterfølgende automatisk vil blive overført til indtastningsformularen „EjendomsID“, hver gang du starter en ny rapportindtastning.

Mapper...

Du har mulighed for at indtaste, hvilke mapper du ønsker, at programmet skal anvende. Som standard vil programmet selv foreslå den placering og de navne, som du har godkendt under installationen, men disse kan altså ændres efter behov. Bemærk, at ændringer foretaget efter installationen kan medføre driftsproblemer ved afvikling af tilstandsrapportprogrammet.

Opslagsfelter...

Standardtekster

Det er muligt at indtaste standardtekster og knytte dem til listen over bygningdele.

- 1 Vælg om en standardtekst skal kunne kaldes frem i et bemærkningsfelt eller i et kommentarfelt.

- 2 Vælg hvilken bygningsdel bemærkningen knytter sig til.
- 3 Skriv din standardtekst i det store hvide felt.
- 4 Med pilene kan der bladres mellem de indtastede bemærkninger.
Med „+ knappen“ kan der indsættes en ny bemærkning.
Med „- knappen“ kan en bemærkning slettes.
En bemærkning kan flyttes til en anden gruppe/bygningsdel med den nederste knap.

Købte løbenumre

Indtast de købte løbenumre i denne liste.

1

2

3

- 1 Indtast det første nye løbenummer, som du har købt hos Byggecentrum.
- 2 Indtast hvor mange numre du har købt.
- 3 Klik på [Udfyld].

I det viste eksempel har jeg købt nummerserien, der starter med H832541 og de næste 15 numre. Når jeg klikker på [Udfyld] vil numrene 832541-832555 blive tilføjet listen over ubrugte numre.

Programmet vil selv foreslå det næste ubrugte løbenummer, når indtastningen af en ny rapport begyndes.

Hvis numre ønskes fjernet fra listen, skal du først markere dem på listen og derefter trykke på knappen [Slet].

Tilstandsrapport (eksempel)

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Adresseoplysningerne fås fra „EjendomsID - siden“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

File Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Stamdata

HE-nummer: 08 Lebenummer: H 111111 Besigtiget dato: 24-12-2003 Rapportdato: 31-12-2003 Egen reference: MS / agl

Tilstandsrapport for ejendommen

Vej: Rødovrevej Postnr: 2610 By: Rødovre
Kommunenr.: 445 Ejendoms nr.: 02279-9
Matr./Ejerlav: 1, Rødovre By, Hendriksholm.

Sælger

Navn: Oda Hansen
Vej: Rødovrevej Postnr: 2610 By: Rødovre
Telefon: Telefon (mobil): Telefax:

Udført af

Navn: Ingeniør Michael Spove Firma: B.K. Consult aps
Vej: Kastanie Allé 4 Postnr: 2720 By: Vanløse
Telefon: 38 71 04 55 Telefon (mobil): Telefax: 38 71 41 55
E-mail: ark@bkconsult.dk

Tilstandsrapporten er udarbejdet iht. samarbejdsaftale med en ejendomsformidler (hvilken).
Ingen.

Tilstandsrapporten er udarbejdet iht. samarbejdsaftale med et forsikringselskab (hvilket).
Ingen.

Indtast ejendoms id

Huseftersyn

Tilstandsrapport for ejendommen

Adresse

Rødovrevej

Postnr.

2610

By

Rødovre

Dato

31-12-2003

HE nr.

08

Lb nr.

111111

Kommunenr./Ejendomsnr.

445-02279-9

Matr. nr./Ejerlav

1, Rødovre By, Hendriksholm.

Besøg www.hesyn.dk

Har du behov for yderligere information om huseftersynet og tilstandsrapporten, kan du besøge hjemmesiden www.hesyn.dk.

Folder om huseftersyn

Du kan også få information om huseftersyn i Erhvervs- og Boligstyrelsens folder om huseftersyn. Hent folderen hos din lokale ejendomsmægler.

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Denne side er automatisk udfyldt og kan ikke redigeres.

Indhold	Side
Vigtige oplysninger om huseftersyn	3
Tilstandsrapport for ejendommen	5
Resumé af huseftersyn - beboelsesdelen	6
Registrering af bygningens tilstand	7
Den sagkyndiges noter og vurdering	10
Sælgers oplysninger om ejendommen	11
Ejerskifteforsikringsoplysninger om bygningskonstruktioner	16

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Denne side er automatisk udfyldt og kan ikke redigeres.

Vigtige oplysninger om huseftersyn

Inden du køber eller sælger ejendom, bør du vide noget om **huseftersyn, tilstandsrapport** og **ejerskifteforsikring**. I det følgende får du en kort introduktion til disse emner.

Du kan få meget mere at vide på hjemmesiden www.hesyn.dk.

Huseftersyn

Et huseftersyn er en professionel vurdering af, om bygninger på en ejendom er i ringere stand end tilsvarende bygninger af samme alder.

Eftersynet bestilles af sælger og udføres af en bygningssagkyndig, der er beskikket af Økonomi- og Erhvervsministeriet. En bygningssagkyndig gennemgår hver enkelt del af en bygning for at afdække synlige skader og tegn på skader.

Ved at præsentere køber for en tilstandsrapport og et tilbud om en ejerskifteforsikring - inden køber underskriver købsaftalen - fritages sælger for sit normale 20-årige ansvar for skjulte skader.

Det er en forudsætning for sælgers ansvarsfritagelse:

- at tilstandsrapporten er udarbejdet eller fornyet af den bygningssagkyndige mindre end 6 måneder før den dag, hvor køberen modtager rapporten
- at sælger tilbyder at finansiere halvdelen af præmien på den tilbudte ejerskifteforsikring, samt
- at sælger sikrer sig, at køber er bekendt med ordningens retsvirkninger (bortfald af det 20-årige sælgeransvar).

Det bemærkes, at sælger dog fortsat kan hæfte for:

- forhold uden for en bygning (f.eks. forurenede jord)
- ulovligheder
- bevidst eller groft uagtsomt at have givet ukorrekte oplysninger i forbindelse med eftersynet.

Gennemgang af huset

Huseftersynet afdækker synlige skader, som nedsætter bygningernes funktion eller værdi nævneværdigt (f.eks. brud, lækage, revnedannelser eller ødelæggelser). Desuden afdækkes tegn på skader eller andre fysiske forhold, der giver en nærliggende risiko for, at der kan udvikles en egentlig skade.

Gennemgangen er visuel. Dvs. at den bygningssagkyndige vurderer bygningernes tilstand ud fra det, han umiddelbart kan se (synlige bygningsdele). Den bygningssagkyndige kan bruge enkle tekniske hjælpemidler ved gennemgangen, men må ikke foretage destruktive indgreb i en bygning uden aftale med sælger.

Derfor kan der være skader, som den bygningssagkyndige ikke kan opdage, og som derfor ikke vil fremgå af tilstandsrapporten.

Tilstandsrapport

En tilstandsrapport indeholder både den bygningssagkyndiges dokumentation af huseftersynet og sælgers oplysninger om bygningernes tilstand. Tilstandsrapporten gør opmærksom på de forhold, som du som køber bør tillægge betydning ved din vurdering af bygningernes tilstand.

Den bygningssagkyndige angiver skaderne ud fra en karakterskala, der afspejler, hvor alvorlig skaden er for den enkelte del af en bygning, jf. nærmere nedenfor.

Karakterskala

IB: Ingen bemærkninger

K0: Kosmetiske skader

Beskriver skader eller forhold, som kan påvirke købers indtryk af bygningen.

K1: Mindre alvorlige skader

Beskriver skader, som ikke har nogen indflydelse på bygningsdelens eller bygningens funktion.

K2: Alvorlige skader

Beskriver skader, som medfører, at bygningsdelens funktion svigter inden for overskuelig tid. Dette vil ikke medføre skader på andre bygningsdele.

K3: Kritiske skader

Beskriver skader, som vil medføre, at bygningsdelens funktion svigter inden for overskuelig tid. Dette svigt risikerer at medføre skader på andre bygningsdele.

UN: Bør undersøges nærmere

Beskriver forhold, hvis konsekvens ikke kan fastlægges tilstrækkeligt ved den visuelle gennemgang. Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.

Du bør være opmærksom på, at karaktergivningen er en byggeteknisk vurdering. Den kan *ikke* tages som et udtryk for, hvor meget det vil koste at udbedre en skade.

Tilstandsrapporten omfatter ikke...

En tilstandsrapport er ingen garanti for, at bygningerne på en ejendom kun har de skader, der er omtalt. Da huseftersynet er en visuel gennemgang, kan der være skjulte skader, som ikke fremgår af tilstandsrapporten.

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Denne side er automatisk udfyldt og kan ikke redigeres.

Desuden er følgende punkter *ikke* omfattet af huseftersynet og tilstandsrapporten:

- el- og vvs-installationernes funktion
- æstetiske eller arkitektoniske forhold
- sædvanligt slid og bygningernes normale vedligeholdstilstand
- bagatelagtige forhold, som kan antages ikke at påvirke bygningernes brug eller værdi nævneværdigt
- planløsningen og bygningernes indretning samt bygningernes placering på grunden
- bygningernes lovlighed, bortset fra åbenlyse overtrædelser af bygningslovgivningen
- løsøre, såsom hårde hvidevarer
- udendørs svømmebassiner og tilhørende pumpeanlæg
- markiser og baldakiner
- indretninger/installationer uden for bygningerne.

Tillæg til tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten kan være suppleret af tillæg. De kan indeholde oplysninger om forhold, som ikke skal fremgå af tilstandsrapporten, men de kan også indeholde oplysninger, som udbygger tilstandsrapportens oplysninger. Tillæggene er ikke omfattet af Huseftersynsordningen.

Ejerskifteforsikring

Når du køber hus, kan du tegne en ejerskifteforsikring. En ejerskifteforsikring dækker købers risiko for skader ved bygningerne. Det anbefales derfor at tegne en ejerskifteforsikring. Sælger betaler halvdelen af forsikringspræmien. Selvom du fra sælger har fået et tilbud fra ét forsikringsselskab, står det dig frit for at vælge et andet selskab.

Tilstandsrapporten er grundlaget for en ejerskifteforsikring.

En ejerskifteforsikring kan beskytte dig mod omkostninger til udbedring af skader, som du ikke kendte til på købstidspunktet.

Ejerskifteforsikringen dækker således skader, som ikke fremgår af tilstandsrapporten. Har du ikke tegnet en ejerskifteforsikring, er du ikke dækket ind over for disse skader. Ejerskifteforsikringen dækker ikke skader, som er opstået, *efter* du har overtaget huset.

Dækningsomfang kan variere, men vil fremgå af forsikringstilbuddet og forsikringsbetingelserne. Der er i lovgivningen fastsat minimumskrav til omfanget af dækningen.

Du kan læse mere om dækningen på ejerskifteforsikringen i Forsikringsoplysningens pjec "Værd at vide - før tegning af en ejerskifteforsikring", www.forsikringsoplysningen.dk.

Den bygningssagkyndige

Den bygningssagkyndige repræsenterer hverken køber eller sælger. Det er hans opgave at give et *objektivt* billede af ejendommens umiddelbare tilstand.

Som bygningssagkyndig skal man have en byggeteknisk grunduddannelse, en efteruddannelse i reglerne for bygningsgennemgang samt mindst fem års erfaring i at gennemgå og vurdere bygninger.

Den bygningssagkyndiges ansvar

Den bygningssagkyndige kan gøres ansvarlig for en mangelfuld gennemgang af bygningerne på ejendommen. Det gælder f.eks. en manglende registrering af synlige skader eller en åbenlys forkert beskrivelse af skaden i tilstandsrapporten. Til gengæld kan han ikke gøres ansvarlig for skjulte skader, der ikke var mulige at konstatere ved huseftersynet.

Hvis du vil klage

Er du utilfreds med forhold i din tilstandsrapport, kan du klage til Ankenævnet for Huseftersyn. Her behandler man klager fra både køber og sælger over tilstandsrapporter og tager stilling til den bygningssagkyndiges ansvar. Målet er en hurtigere afgørelse af tvister mellem parterne ved hushandler, så du slipper for lange retssager.

Ankenævnet kan behandle klager fra både køber og sælger over tilstandsrapporter udfærdiget efter 1. januar 2000 af beskikkede bygningssagkyndige. Du kan klage, hvis synlige skader ikke er registreret i tilstandsrapporten, eller hvis de er beskrevet åbenlyst forkert.

Du kan klage til ankenævnet på et særligt klageskema. Det kan du hente på ankenævnets hjemmeside, www.husanke.dk, eller få ved telefonisk henvendelse til ankenævnet.

Når klageskemaet sendes til ankenævnet, skal du vedlægge relevante bilag, herunder tilstandsrapporten. Det koster 250,- kr. at klage, men beløbet tilbagebetales, hvis ankenævnet afviser at behandle sagen, eller hvis du får helt eller delvist medhold i din klage.

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Oplysningerne på denne side kommer dels fra fanebladet „EjendomsID - siden“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Ej Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Stamdata

HE-nummer: 08 Løbenummer: H111111 Besigtiget dato: 24-12-2003 Rapportdato: 31-12-2003 Egen reference: MS / agl

Tilstandsrapport for ejendommen

Vej: Rødovrevej Postnr: 2610 By: Rødovre

Kommunenr.: 445 Ejendoms nr.: 02279-9

Matr./Ejerlav: 1. Rødovre By, Hendriksholm.

Sælger

Navn: Oda Hansen

Vej: Rødovrevej Postnr: 2610 By: Rødovre

Telefon: Telefon (mobil): Telefax:

Udført af

Navn: Ingeniør Michael Spove Firma: B.K. Consult aps

Vej: Kastanie Allé 4 Postnr: 2720 By: Vanløse

Telefon: 38 71 04 55 Telefon (mobil): Telefax: 38 71 41 55

E-mail: ark@bk.consult.dk

Tilstandsrapporten er udarbejdet iht. samarbejdsaftale med en ejendomsformidler (hvilken). Ingen.

Tilstandsrapporten er udarbejdet iht. samarbejdsaftale med et forsikringselskab (hvilket). Ingen.

Indtast ejendoms id

og dels fra fanebladet „Bygninger“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Ej Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Følgende materiale forelå

BBR ejermeddelelse af: 24-03-1987 Tidligere tilstandsrap. H:

Energimærke E: Forsikringspolice:

Andet: Planlægning, u.d. (1956). Udhushbygningen, 32 m2, anvendes som boligareal, men er ikke godkendt, jfr. BBR-ejermeddelelsen.

Boligtype: 1-plans parcelhus

☐ Typehus: Hvilket? Nedlagt landbrug ☐ Tvangsauktion ☐ Fredet/bevaringsværdig ejendom ☐ Konkursbo ☐ Dødsbo ☐ Ejendommen henligger forladt

Bygning	Anvendelse	Oplført år	Etagen uden kælder og tag	Bebygget ar. Total m²	Bebygget ar. Kælder m²	Areal Bolig m²	Areal Erhverv m²	Udnyttet tagetage m²	Til resume
A	Beboelse	1956	1	124	12	124	0	0	☒
B	Udhus, p. t. beboelse	1956	1	32	0	0	0	0	☒
C	Carport		1	18	0	0	0	0	☐
D									☐
E									☐
F									☐

Oplysningerne i skemaet er ikke baseret på faktisk opmåling, men indhentet fra foreliggende materiale, herunder BBR-ejermeddelelse eller lignende. Alle bygninger er omfattet af huseftersynet. Bygningerne er opdelt i selvstændige itra, hver gang bygningers konstruktion, funktion eller opførelsesår skifter.

Indtast oplysninger om bygninger

samt konsulentens oplysninger indtastet under menupunktet „Opsætning – baggrundsdata – konsulentoplysninger“.

Tilstandsrapport for ejendommen besigtiget d. 24-12-2003Vej: *Rødovrevej* Postnr.: *2610* By: *Rødovre***Sælger:**Navn: *Oda Hansen*Vej: *Rødovrevej* Postnr.: *2610* By: *Rødovre*

Telefon: Mobiltlf.: Telefax:

Følgende materiale forelå:BBR-ejermeddelse af: *24-03-1987* Forsikringspolice:

Tidligere tilstandsrapport lbnr.: Energimærke:

Andre bygningsoplysninger: *Plantegning, u.d. (1956).**Udhusbygningen, 32 m2, anvendes som boligareal, men er ikke godkendt,
jfr. BBR-ejermeddelelsen.***Bygningsbeskrivelse:**Bolitgtype: *1-plans parcelhus*

Ejendommen:

Bygn.	Anvendelse	Opført år	Etager ud over kælder og tagetage	Bebygget areal m ²		Areal m ²		Udnyttet tagetage m ²
				Total	Kælder	Bolig	Erhverv	
A	<i>Beboelse</i>	<i>1956</i>	<i>1</i>	<i>124</i>	<i>12</i>	<i>124</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
B	<i>Udhus, p.t. beboelse</i>	<i>1956</i>	<i>1</i>	<i>32</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
C	<i>Carport</i>		<i>1</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
D								
E								
F								

Oplysningerne i skemaet er ikke baseret på faktisk opmåling, men indhentet fra foreliggende materiale, herunder BBR-ejermeddelelse eller lignende. Alle bygninger er omfattet af huseftersynet. Bygningerne er opdelt i selvstændige litra, hver gang bygningers konstruktion, funktion eller opførelsesår skifter.

Beskikket bygningssagkyndig:Ref.: *MS / agl*Navn: *Ingeniør Michael Spove*Firma: *B.K. Consult aps*Vej: *Kastanie Allé 4*Postnr.: *2720*By: *Vanløse*Telefon: *38 71 04 55*

Mobiltlf.:

Telefax: *38 71 41 55*Email: *ark@bkconsult.dk*

Tilstandsrapporten er udarbejdet i samarbejde med

• Ejendomsformidler: *Ingen.*• Forsikringsselskab: *Ingen.*Rapportdato: *31-12-2003*

Beskikket bygningssagkyndig: _____

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Denne side er en udskrift af „Resume-siden“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Fil Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Bygningsdel/Installation:

	IB	KD	K1	K2	K3	UN	Note
1. Fundamenter/Sokler			2				X
2. Kældre/Krybekældre/Terrændæk			1				
3. Yder- og indervægge			3				
4. Vinduer og døre			3				X
5. Lofter/Etageadskillelser			1				
6. Gulvkonstruktion og gulve			1				X
7. Indvendige trapper	X						
8. Tagkonstruktion			3	2	2		X
9. Bad/toilet og bryggers			4		2		X
10. VVS-installationer			2		1	1	X
11. EI-installationer						1	

Generelle kommentarer til bygningsens tilstand (maks. 7 linier):

Ejendommen, der oprindeligt er fra 1956, er istandsat / væsentligt ombygget i 70'erne og fremstår fornuftigt velholdt og uden væsentlige tekniske skader.

Bemærkninger:

1. Er der bygningsdele, som er gjort utilgængelige?..... ☐ Ja ☒ Nej ☐ Ikke udf. Bygning

2. Er der bygningsdele, der normalt er tilgængelige, som ikke har kunnet besigtiges?..... ☒ Ja ☐ Nej ☐ Ikke udf. Bygning

3. Er der specielle bemærkninger til termoruder?..... ☒ Ja ☐ Nej ☐ Ikke udf. Bygning

4. Er sekundære bygninger i en så dårlig stand, at det ikke tjener noget formål at foretage huseftersyn og udfærdige en tilstandsrapport for disse bygninger?..... ☒ Ja ☐ Nej ☐ Ikke udf. Bygning

Bemærkning (maks. 7 linier):

Ad 2. A - Krybekælderen er ikke besigtiget.
Stålrådsnet og stigereol m.m. for lem / åbning hindrede besigtigelse.
Gulve under faste væg til væg tæppe i spisesue og soveværelse ikke besigtiget.

Indtast resume

Husk at siden kun vil blive udfyldt korrekt, når der på fanebladet „Bygninger“ er krydset af ud for den enkelte bygning, at den skal medtages på „Resume-siden“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Fil Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Følgende materiale forelå

BBR ejermeddelelse af 24-03-1987 Tidligere tilstandsrap. H

Energimærke E Forsikringspolice

Andet Plantegning, u.d. (1956)

Udhusbygningen, 32 m2, anvendes som boligareal, men er ikke godkendt, jfr. BBR-ejermeddelelsen.

Boligtype..... 1-plans parcelhus

☐ Typehus: Hvilket?.....

☐ Nedlagt landbrug ☐ Tvangsauktion

☐ Fredet/bevaringsværdig ejendom ☐ Konkursbo

☐ Dødsbo ☐ Ejendommen henligger forladt

Bygning	Anvendelse	Opført år	Etager uden kælder og tag	Bebygget ar. Total m²	Bebygget ar. Kælder m²	Areal Bolig m²	Areal Erhverv m²	Udnyttet tagetage m²	Til resume
A	Beboelse	1956	1	124	12	124	0	0	☒
B	Udhus, p.t. beboelse	1956	1	32	0	0	0	0	☒
C	Carport		1	18	0	0	0	0	☐
D									☐
E									☐
F									☐

Oplysningerne i skemaet er ikke baseret på faktisk opmåling, men indhentet fra foreliggende materiale, herunder BBR-ejermeddelelse eller lignende. Alle bygninger er omfattet af huseftersynet. Bygningerne er opdelt i selvstændige litra, hver gang bygningers konstruktion, funktion eller opførelsesår skifter.

Indtast oplysninger om bygninger

Resumé af huseftersyn - for beboelsesdelen

Bygningsdel/installation:	Vurdering:	IB	K0	K1	K2	K3	UN	Note
1. Fundamenter/Sokler				2				X
2. Kældre/Krybekældre/Terrændæk				1				
3. Yder- og indervægge				3				
4. Vinduer og døre				3				X
5. Lofter/Etageadskillelser				1				
6. Gulvkonstruktioner				1				X
7. Indvendige trapper		X						
8. Tagkonstruktioner/-belægninger/Skorstene				3	2	2		X
9. Vådrum				4		2		X
10. VVS-installationer				2		1	1	X
11. El-installationer							1	

Karakterskala:

IB: Ingen bemærkninger

K1: Mindre alvorlige skader

UN: Bør undersøges nærmere

K0: Kosmetiske skader

K2: Alvorlige skader

(Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.)

K3: Kritiske skader

Generelle kommentarer til bygningernes tilstand:

Ejendommen, der oprindeligt er fra 1956, er istandsat / væsentlig ombygget i 70'erne og fremstår fornuftigt velholdt og uden væsentlige tekniske skader.

Der må påregnes nogen vedligeholdelse / modernisering, afhængig af ønsker.

Bemærkninger

Anfør **hvilke** og **hvordan** under uddybende kommentarer

	Ja	Nej	Bygning
1. Er der bygningsdele, som er gjort utilgænglige?	☐	☒	_____
2. Er der bygningsdele, der normalt er tilgængelige, som ikke har kunnet besigtiges?	☒	☐	AB _____
3. Er der specielle bemærkninger til termoruder?	☒	☐	AB _____
4. Er sekundære bygninger i en så dårlig stand, at det ikke tjener noget formål at foretage huseftersyn og udfærdige tilstandsrapport for disse bygninger?	☒	☐	C _____

Uddybende kommentarer til pkt. 1-4:

Ad.2. A - Krybekælderen er ikke besigtiget.

Ståltrådsnet og stigereol m.m. for lem / åbning hindrede besigtigelse.

Gulve under faste væg til væg tæppe i spisesstue og soveværelse ikke besigtiget.

Kælderrum kun delvis besigtiget, på grund af megen indbo.

B - Ingen adgang til tagkonstruktionen over udhusbygningen, på grund af manglende lem.

Ad.3. A + B - Eventuelle punkterede termoglas er ikke altid konstaterbare ved en visuel gennemgang, på grund af vejr-, lys- og temperaturforhold.

Ad.4. Sekundær bygning, delvis renoveret, er ikke medtaget i rapporten, på grund af ringe byggeteknisk værdi.

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Denne side udfyldes med de data, der indtastes i skærmformularen „Gennemgang“.

Registrering af bygningens tilstand

Bygn.:	Bygningsdel:	Karakter:	Note:	Bemærkninger:
A	Beboelse			
A	1.0 Fundamenter/Sokler			
	1.2 Sokkel	K1	1	Enkelte revner i sokkel, bl.a. øst og syd, samt ved tilbygningen.
	1.3 Udvendige trapper	K1		Enkelte mindre revner på kældertrappe.
A	2.0 Kældre/Krybekældre/Terrændæk			
	2.2 Vægge	K1		Mindre pudsafskalning nederst på kælderydervægge.
A	3.0 Yder- og indervægge			
	3.1 Facader/gavle	K1		Enkelte revner, under vinduet mod vejen, samt ved vinduet mod syd og ved tilbygningen - se note 1.
	3.6 Indv. vægge	K1		Enkelte løse pladebeklædninger (Japanel-plader) i entré og bryggers.
A	4.0 Vinduer og døre			
	4.2 Vinduer	K1	2	Enkelte går stramt. Nederste glaslister lidt vindsprækket, samt topforseglingen slår fra. (Se noten).
	4.3 Fuger	K1	3	Enkelte mindre udfald af mørtelfuger omkring vinduerne.
A	6.0 Gulvkonstruktion og gulve			
	6.1 Gulvkonstruktioner	K1	4	Der er partielle områder med knirkelyde og fjedring. Primært i gangarealer, barstue / havestue.
A	8.0 Tagkonstruktion			
	8.1 Tagbelægning/rygning	K1	5	Mindre algedannelser øst + ved antenne på Decra-taget.
		K3		Enkelte overfladerevner i tagpap på indgangpartiet.
	8.3 Skotrender/inddækninger	K3	6	Tagpapdækningen mellem indgangspartiet og hovedbygningen er ikke udført korrekt og er faldet lidt sammen.

Karakterskala:

IB: Ingen bemærkninger	K1: Mindre alvorlige skader	UN: Bør undersøges nærmere
K0: Kosmetiske skader	K2: Alvorlige skader	(Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.)
	K3: Kritiske skader	

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Denne side udfyldes med de data, der indtastes i skærmformularen „Gennemgang“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Fil Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Bygninger

A: Beboelse 8: Udhus, p.t. beboelse C: Carport

Bygningsdele

☒ 1.0 Fundamenter/Sokler	☐ 5.0 Loftet/Etageadskillelser	☒ 9.0 Bad-toilet og bryggers
☒ 2.0 Kælder/Kybekælder/Terrændæk	☒ 6.0 Gulvkonstruktion og gulve	☒ 10.0 VVS-installationer
☒ 3.0 Yder- og indervægge	☐ 7.0 Indvendige trapper	☐ 11.0 El-installationer
☒ 4.0 Vinduer og døre	☒ 8.0 Tagkonstruktion	

☐ Materialer ☒ Bemærkninger

☐ Ingen bemærkninger	☐ 9 Vindafstivning
☒ 1 Tagbelægning/rygning	☐ 10 Undertage/understykning
☐ 2 Tagfald	☒ 11 Ventilation
☐ 3 Skotrender/inddækninger	☐ 12 Isolering
☐ 4 Hælder/aftræk	☐ 13 Dampspærre
☒ 5 Udsv. træværk v. tag	☐ 14 Gangbro
☐ 6 Tagrender/tagnedløb	☐ 15 Andet
☐ 7 Kviste	☐ 16 Bemærkninger til skorsten
☒ 8 Spær og lægter	

Karakter ☐ C ☐ K0 ☐ K1 ☒ K2 ☐ K3 ☐ UN Andet/Type

Bemærkninger til skader

Partielt nedbrudt træ ved tagudhæng, mod terrassen, mellem hoved- og udhusbygningen, samt ved træet / sydvest og af vindskederne / dækbrædder.

Note

Der skønnes, at være tale om råds-kader.

A 8.0 - Tagbelægning - Tagpap/tagdug - -

A 8.0 - .1 Tagbelægning/rygning - K1 - Mindre algedannelser øst + ved antenne p

A 8.0 - .1 Tagbelægning/rygning - K3 - Enkelte overfladerevner i tagpap på indg

A 8.0 - .3 Skotrender/inddækninger - K3 - Tagpapdækningen mellem indgangspartiet o

A 8.0 - .5 Udsv. træværk v. tag - K2 - Partielt nedbrudt træ ved tagudhæng, mod

Indtast oplysninger om bygninger [F2: Bygningsdele] [F3: Materialedele] [F4: Gennemgangsliste]

Registrering af bygningens tilstand

Bygn.:	Bygningsdel:	Karakter:	Note:	Bemærkninger:
	8.5 Udv. træværk v. tag	K2	7	Partielt nedbrudt træ ved tagudhæng, mod terrassen, mellem hoved- og udhusbygningen, samt ved træet / sydvest og af vindskederne / dækbrædder.
	8.8 Spær og lægter	K1	8	Mindre skjolder i tagrum.
	8.11 Ventilation	K1	9	Lidt mangelfuld ventilation i tagrum.
A	9.0 Bad-toilet og bryggers			
	9.1 Gulvkonstruktion/-belægning	K1		Partielt manglende vedhæftning af gulvfliser på badeværelse og gæstetoilet (lidt hul lyd).
	9.2 Vægkonstruktion/-beklædning	K1		Partielt manglende vedhæftning af vægfliser på badeværelse og gæstetoilet, udenfor vådrumszonen.
A	10.0 VVS-installationer			
	10.2 Varmeinstallationer	K1	10	Enkelte påbegyndende tæring, bl.a. ved radiator i entré.
		K3	11	Grovere tæring og utæt radiator i spisestuen, ved luftskruen.
	10.3 Afløbsinstallationer	K1		Enkelte påbegyndende tæring på køkken-faldstammen i kælderen.
B	Udhus, p.t. beboelse			
B	3.0 Yder- og indervægge			
	3.6 Indv. vægge	K1		Enkelte løse pladebeklædninger (Japanel-plader) i bryggers.
B	4.0 Vinduer og døre			
	4.2 Vinduer	K1	12	Enkelte går stramt. Nederste glaslister lidt vindsprækket, samt topforseglingen slår fra.
B	5.0 Lofter/Etageadskillelser			
	5.1 Lofter/Etageadskillelser	K1		Partielt manglende afslutninger i udhusbygningen, lofter / vægge.
B	8.0 Tagkonstruktion			

Karakterskala:

IB: Ingen bemærkninger

K0: Kosmetiske skader

K1: Mindre alvorlige skader

K2: Alvorlige skader

K3: Kritiske skader

UN: Bør undersøges nærmere

(Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.)

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningsagkyndige

Denne side udfyldes med de data, der indtastes i skærmformularen „Gennemgang“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H1111111 - til undervisning.hs5]

Opætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Bygninger

A: Beboelse B: Udhus, p.t. beboelse C: Carport

Bygningsdele

☐ 1.0 Fundamenter/Sokler	☐ 5.0 Loftet/Etageadskillelser	☒ 9.0 Bad/toilet og bryggers
☐ 2.0 Kælder/Kybekælder/Terrændæk	☐ 6.0 Gulvkonstruktion og gulve	☒ 10.0 VVS-installationer
☒ 3.0 Yder- og indervægge	☐ 7.0 Indvendige trapper	☐ 11.0 El-installationer
☒ 4.0 Vinduer og døre	☒ 8.0 Tagkonstruktion	

☐ Materialer ☒ Bemærkninger

☐ Ingen bemærkninger	☐ 9. Vindafstivning
☐ 1. Tagbelægning/vugning	☐ 10. Undertage/understygning
☐ 2. Tagfald	☐ 11. Ventilation
☐ 3. Skotter/inddækninger	☐ 12. Isolering
☐ 4. Hætte/altrek	☐ 13. Dampspærre
☒ 5. Udv. træværk v. tag	☐ 14. Gangbro
☐ 6. Tagrender/tagnedløb	☐ 15. Andet
☐ 7. Kviste	☐ 16. Bemærkninger til skorsten
☐ 8. Spær og lægter	

Karakter ☐ - ☐ K0 ☐ K1 ☒ K2 ☐ K3 ☐ UN Andet/Type

Bemærkninger til skader

Partielt nedbrudt træ ved tagudhæng, mod terrassen, mellem hoved- og udhushygningen, samt ved træet / sydvest og af vindskederne / dækbrædder.

Note

Der skønnes, at være tale om rådkader.

B	8.0	-	Ensidigt fald	-
B	8.0	-	Gitterspær	-
B	8.0	-	Taghældning - 1-15 grader	-
B	8.0	-	Tagbelægning - Metalplader	-
B	8.0	-	Udv. træværk v. tag	- K2 - Partielt nedbrudt træ ved tagudhæng, mod

Indtast oplysninger om bygninger [F2: Bygningsdele] [F3: Materialedele] [F4: Gennemgangsliste]

Registrering af bygningens tilstand

Bygn.:	Bygningsdel:	Karakter:	Note:	Bemærkninger:
	8.5 Udv. træværk v. tag	K2	13	Partielt nedbrudt træ ved tagudhæng, mod terrassen, mellem hoved- og udhusbygningen, samt ved træet / sydvest og af vindskederne / dækbrædder.
B	9.0 Bad-toilet og bryggers			
	9.1 Gulvkonstruktion/-belægning	K1		Partielt manglende vedhæftning af gulvfliser på badeværelse og gæstetoilet.
	9.2 Vægkonstruktion/-beklædning	K1		Partielt manglende vedhæftning af vægfliser på badeværelse og gæstetoilet, udenfor vådrumszonen.
	9.3 Fuger	K3	14	Fuge ved badekar ikke intakt.
	9.4 Gulvafløb	K3	15	Der er frie betonkanter i gulvafløb.
B	10.0 VVS-installationer			
	10.2 Varmeinstallationer	UN		Ejer oplyste, at gulvvarmen i badeværelset ikke virker. Bør eftergås af autoriseret VVS-installatør.
B	11.0 El-installationer			
	11.1 Andet: Løse kabler.	UN		Der bemærkedes nogle løse kabler i udhusbygningen og idet der forefindes ældre og nyere installationer anbefales generelt en gennemgang af en autoriseret el-installatør, af hele ejendommen.

Karakterskala:

IB: Ingen bemærkninger

K0: Kosmetiske skader

K1: Mindre alvorlige skader

K2: Alvorlige skader

K3: Kritiske skader

UN: Bør undersøges nærmere

(Det kan være en alvorlig skade; derfor bør art, omfang og konsekvenser altid afklares.)

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Denne side udfyldes med de data, der indtastes i skærmformularen „Gennemgang“.

Det er teksterne anført i **Notefeltet**, der gengives på siden.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

File Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | **Gennemgang** | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Bygninger

A: Beboelse 8 : Udhus, p.t. beboelse C: Carport

Bygningsdele

☒ 1.0 Fundamenter/Sokkel	☐ 5.0 Loftter/Etageadskillelser	☒ 9.0 Bad-toilet og bryggers
☒ 2.0 Kældre/Krybekældre/Terrændæk	☒ 6.0 Gulvkonstruktion og gulve	☒ 10.0 VVS-installationer
☒ 3.0 Yder- og indervægge	☐ 7.0 Indvendige trapper	☐ 11.0 El-installationer
☒ 4.0 Vinduer og døre	☒ 8.0 Tagkonstruktion	

☐ Materialer ☒ Bemærkninger

☐ Ingen bemærkninger

☐ 1. Udvalgte terrændæk

☒ 2. Sokkel

☒ 3. Udvendige trapper

☐ 4. Udvendige lyskasser

☐ 5. Andet:

Karakter ☐ K0 ☒ K1 ☐ K2 ☐ K3 ☐ UN Andel/Type

Bemærkninger til skader

Enkelte revner i sokkel, bl.a. øst og syd, samt ved tilbygningen.

Note

Soklen fremstod generelt i rimelig stand og revner var alle uden væsentlig forskydning / for sætning og på steder, hvor de kunne forventes (ved tilbygningen) og skannes derfor uden konstruktiv betydning, set ud fra ejendommens alder. Der må påregnes en normal løbende vedligeholdelse af pudslaget

A 1.0 - Beton -

A 1.0 - .2 Sokkel - K1 - Enkelte revner i sokkel, bl.a. øst og syd

A 1.0 - .3 Udvendige trapper - K1 - Enkelte mindre revner på kældertrappe.

A 2.0 - Kælder -

A 2.0 - Krybekælder -

Indtast oplysninger om bygninger [F2: Bygningsdele] [F3: Materiale] [F4: Gennemgangsliste]

Den bygningssagkyndiges noter i forbindelse med vurdering af og skøn over skadeårsager og konstruktioner

Note:	Bygn.:	Bygningsdel:	Årsager / kommentar:
1	A	1.2 Sokkel	Soklen fremstod generelt i rimelig stand og revner var alle uden væsentlig forskydning / forsætning og på steder, hvor de kunne forventes (ved tilbygningen) og skønnes derfor uden konstruktiv betydning, set ud fra ejendommens alder. Der må påregnes en normal løbende vedligeholdelse af pudslaget m.m.
2	A	4.2 Vinduer	Vinduer og udvendige døre skønnes dels, at være de oprindelige, dels termovinduer fra 70'erne. De fremstod hårde og faste ved prøvestikning, uden væsentlige råddannelser eller lignende. Der må påregnes normal løbende vedligeholdelse af overfladebehandling, glaslister, beslag m.m.
3	A	4.3 Fuger	Det skønnes, at fugerne slår fra / falder ud, når træet normalt arbejder over årstiderne.
4	A	6.1 Gulvkonstruktioner	Det skønnes, at der er tale om slitage og slip i samlinger / opklodsninger.
5	A	8.1 Tagbelægning/rygning	Der er pålagt nyt Decra-tag for 6 - 7 år siden, jfr. ejer, ovenpå det oprindelige tagpaptag.
6	A	8.3 Skotrender/inddækninger	Der skønnes ikke, at være risiko for tæthedsproblem p.t., men man bør være opmærksom herpå ved eventuel vandopstuvning på tagpaptaget.
7	A	8.5 Udv. træværk v. tag	Der skønnes, at være tale om råds-kader.
8	A	8.8 Spær og lægter	Der skønnes, at være tale om tidligere utætheder fra før Decra-tagdækningen blev udlagt, idet de var tørre ved fugtmålinger.
9	A	8.11 Ventilation	Der bemærkedes ingen skader p.t., men det anbefales at ventilationen forøges.
10	A	10.2 Varmeinstallationer	Radiatorer og røranlægget er generelt af ældre dato og der må påregnes en løbende vedligeholdelse.
11	A	10.2 Varmeinstallationer	Radiator bør skiftes, af hensyn til eventuel kommende vandskade.
12	B	4.2 Vinduer	Se A, note 2.
13	B	8.5 Udv. træværk v. tag	Der skønnes, at være tale om råds-kader.
14	B	9.3 Fuger	Der kan ved den ikke intakte fuge trænge vand ind mellem kar og væg.
15	B	9.4 Gulv afløb	Ved at afløbsskål ikke er ført helt op til underkant af belægning, kan der trænge fugt ind i betonen, bør forsegles.

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Denne sides oplysninger kommer fra skærmbilledet med „Sælgeroplysninger“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H1111111 - til undervisning.hs5]

Fil Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | **Sælger oplysninger** | Allonge | Faktura | Retur

0. Generelle oplysninger

0.1 Hvor mange år har De boet i huset? Ja Nej ? Ikke udfyldt

0.2 Er der eller har der været tvister, retssager eller syns- og skønssager vedrørende fejl og mangler ved ejendommen? Hvis ja, hvilke og hvornår?

0.3 Er der tidligere udarbejdet tilstandsrapport for ejendommen? Hvis ja, hvilke og hvornår?

0.4 Er der foretaget tilbygninger eller ombygninger? Hvis ja, hvilke?

Havestuen er inddraget i pejsestue i 1972.

0.5 Er bygninger eller dele af bygninger udført som selvbyg eller medbyg? Hvis ja, hvilke dele af bygningerne?

0.6 Er der problemer med opstigende kloakvand eller tilstoppede kloakker? Hvis ja, hvor?

0.7 Er grunden periodevis oversvømmet? Hvis ja, hvor?

1. Fundamenter/sokler

1.1 Er huset piloteret eller ekstrarunderet? Hvis ja, hvor?

Tidligere ejer oplyste ved vort køb, at huset er piloteret ved opførelsen.

1.2 Er huset efterfunderet? Hvis ja, hvornår?

fortsættes...

< Tilbage Frem >

Indtast sælger oplysninger

Sælgers oplysninger om ejendommen

Sælgers opmærksomhed henledes på, at forkerte oplysninger vil kunne være ansvarspådragende. Sælger skal derfor afgive oplysningerne efter bedste overbevisning og bør rådføre sig med den beskikkede bygningssagkyndige ved besvarelserne. Købers opmærksomhed henledes på, at det ikke kan forventes, at sælgeren i alle tilfælde har et dækkende kendskab til forholdene, især ikke hvis de ligger før sælgers overtagelse af ejendommen eller adskillige år tilbage. Sælgers besvarelse af spørgsmålene gives ud fra sælgers kendskab til ejendommen. Svarene tilsigter ikke at være en garanti.

Ja Nej ?

0. Generelle oplysninger

0.1 Hvor mange år har De boet i huset?

43 år.0.2 Er der eller har der været tvister, retssager eller syns- og skønssager vedrørende fejl og mangler ved ejendommen?
Hvis ja, hvilke og hvornår?**o ý o**0.3 Er der tidligere udarbejdet tilstandsrapport for ejendommen?
Hvis ja, hvilke og hvornår?**o ý o**0.4 Er der foretaget tilbygninger eller ombygninger?
Hvis ja, hvilke?**ý o o****Havestuen er inddraget i pejsestue i 1972.**0.5 Er bygninger eller dele af bygninger udført som selvbyg eller medbyg?
Hvis ja, hvilke dele af bygningerne?**o ý o**0.6 Er der problemer med opstigende kloakvand eller tilstoppede kloakker?
Hvis ja, hvor?**o ý o**0.7 Er grunden periodevis oversvømmet?
Hvis ja, hvor?**o ý o**

1. Fundamenter/sokler

1.1 Er huset piloteret eller ekstrarunderet?
Hvis ja, hvor?**ý o o****Tidligere ejer oplyste ved vort køb, at huset er piloteret ved opførelsen.**1.2 Er huset efterunderet?
Hvis ja, hvornår?**o ý o**1.3 Er der sætningsskader, som er udbedret?
Hvis ja, hvor?**o ý o**

2. Kælder / krybekælder

2.1 Er der kælder?

ý o o

2.2 Er der krybekælder?

ý o o

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Denne sides oplysninger kommer fra skærbilledet med „Sælgeroplysninger“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H1111111 - til undervisning.hs5]

Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

3. Yder- og indervægge Ja Nej ? Ikke udfyldt

3.1 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd- og svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?

3.2 Er der revner, som er dækket af møbler? Hvis ja, hvor?

3.3 Er der fugtpletter eller mug, som er dækket af møbler? Hvis ja, hvor?

4. Vinduer og døre

4.1 Er der punkterede termoruder (dugruder)? Hvis ja, hvor?

4.2 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?

4.3 Er der problemer med vinduernes lukketøj? Hvis ja, hvor?

4.4 Er der problemer med dørenes lukketøj? Hvis ja, hvor?

5. Lofter/etageadskillelser

5.1 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?

◀ Tilbage Frem ▶

Indtast sælger oplysninger

Sælgers oplysninger - fortsat

	Ja	Nej	?
2.3 Er der adgang til krybekælder?	☒	☐	☐
2.4 Er der grundvandspumpe?	☒	☐	☐
2.5 Er der kloakpumpe?	☐	☒	☐
2.6 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
2.7 Har der været trængt vand gennem kælderydervægge eller op gennem gulvet (ikke gulvafløb)? Hvis ja, hvor og hvornår?	☐	☒	☐
2.8 Har der været konstateret fugtproblemer i kælderen? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
2.9 Har der været lukket for ventilationshuller i krybekælderen? Hvis ja, hvilke?	☐	☒	☐

3. Yder- og indervægge

3.1 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd- og svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
3.2 Er der revner, som er dækket af møbler? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
3.3 Er der fugtpletter eller mug, som er dækket af møbler? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐

4. Vinduer og døre

4.1 Er der punkterede termoruder (dugruder)? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
4.2 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
4.3 Er der problemer med vinduernes lukketøj? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
4.4 Er der problemer med dørenes lukketøj? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐

5. Lofter/etageadskillelser

5.1 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
---	-----------------------	----------------------------------	-----------------------

6. Gulve

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Denne sides oplysninger kommer fra skærbilledet med „Sælgeroplysninger“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Fil Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Ja Nej ? Ikke udfyldt

6. Gulve

6.1 Er der skader ved de gulve, som er tildækket med tæpper eller møbler (f.eks. revner, fugtskader m.m.)? Hvis ja, hvor?

6.2 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?

7. Trapper

7.1 Har der været skader ved trapper? Hvis ja, hvilke?

8. Tage

8.1 Har taget været utæt? Hvis ja, hvor?

Nyt Decra-tag - 6 - 7 år, ingen gener siden.

8.2 Er der skader omkring skotrender eller inddækninger? Hvis ja, hvilke?

8.3 Har der været skader ved skorsten (f.eks. løbesod)? Hvis ja, hvilke?

Løbesod ved skorsten i byggeris, 1985, ingen gener efter montering af Isokem.

8.4 Er der utætte tagrender eller nedløb? Hvis ja, hvor?

8.5 Er der adgang til skunkrum?

fortsættes...

Tilbage Frem

Indtast sælger oplysninger

Sælgers oplysninger - fortsat

		Ja	Nej	?
6.1	Er der skader ved de gulve, som er tildækket med tæpper eller møbler (f.eks. revner, fugtskader m.m.)? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
6.2	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
7.	Trapper			
7.1	Har der været skader ved trapper? Hvis ja, hvilke?	☐	☒	☐
8.	Tage			
8.1	Har taget været utæt? Hvis ja, hvor?		☒	☐
	Nyt Decra-tag - 6 - 7 år, ingen gener siden.			
8.2	Er der skader omkring skotrender eller inddækninger? Hvis ja, hvilke?	☐	☒	☐
8.3	Har der været skader ved skorsten (f.eks. løbesod)? Hvis ja, hvilke?		☒	☐
	Løbesod ved skorsten i bryggers, 1985, ingen gener efter montering af Isokern.			
8.4	Er der utætte tagrender eller nedløb? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
8.5	Er der adgang til skunkrum?	☐	☒	☐
8.6	Er der adgang til tagrum?		☒	☐
8.7	Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
9.	Vådrum (badeværelse, toilet, bryggers)			
9.1	Er der problemer med afløb? Hvis ja, hvilke?	☐	☒	☐
10.	VVS-installationer			
10.1	Fyldes der vand på varmeanlægget mere end én gang årligt? Hvis ja, hvor ofte?		☒	☐
	2 - 3 gange.			
10.2	Er dele af VVS-installationerne udført af personer uden autorisation? Hvis ja, hvilke?	☐	☒	☐

Denne sides oplysninger kommer fra skærbilledet med „Sælgeroplysninger“.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Opsætning Hjælp
EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Ja Nej ? Ikke udfyldt

8.6 Er der adgang til tagrum? ☒ ☐ ☐ ☐

8.7 Har der været foretaget reparationer efter fugt-, råd-, svampe- eller insektskader? Hvis ja, hvor? ☐ ☐ ☐ ☐

9. Vådrum (badeværelse, toilet, bryggers)

9.1 Er der problemer med afløb? Hvis ja, hvilke? ☐ ☐ ☐ ☐

10. VVS-installationer

10.1 Fyldes der vand på varme anlægget mere end én gang årligt? Hvis ja, hvor ofte? ☒ ☐ ☐ ☐

10.2 Er dele af VVS-installationerne udført af personer uden autorisation? Hvis ja, hvilke? ☐ ☐ ☐ ☐

10.3 Er der udført reparationer efter rørrskader (vandskader)? Hvis ja, hvor? ☐ ☐ ☐ ☐

11. El-installationer

11.1 Er dele af el-installationerne udført af personer uden autorisation? Hvis ja, hvilke? ☐ ☐ ☐ ☐

◀ Tilbage Frem ▶

Indtast sælger oplysninger

Sælgers oplysninger - fortsat

		Ja	Nej	?
10.3	Er der udført reparationer efter rørskader (vandskader)?
Hvis ja, hvor?	☐	☒	☐
11. El-installationer				
11.1	Er dele af el-installationerne udført af personer uden autorisation?
Hvis ja, hvilke?	☐	☒	☐

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Denne sides oplysninger kommer fra skærmformularen med „Sælgeroplysninger“.

Det er sælgers øvrige bemærkninger vedrørende fejl og mangler, der udprintes.

Underskrift og dato kommer fra den sidste side i edb-programmets sælgeroplysninger.

Det er også i ovenstående skærmformular, at det afkrydses, hvorvidt „sælger var tilstede“ og/eller „sælger havde udarbejdet sælgeroplysningerne før huseftersynet“.

Sælgers oplysninger - fortsat

Sælgers øvrige bemærkninger vedrørende fejl og mangler:

Andet *Vedligeholdelsen gennem årene er normalt udført af min mand, der var isenkrammer.
Krybekældereren er behandlet mod myrer i 1995.*

Dato Sign. Oda Hansen
Underskrift - ejer/sælger

- y** Sælger var tilstede
- o** Sælger havde udarbejdet sælgeroplysningerne før huseftersynet

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Oplysningerne på denne side kommer fra skærmformularen „Gennemgang“ – og vedrører alene bemærkninger til konstruktioner.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

F1 Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Bygninger

A: Beboelse B: Udhus, p.t. beboelse C: Carport

Bygningssdele

☒ 1.0 Fundamenter/Sokler ☐ 5.0 Loftter/Etageadskillelser ☒ 9.0 Bad-toilet og bryggers
☒ 2.0 Kælder/Krybekælder/Terrændæk ☒ 6.0 Gulvkonstruktion og gulve ☒ 10.0 VVS-installationer
☒ 3.0 Yder- og indervægge ☐ 7.0 Indvendige trapper ☐ 11.0 El-installationer
☒ 4.0 Vinduer og døre ☒ 8.0 Tagkonstruktion

☒ Materialer ☐ Bemærkninger

☐ Kommentar ☐ Andet:

☐ Terændæk
☒ Kælder
☒ Krybekælder
☐ Andet; Type:
☐ Støbt i beton
☐ Muret i blok- eller teglsten
☒ Drænlæg/kapillarbrydende lag; Type:
☒ Ingen adgang til krybekælder

Karakter: ☒ K0 ☐ K1 ☐ K2 ☐ K3 ☐ UN Andet/Type: Ukendt

Bemærkninger til skader

A 2.0 - Drænlæg/kapillarbrydende lag; Type: -
A 2.0 - Ingen adgang til krybekælder -
A 2.0 - .2 Vægge - K1 - Mindre pudseafskalning nederst på kældery
A 3.0 - Massiv murværk -
A 3.0 - Bagmur - Letbeton -

Indtast oplysninger om bygninger [F2: Bygningssdele] [F3: Materialelede] [F4: Gennemgangsliste]

Bygningskonstruktioner - oplysninger til ejerskifteforsikring

Opmærksomheden henledes på, at oplysninger anført herunder er beregnet til forsikringsselskabernes udarbejdelse af tilbud om ejerskifteforsikring og kan ikke betragtes som en garanti for korrekt materialeangivelse eller konstruktionsudformning.

Bygn.: Kommentar

1.0 Fundamenter/Sokler

Beton AB

2.0 Kældre/Krybekældre/Terrændæk

Drænlag/kapillarbrydende lag; Type: A Ukendt.

Drænlag/kapillarbrydende lag; Type: B Ukendt.

Ingen adgang til krybekælder A

Krybekælder A

Kælder A

Terrændæk B

3.0 Yder- og indervægge

Bagmur - Letbeton AB

Inder-/Skillevægge - Let pladekonstruktion AB

Inder-/Skillevægge - Letbeton A På flere vægge er opsat indvendig beklædning Taiwan / Japanel-plader.

Inder-/Skillevægge - Letbeton B På flere vægge er opsat indvendig beklædning Taiwan / Japanel-plader.

Massiv murværk A Letbeton-blokke med udvendig Synopal-skaller.

Massiv murværk B Letbeton-blokke med udvendig Synopal-skaller.

4.0 Vinduer og døre

Træ A Termovinduerne skønnes fra først i 70'erne, jfr. produktionsnr. i glassene.

Træ B

5.0 Lofter/Etageadskillelser

6.0 Gulvkonstruktion og gulve

Gulv på strøer eller bjælker A

Klinkegulv på beton AB

Tæppe på beton B

Væg-til-væg tæppe A

7.0 Indvendige trapper

8.0 Tagkonstruktion

Andet; Type: A Fladt tag - vindfang.

Ensidigt fald B

Gitterspær AB

Sadeltag A

Skorsten - Muret AB

4. Tilstandsrapport – Tilstandsrapport (eksempel)

Håndbog for beskikkede bygningssagkyndige

Oplysningerne på denne side kommer fra skærmformularen „Gennemgang“ – og vedrører alene bemærkninger til konstruktioner.

Huseftersynsordningen - [C:\Kap 4\version 5.0\H111111 - til undervisning.hs5]

Fil Opsætning Hjælp

EjendomsID | Bygninger | Gennemgang | Resume | Sælger oplysninger | Allonge | Faktura | Retur

Bygninger

A: Beboelse B: Udhus, p.t. beboelse C: Carport

Bygningsdele

☒ 1.0 Fundamenter/Sokler	☐ 5.0 Loftet/Etageadskillelser	☒ 9.0 Bad-toilet og bryggers
☒ 2.0 Kældre/Kybekældre/Terrændæk	☒ 6.0 Gulvkonstruktion og gulve	☒ 10.0 VVS-installationer
☒ 3.0 Yder- og indervægge	☐ 7.0 Indvendige trapper	☐ 11.0 EH-installationer
☒ 4.0 Vinduer og døre	☒ 8.0 Tagkonstruktion	

☒ Materialer ☐ Bemærkninger

☐ Kommentar	☐ Taghældning - 0 grader	☒ Tagbelægning - Tagpap/tagduge
☒ Sæddag	☒ Taghældning - 1-15 grader	☐ Tagbelægning - Stråtag
☐ Ensidigt fald	☐ Taghældning - 15-35 grader	☐ Tagbelægning - Plastplader
☐ Built up	☐ Taghældning - > 35 grader	☐ Tagbelægning - Andet;Type:
☐ Åskonstruktion	☐ Tagbelægning - Tegl	☐ Skorsten - Elementer
☐ Hanebåndspær	☐ Tagbelægning - Betonsten	☒ Skorsten - Muret
☒ Gitterspær	☐ Tagbe. - Fiberarmerede bølgeplader	☐ Skorsten - Stål
☐ Bjælkespær	☐ Tagbelægning - Fiberarmeret skifer	☐ Skorsten - Andet;Type:
☒ Andet;Type:	☒ Tagbelægning - Metalplader	

Karakter ☒ K0 ☐ K1 ☐ K2 ☐ K3 ☐ UN Andet/Type

Bemærkninger til skader

Andet/Type

Kommentar

Decra-tagpladerne er udlagt for ca. 7 år siden, jfr. ejer på gl. paptag

A 8.0 - Gitterspær -

A 8.0 - Andet;Type: -

A 8.0 - Taghældning - 1-15 grader -

A 8.0 - Tagbelægning - Metalplader -

A 8.0 - Tagbelægning - Tagpap/tagduge -

Indtast oplysninger om bygninger [F2: Bygningsdele] [F3: Materialedele] [F4: Gennemgangsliste]

Bygningskonstruktioner - oplysninger til ejerskifteforsikring

Opmærksomheden henledes på, at oplysninger anført herunder er beregnet til forsikringsselskabernes udarbejdelse af tilbud om ejerskifteforsikring og kan ikke betragtes som en garanti for korrekt materialeangivelse eller konstruktionsudformning.

Bygn.: Kommentar

Tagbelægning - Metalplader	A	Decra-tagpladerne er udlagt for ca. 7 år siden, jfr. ejer på gl. paptag.
Tagbelægning - Metalplader	B	
Tagbelægning - Tagpap/tagduge	A	Der er tale om en ældre tagpapdækning på indgangspartiet.
Taghældning - 1-15 grader	AB	

9.0 Bad-toilet og bryggers

Gulvkonstruktioner, uorganisk	AB	
Kommentar	B	Sauna i udhusbygningen.
Vægkonstruktioner, organisk	A	
Vægkonstruktioner, uorganisk	A	

10.0 VVS-installationer

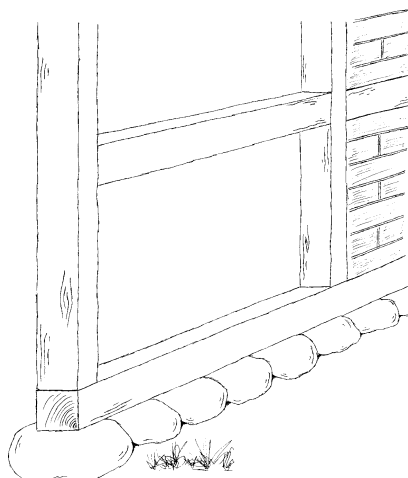
Andet;Type:	A	Varmepumpe - jordvarme.
Andet;Type:	B	Varmepumpe - jordvarme.
Gulvvarme;Type:	A	Vand.
Gulvvarme;Type:	B	Vand.

11.0 EI-installationer

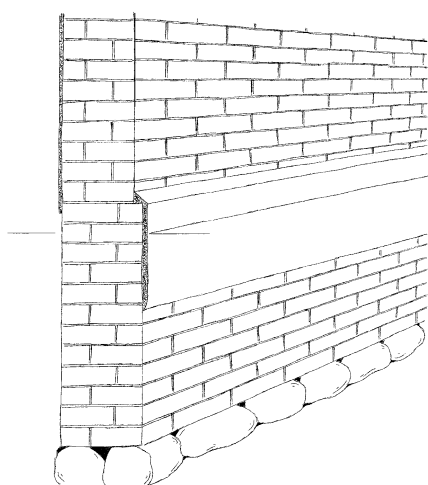

- 1 Fundamenter/Sokler**
- 2 Kældre/Krybekældre/
Terrændæk**
- 3 Yder- og indervægge**
- 4 Vinduer og døre**
- 5 Etageadskillelser/Lofter**
- 6 Gulvkonstruktioner og
gulve**
- 7 Indvendige trapper**
- 8 Tagkonstruktion/
-belægning/Skorsten**
- 9 Vådrum**
- 10 VVS-installationer**
- 11 Elinstallationer**
- 12 Særlige forhold**

1. Fundamenter og sokler

Syldsten

Grundmurede

Det er kun den del, der er omgivet af jord, der betragtes som fundament. Den del, som ligger over terræn, kaldes bygningens sokkel.

Det er fundamenternes opgave at overføre lasten fra huset til jorden. Det betyder, at fundamentet i sig selv skal have en vis styrke. Det samme gælder det jordlag, fundamentet hviler på.

I den forbindelse kan der være tale om at armere betonfundamenter, at udføre pælefundering eller lign. eller at udskifte uegnede jordlag.

Hovedreglen er, at fundamenterne skal føres til fast, bæredygtig jordbund dog minimum til frostfri dybde, sædvanligvis 0,9 m under jordoverfladen.

Fundamenterne til traditionelle småhuse med 1 eller 1½ etage eventuelt med kælder og med 2 etager uden kælder kan normalt udføres uden forudgående geotekniske undersøgelser. Dog skal udgravninger normalt synes af de kommunale myndigheder.

Fundamenter/sokler

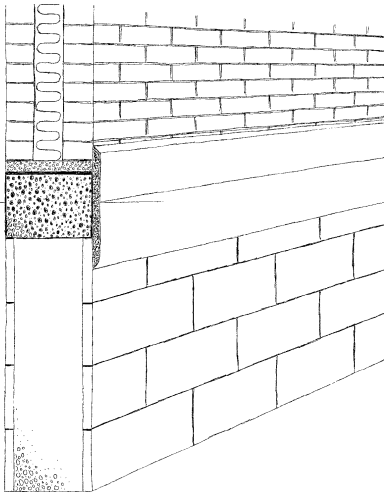
- Syldsten
- Grundmurede
- Støbte
- Sokkelsten

Syldsten er kampesten udlagt direkte på jorden, som fundament for bindingsværkshuse. Det er ikke altid, at disse har fundering til fast bund, eller at der er udført fugtisolering mellem fundament og overliggende konstruktioner.

Grundmurede fundamenter vinder indpas her i landet over en to-hundred-årig periode, der strækker sig fra midten af 1600-tallet.

Fundamenterne er muret op af mursten eller klinker og findes nu kun i forbindelse med ældre ejendomme. Der er ikke altid udført fugtisolering mellem fundament og overliggende konstruktioner

Fugtisolering ses først i grundmurede huse fra slutningen af 1800-tallet og da udført som et lag af bitumen eller tjære eller som indmurede plader af skiffer, lagt 3-4 skifter over terræn.

Funda blokke

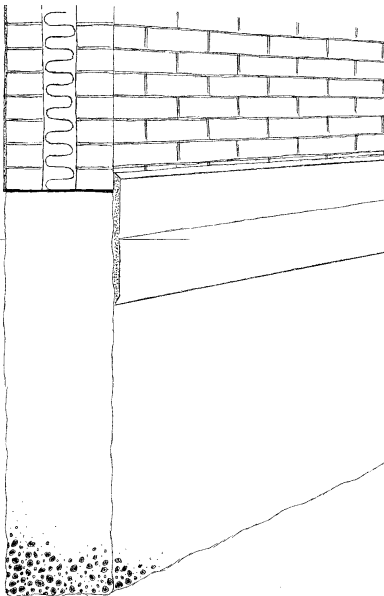
Støbte fundamenter er af beton, støbt mod jord, i forskalling eller i opstillede fundamentsblokke af beton.

Betonfundamentet kan være afsluttet foroven med en sokkel af letklinkerblokke.

Soklen pudses normalt med mørtel til lidt under terræn.

Ved tilbygning til eksisterende fundamenter vil der ofte opstå en revne på grund af forskellig grad af sætning mellem gammel og ny bygning (interferensrevne), som der sjældent kan gøres noget ved.

Sokkelsten anvendes i forbindelse med sommerhuse, skure, garager, carporte og andre lette bygninger.

Jordstøbt fundament

Skadesbilleder – Fundamenter

Revner og begroning

Revner langs blokstenenes fuger
(foto: Byggeskadefonden)

Misfarvning

Hvide belægninger (calciumcarbonat) på
sokkel og murværk (foto: BYG-ERFA)

Litteratur

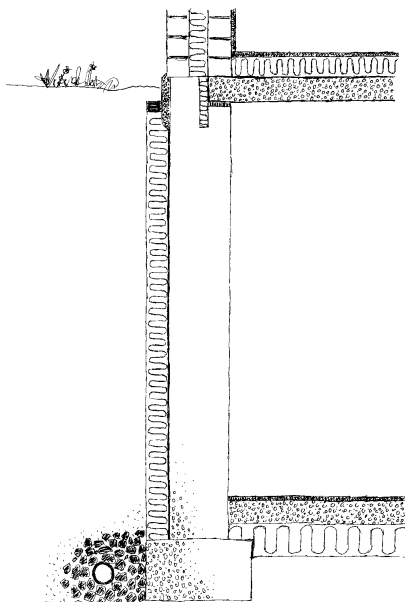
Fundering		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
DS415	DS norm for fundering				00	77	84	00		99	00
DS436	Norm for dræning af bygværker m.v.					76			93		
SBI 28	Bygningsfundering	55									
SBI 189	Småhuse (isolering, fugt, brand, ventilation, styrke)									98	
SBI 181	Fundering af mindre bygninger								94		
SBI 127	Fundering af enfamiliehuse og mindre bygninger					80	85				
SBI 147	Konstruktioner i småhuse (styrke, fugt, isolering, brand)						85				
SBI 110	Konstruktioner i beboelsesbygninger med indtil 2 etager						81				
TRÆ 21	Feriehuset af træ			70							
DBK	Frostsikring		63							99	

2. Kældre/Krybekældre/Terrændæk

Kældre

Kælderkonstruktionen skal

1. overføre belastningen fra huset til jorden
2. optage trykket fra den omgivende jord
3. hindre indtrængning af vand (kælderydervægge og gulv)
4. kældre bør være udført med omfangsdræn
5. terrænet omkring kælderen bør falde væk fra kælderen

In situ støbt beton

Kælderydervægge udføres nu om dage oftest af beton støbt mod jord eller forskalling eller udstøbt i forskallingsblokke. Kældre opstillet i beton-elementer kan forekomme.

For at kunne optage trykket fra den omgivende jord skal kælderydervægge være afstivet/forstærket ved brug af armeret beton og/eller indstøbte stålsøjler og/eller tværskillevægge. Er ydervæggene af forskallingsblokke, indlægges der armering i lejefuger.

I ældre betonkældervægge er der for at spare på betonen anvendt marksten (sparesten) og mursten i betonstøbningen.

Tidligere blev kælderydervægge også udført af klinkebrændte mursten.

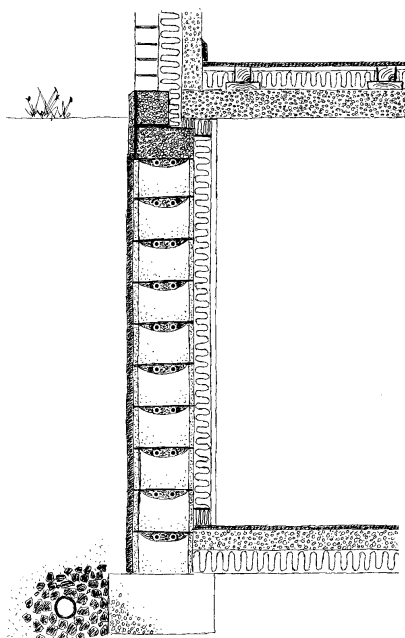
Hvor den faste bund findes dybt under kældergulv kan der være udført forstærkninger af fundamentet i form af pælefundering eller lignende under kældervæggene.

Kældervægges yderside kan være behandlet med et lag asfalt, som beskyttelse mod fugt. Herudover kan der være monteret forskellige former for drænende og/eller isolerende plader.

Efter renovering kan dette også ses ved ældre kældre.

Indvendigt kan kælderydervægge alt efter overflade finish være forsynet med berapning/vægputs, som kan være overfladebehandlet med kalk, maling eller fliser.

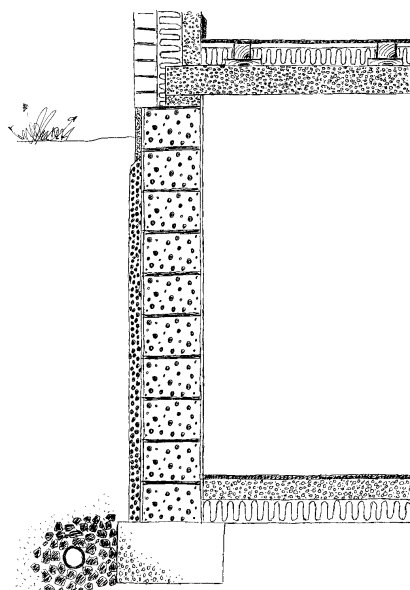
Indvendig efterisolering kan forekomme, oftest i form af et skelet af stål eller træ udfyldt med isolering og beklædt med plader.

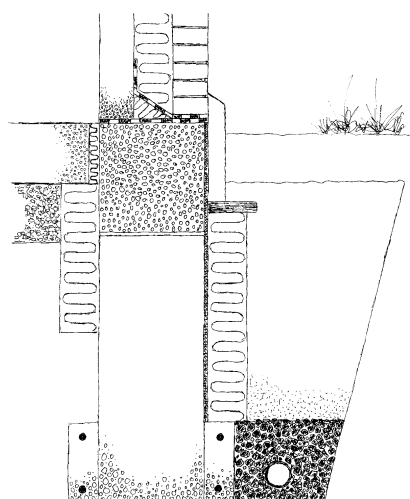
Udstøbte fundablokke

Kælderindervægge, der indgår i den bærende og stabiliserende konstruktion, skal være af murede teglsten, betonelementer eller støbte i beton.

Skillevægge, der kun deler rum, kan være opmuret af koksplader med vægputs eller tynde blokke af letbeton eller af pladebeklædte skeletvægge.

Leklinkerbetonblokke

Omfangsdræn (fundament)

Kældergulve blev tidligere støbt efter at kælderydervægge og skillevægge var udført. Disse gulve er udført ved, at der på den delvist afrettede bund af byggegruben er lagt et lag af murstensbrokker og andet uorganisk byggeaffald dækket af beton. Betonlaget kan være forsynet med et slidlag af cementmørtel.

Under betonen i en ældre kælder kan der være et drænende lag, bestående af slagter, eller mere almindeligt af grus. (Se Ståbi 12: Særlige forhold, slagter). I nyere huse, opført efter 1972, bør der være et kapillarbrydende lag evt. suppleret med en varmeisolering.

Kælderdek kan være udført af armeret beton støbt på stedet, beton-elementer eller, det kan være udført som træbjælkelag, der på undersiden kan være forsynet med loftpuds eller anden beklædning.

Fugtdiffusion og ventilation

Gennem kælderydervæggen og kældergulvet vil der altid ske en diffusion af fugt til kældrens rumluft. Derfor bør kældre ventileres.

I kælderydervægge hindres/nedsættes diffusionen af maling, beklædning eller af ting, der er placeret mod ydervæggene med risiko for fugtophobning i bagvedliggende kældervægge mod jord.

Drænelaget og det kapillarbrydende lag i kældergulvskonstruktionen hindrer ikke, at fugt diffunderer til kældrens rumluft. Gulvbelægning eller overfladebehandling af kældergulve f.eks. trægulve/tæpper/vinyl/maling/andet kan medføre fugtophobning i kældergulve, idet fugten ikke kan diffundere bort.

Omfangsdræn og det materiale, som er fyldt omkring drænrørene, skal bortlede det overfladevand, som kan give vandtryk på kælderen. Nye omfangsdræn skal være forsynet med spulebrønde således, at indsvet materiale i drænet kan spules bort.

Afløb i kældre bør være udført med vandlås, der kan være sikret med højvandslukker.

Skadesbilleder – Kældre

Revner i støbeskel

Udludning af beton omkring utæt støbeskel i kældervæg (foto: BYG-ERFA)

Nedbrudte konstruktioner

Nedbrudt facade der medføre risiko for svampeangreb (foto: BYG-ERFA)

Porøse og løse overflader

Afskalning af puds og maling (foto: BYG-ERFA)

Råd/svamp i bjælker og dørøverliggere af træ

Nedbrudt dørøverligger af træ i kælder (foto: BYG-ERFA)

Litteratur

		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
SBI 189	Småhuse (isolering, fugt, brand, ventilation, styrke)									98	
SBI 181	Fundering af mindre bygninger								94		
SBI 127	Fundering af enfamiliehuse og mindre bygninger					80	85				
DBK	Frostsikring		63							99	
DS415	DS norm for fundering					77	84			99	
DS436	Norm for dræning af bygværker m.v.					76'			93		
SBI 147	Konstruktioner i småhuse (styrke, fugt, isolering, brand)						85				
SBI 110	Konstruktioner i beboelsesbygninger med indtil 2 etager						81				

Krybekældre

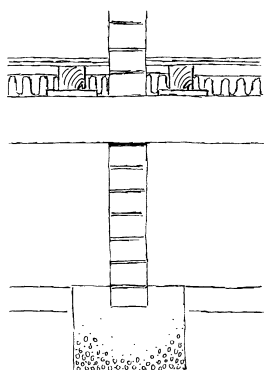
Krybekældre og kryberum er synonymer for lave, tilgængelige og utilgængelige rum mellem terræn og nederste dæk.

Ideen bag krybekælderkonstruktionen er at skabe et ventileret rum mellem terræn og dæk, så et bjælkelag ikke kommer i direkte kontakt med jordfugten.

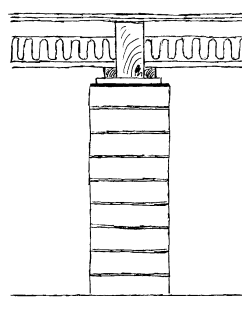
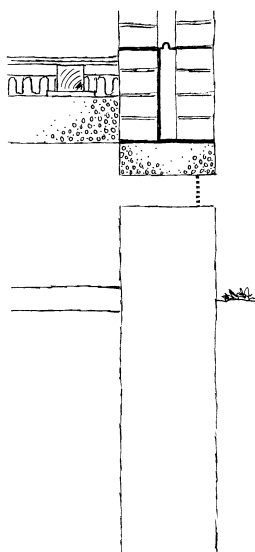
Ventilationsriste bør være placeret mindst 100 mm over terræn. Ristene må ikke være spærret eller på anden måde aflukket, så deres funktion er utilfredsstillende.

Mellem træbjælker og deres understøtning, f.eks. murede piller og sokler, skal der være en fugtspærre.

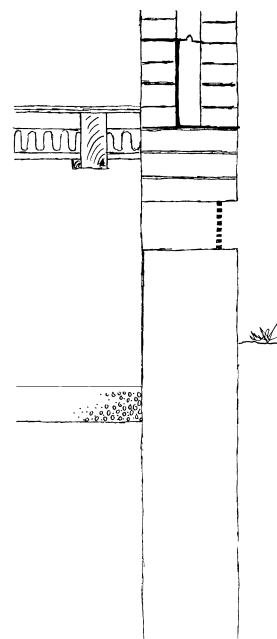
Krybekældre kan være „kolde“ eller „varme“.

Krybekælder, gulv på beton

Krybekælder, gulv af træ

Skadesbilleder – Krybekældre

Krybekældre kan få problemer med fugt, som følge af ændrede opvarmningsforhold i boligen, og som følge af ændring af isoleringen i krybekælderen. Ventilationen i en krybekælder er stærkt følsom for nævnte ændringer.

Råd og svamp i træbjælker

Svamp på undersiden af krybekælderdek
(foto: BYG-ERFA)

Litteratur

		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
SBI 189	Småhuse (isolering, fugt, brand, ventilation, styrke)									98	
SBI 181	Fundering af mindre bygninger								94		
SBI 127	Fundering af enfamiliehuse og mindre bygninger					80	85				
SBI 147	Konstruktioner i småhuse (styrke, fugt, isolering, brand)						85				
SBI 110	Konstruktioner i beboelsesbygninger med indtil 2 etager						81				

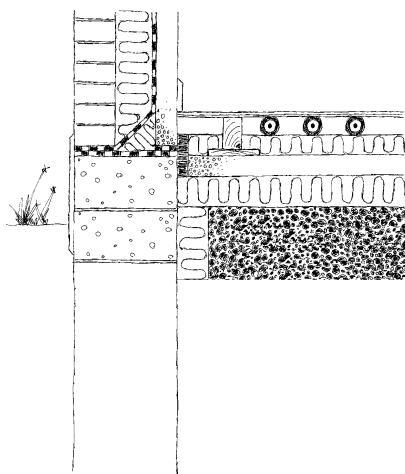
Terrændæk

Terrændæk er en gulvkonstruktion direkte på jord, og er i nyere huse i reglen opbygget af følgende lag:

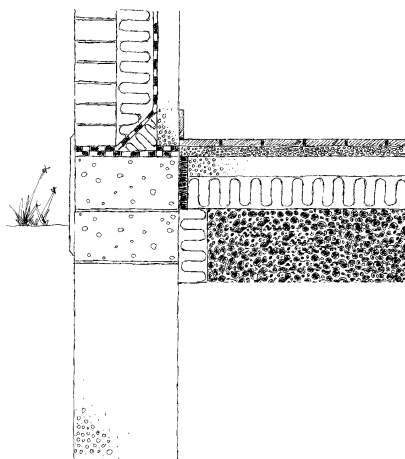
1. gulvbelægning med eller uden isolering
2. betonplade
3. isolering
4. et kapilarbrydende lag singels eller letklinker udlagt på afrettet planum

I huse fra før 1970-75 er der under betonpladen et drænlag bestående af grus eller slagge. Slaggerne kan være harpede eller ubehandlede. Gulvbelægningen; tæpper, gulvfliser, parketlameller og gulvbrædder, kan være lagt direkte på betonpladen.

I gamle huse (før 1900) kan terrændæk være udført med bjælker lagt direkte på jord. Mellemrummet mellem bjælkerne er udfyldt med sand næsten til undersiden af gulvbrædderne.

Terrændæk med trægulv på strøer

Terrændæk med flisegulv

Skadesbilleder – Terrændæk

Nedsunken/nedbøjet gulv

Betonplade i terrænkonstruktion der har sat sig (foto: BYG-ERFA)

Råd og svamp samt insektangreb

Hussvamp i træfiberplade i terrændæk (foto: BYG-ERFA)

Ekspanderet slagge

Gulvet i denne bygning blev presset op og fundamentet trykket ud pga. ekspanderende slagge (foto: BYG-ERFA)

Ydervæg der er presset ud pga. ekspanderende slagge (foto: BYG-ERFA)

Litteratur

		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
SBI 189	Småhuse (isolering, fugt, brand, ventilation, styrke)									98	
SBI 181	Fundering af mindre bygninger								94		
SBI 127	Fundering af enfamiliehuse og mindre bygninger					80	85				
SBI 147	Konstruktioner i småhuse (styrke, fugt, isolering, brand)						85				
SBI 110	Konstruktioner i beboelsesbygninger med indtil 2 etager						81				

3. Yder- og indervægge

Ydervægge

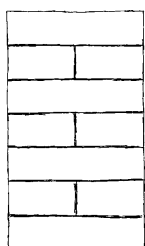
Ydervægge skal være udført, så de kan overføre belastningerne fra og på huset til fundamentet, hæmme brand og lyd samt modstå de fire V'er: vind, vand, varme og vanddamp.

På grund af kravet til, at ydervæggene skal hindre fugttransport og være varmeisolerende, anvendes ofte sammensatte konstruktioner.

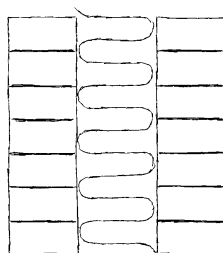
Ydervæggene består af en formur/ydre væg og en bagmur/indre væg, der i de fleste tilfælde, når der er anvendt tunge materialer, er forbundet med trådbindere. Hulrummet mellem ydre og indre væg kan udfyldes med isoleringsmateriale. I de fleste huse har bagmuren en bærende funktion.

Huse opført af massive mure af tegl eller porebetonblokke kan forekomme. Ligeledes er der opført huse med mure af tunge betonelementer.

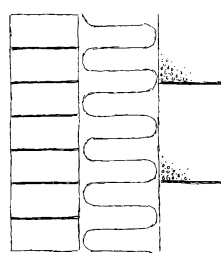
Materialerne; træ, mursten og letbeton anvendes både til ydre og indre vægge. Da de alle kan suge fugt fra fundament og klaplag, bør der anvendes en fugtspærre af murpap mellem fundament og væg uanset materialevalg.

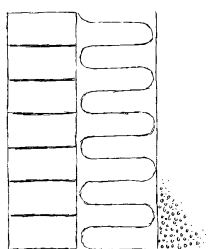
Helstensmur

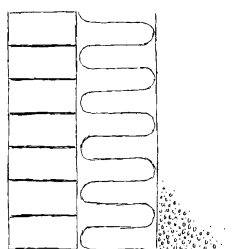
Hulmur, mursten – mursten

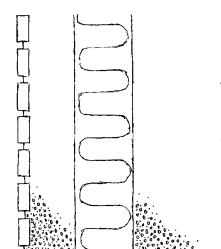
Kombinationsvæg, mursten/
gasbetonblokke

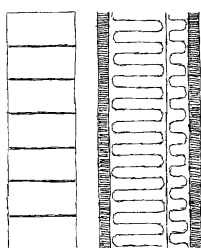
Kombinationsvæg, mursten/
gasbetonelement

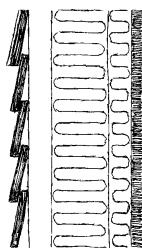
Kombinationsvæg, mursten/beton

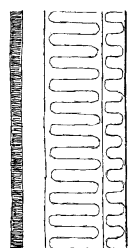
Sandwichelement med murstensskaller

Skalmur/let bagmur

Klinkbeklædt træskeletvæg

Pladebeklædt træskeletvæg

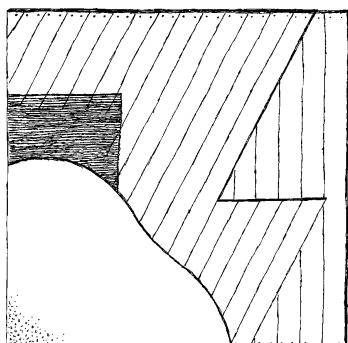
Indervægge/skillevægge

Skillevægge kan sammen med ydervæggens bagmur indgå som bærende og stabiliserende element i husets konstruktion.

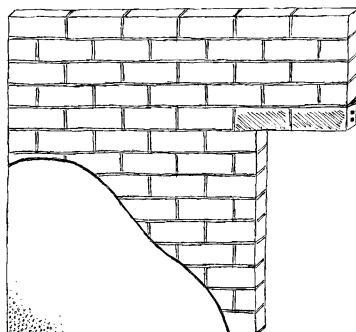
Nogle skillevægge har kun rumopdelende betydning og er ofte udført som pladebeklædte skeletvægge.

I ældre huse kan ikke-bærende skillevægge være udført af slaggeplader og pudsede vægge af træ.

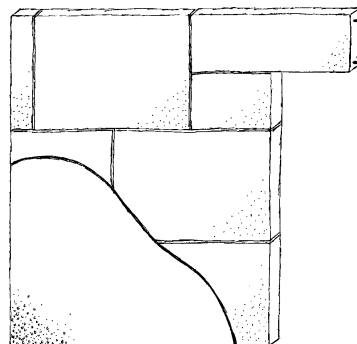
Hvor skillevægge opføres på fundamenter eller klaplag bør der anvendes en fugtspærre i form af murpap.

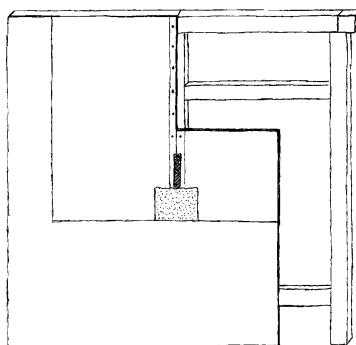
Dobbelt bræddevæg, pudset væg af træ

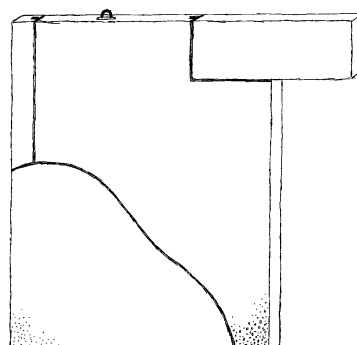
Pudset halvtensmur

Væg af gasbetonplader

Gipspladevæg på træskelet

Væg af betonelementer

Udførelse

Formure, bagmure og skillevægge kan være af 1. mursten, 2. blokke, 3. en stolpekonstruktion, 4. industrielt fremstillede elementer.

For både mursten og blokke gælder at udvendig overfladebehandling skal ske med egnede materialer, så der ikke sker fugtophobning i væggen, som kan medføre fugt/frostskader og afskalninger af facaden.

1. mursten

Til opmuring af mursten og blokke anvendes mørtel. Hvis murværket bliver overbelastet, kan der komme revner i fugerne mellem stenene eller i selve væggen afhængig af belastningen på stedet.

Traditionelt er for- og bagmure og skillevægge muret op af mursten. Formure står udvendigt blankt eller påføres mørtel efter forskellige teknikker, hvorefter muren igen kan malerbehandles.

Bagmure og skillevægge mures normalt op af lidt billigere sten som pudses.

2. bloksten

Væggene kan være muret op af bloksten, oftest af porebeton sjældnere af letklinkerblokke.

Formure af bloksten kan udvendigt udføres og behandles som formure af mursten.

Indvendigt pudses blokkene næsten altid inden malerbehandling eller tapetsering.

3. brædde- eller pladebeklædte stolpekonstruktioner

Brædde- eller pladebeklædte stolpekonstruktioner kan anvendes til for- og bagvægge og skillevægge.

Stolperne kan være af træ eller stål. For at varmeisolere og lydisolere er der isoleringsmateriale i hulrummet.

I huse der er opført af svenske træelementer, kan der være isoleret med bløde træfiberplader.

Den ydre væg/klimaskærm skal egne sig til at modstå vejrliget. Der skal være vindspærre og foranstaltninger, som hindrer, at slagregn, der trænger gennem den ydre væg, skader bundstykket i stolpekonstruktionen. Foranstaltningen kan bestå af murpap, der er ført op på trækonstruktionen, samt af ventilationshuller i den ydre væg/klimaskærmen.

4. Industrielt fremstillede elementer

Ydervægge og skillevægge kan endvidere være af industrielt fremstillede elementer af træ, letbeton og beton.

Rumstore helvægselementer, som ydervægge, monteres med kran. I de lodrette samlinger mellem elementerne er der metalbeslag eller armeringsbøjler, der samles med en dorn. Samlingerne, som ofte er skjult af tilstødende elementer, er sat ud med mørtel.

Elementerne afsættes på stillebolte indstøbt i fundamentet, og efter indstilling understoppes elementerne med betonmørtel.

Rumhøje elementer til bagmure og skillevægge af porebeton er normalt uarmerede og fås i flere bredder, hvoraf 50 cm er den mest anvendte. Tykkelsen på elementerne er 75 eller 100 mm. Elementerne limes sammen og understoppes normalt med mørtel for at sikre en jævn fordeling af belastningen. Elementerne fuldspartles og kan herefter males eller tapetseres. Ved overbelastning af konstruktionen eller ved uhensigtsmæssig udførelse, er der fare for revnedannelser i elementer og samlinger.

Helvægselementer af letklinkerbeton til bagmure og skillevægge monteres med kran. I de lodrette samlinger mellem elementerne er der metalbeslag. Samlingerne, som ofte er skjult af tilstødende elementer, er sat ud med mørtel.

Elementerne afsættes på kiler og efter vandret regulering understoppes med betonmørtel.

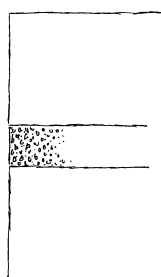
Elementerne fuldspartles og kan herefter males eller tapetseres.

Fuger

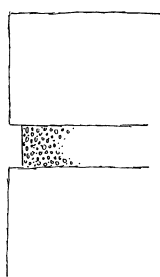
Facader af mursten (tegl- og sand-) og letbetonblokke kan være opmuret i kalk eller cementmørtel. Særligt fremstillede bloksten af porebeton er limet sammen.

Mørtelen kan være blød eller svag. I ældre huse med kalkmørtel er fugerne ofte bløde, uden at dette forhold har givet årsag til skader. Opmuringen og fugning kan være udført i én eller to arbejdsoperationer. Der bør være forbindelse mellem fugemørtel, opmuringsmørtel og mursten.

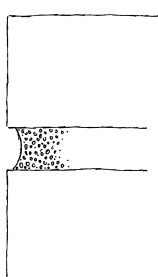
På solvarme gavle og facader med svage fuger kan der bo murbier. Murbierne lægger deres æg i huller i dårligt udfyldt murværk eller i bløde fuger uden tilstrækkelig styrke. For at hullerne kan få den rette størrelse fjerner bier løst eller ikke afbundet mørtel, som skubbes ud af hullerne. Dette medfører, at der på jorden under hullerne kan ses mørtel.

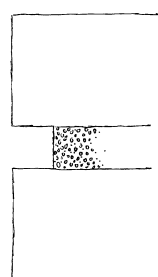
Skrabefuge

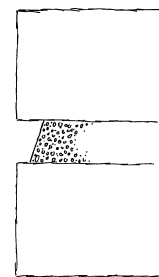
Trykket fuge

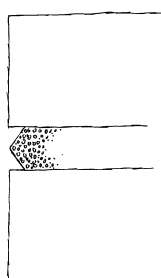
Hulfuge

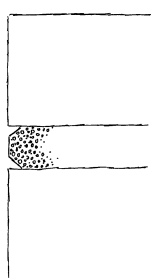
Tilbageliggende fuge

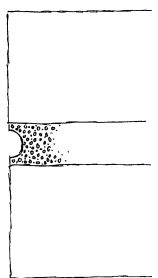
Vandfaldsfuge

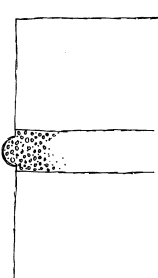
Rygfuge

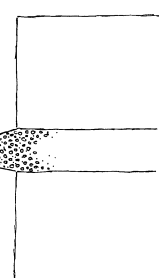
Fladskåren fuge

Indadkelet fuge

Udadkelet fuge

Hamborg fuge

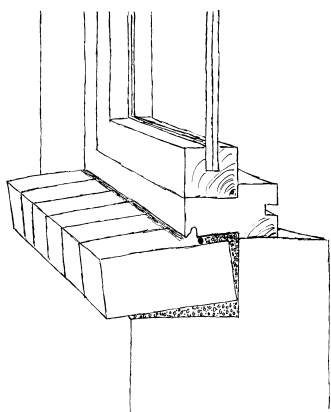
Sålbænke og murede udhæng

Mellem mur og underkarm i vinduet er der en sålbænk. Sålbænken kan bl.a. være af beton, klinker, natursten, metal eller mursten.

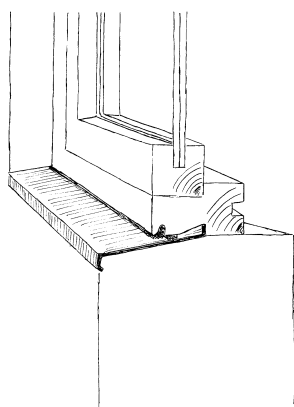
Sålbænken er udsat for vandbelastning fra vinduet. Der skal være forbindelse mellem oversiden af brystningen og sålbænken.

Hvor der er anvendt klinker og mursten kan der være skade på fugerne. Hvis der er skader på sålbænke kan regnvand give skader på underliggende og bagvedliggende konstruktioner. Samlingen mellem sålbænke og døre/vinduer bør, foruden at være tætte, give mulighed for at vandet kan dryppe frit fra overliggende konstruktioner, så vandet ikke kan trænge ind i bagvedliggende konstruktioner.

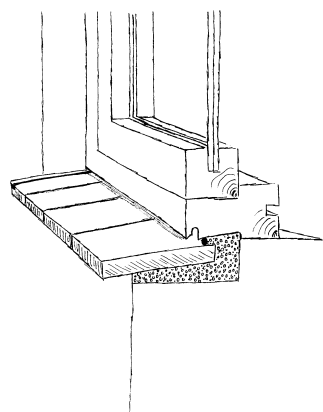
På huse uden tagudhæng er murkronen og facaderne meget udsatte. Der kan ske opfugtning af facaden, og der kan være revner i mørtelfugerne. Ved kolde tage uden gesims indtages ventilationsluften gennem åbninger i de øverste skifter på facaden. Her bør åbningerne have et passende areal svarende til 1/500 af det bebyggede areal, og hullerne bør ikke være lukkede af for eksempel tagrenden.

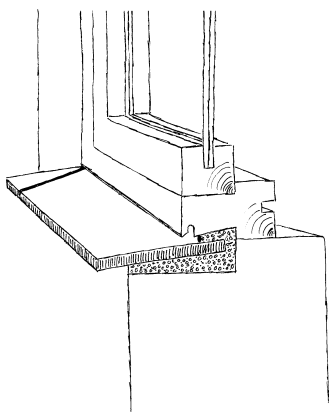
Rulskift

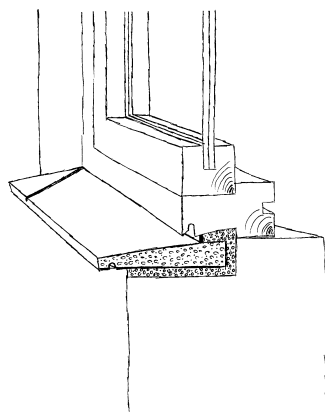
Zinkstålbænk

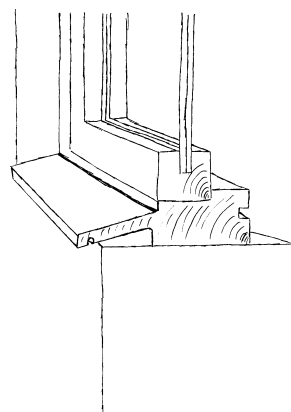
Klinkersålbænk

Skiffersålbænk

Støbt betonsålbænk m. vandrende

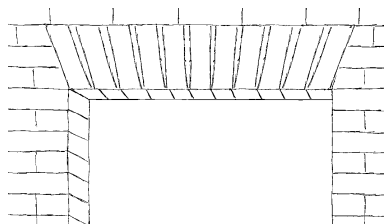

Træsålbænk

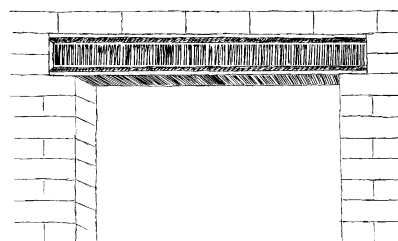
Overligger

Over døre og vinduer er der en overligger. Den kan være udført som en muret bue (et stik) uden armering, eller som en indlagt bjælke af træ eller jern omviklet med kyllinge tråd og pudset med mørtel.

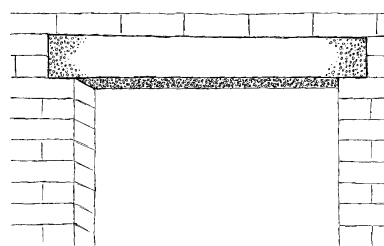
Nu om dage anvendes ståltegl eller særlige armerede letbetonbjælker. Siden 1984 er der krav om anvendelse af rustfast armering i ydervægge.

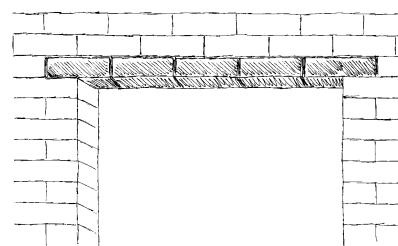
Muret stik, lige

Jernoverligger

Betonoverligger

Tegloverligger

Porøse træfiberplader

I 1950'erne og 60'erne var det almindeligt at beklæde uisolerede lofter, ydervægge og tagetager i enfamiliehuse og sommerhuse med porøse træfiberplader – såkaldte „bløde masonitplader“ (rumvægt ca. 300 kg/m³) – for at forbedre husets varmeisolering.

Disse beklædninger er ikke lovlige at opsætte i dag, da materialerne ikke opfylder brandkravene til beklædningsplader. Træfiberplader til beklædninger skal være mindst 600 kg/ m³

Kuldebroer

På den indvendige side af ydervægge kan der på søm i trækonstruktioner og stålprofiler uden kuldebroisolering komme støvkondens. Der kan også forekomme støvkondens på træbjælker mellem isolering på ydervægge, og i tilsvarende flader mod taget.

Der kan også være kuldebroer, hvor der er massivt murværk. Dette kan medføre misfarvninger, mug og skimmeldannelser som følge af fugt-

Skadesbilleder – Yder- og indervægge

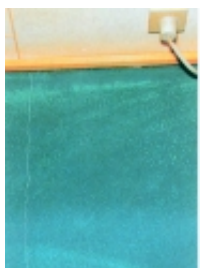
Revner i inder- og ydervægge

Revner i ydervæg af murværk
(foto: BYG-ERFA)

Revner i ydervæg af murværk
(foto: Byggeskadefonden)

Revner i letbetonelementer
(foto: BYG-ERFA)

Revnet limfuge ved letbetonelementer
(foto: Byggeskadefonden)

Nedbrudte facader

Forvitret murværk
(foto: BYG-ERFA)

Saltudblomstring (calciumcarbonat) på
murværk (foto: BYG-ERFA)

Afskalninger

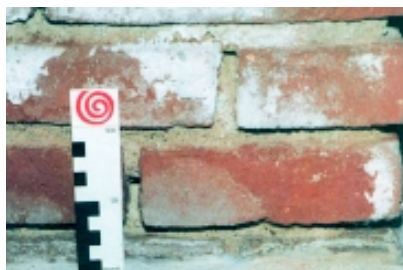
Afskalning af pudset facade behandlet
med diffusionstæt maling
(foto: BYG-ERFA)

Nedbrudt kalk og puds på fugtbelastet
facade (foto: BYG-ERFA)

Skadesbilleder – Yder- og indervægge

Nedbrudte og svækkede fuger

Nedbrudte fuger pga. saltudfældning
(foto: BYG-ERFA)

Nederste fuger nedbrudt pga. fysisk slid fx
rengøring (foto: BYG-ERFA)

Insektangreb

Murbier (foto: BYG-ERFA)

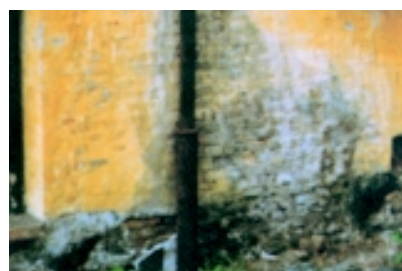

Afskalning pga. "rusten" armering i
betonelement (foto: BYG-ERFA)

Fugtskjolder og fugtindikationer

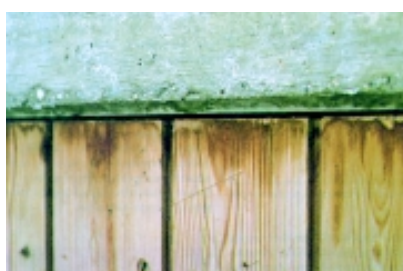

Fugt i formure og skalmure
(foto: BYG-ERFA)

Utæt nedløbsrør (foto: BYG-ERFA)

Råd i træværk og beklædning

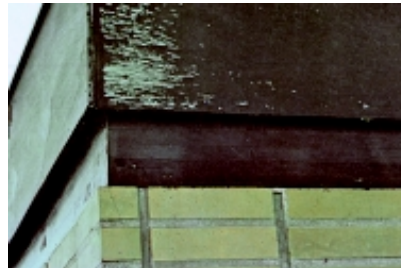
Nedbrydning af træ pga. manglende
konstruktiv beskyttelse (foto: BYG-ERFA)

Afskallet maling pga. litapone-holdig
maling (foto: BYG-ERFA)

Skadesbilleder – Yder- og indervægge

Nedbrudt pladebeklædning

Eksempel på krydsfiner anvendt til stern. Yderfinerens fibre er fejlagtigt anbragt vandret, og den lodrette kant er ubeskyttet (foto: BYG-ERFA)

Støvkondens, mug og skimmel

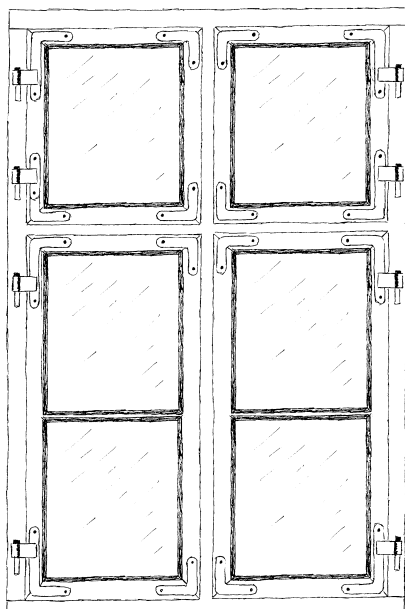
Skimmelangreb på pudset og malet indv. væg (foto: BYG-ERFA)

Litteratur

Ydervægge		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
DS411	DS norm for beton-konstruktioner		61		73		84			99	
DS413	DIF norm for trækonstruktioner		61	68	74		82			99	
DS414	DS norm for murværks-konstruktioner	30		69	75	77	84		91	99	
DS416	Hulstensdæk		61								
DS420	DIF norm for letbetonkonstruktioner af letbetonelementer				77	80	83			97	
DS438	DIF norm for blokmurværk					77	81				
SBI 189	Småhuse (isolering, fugt, brand, ventilation, styrke)									98	
SBI 186	Småhuses stabilitet								95		
SBI 147	Konstruktioner i småhuse (styrke, fugt, isolering, brand)						85				
SBI 110	Konstruktioner i beboelsesbygninger med indtil 2 etager						81				
SBI177	Facadefuger								93		
SBI108	Facadefuger						83		93		
SBI101	Trådbindere til forankring af skalmure				75						
SBI 64	Mørtel, muring, pudsning Teknologisk håndbog						81				
SBI 54	Letbeton 1		61								
SBI 35	Teglprodukter	56									
SB 194	Trækonstruktioner, forbindelser									99	
SBI140	Trækonstruktioner, forbindelser						84		91	99	
SBI177	Facadefuger								93		
SBI157	Trådbindere til forankring af skalmure og hule mure							89			
SBI101	Trådbindere til forankring af skalmure og hule mure					76		89			
SBI156	Skalmure ved udvendig efterisolering							88			
SBI 77	Ydervæggen som klimaskærm				72						
TRÆ 7	Træ i sommerhuse	59	65								
TRÆ46	Træbeskyttelse										01
TRÆ44	Maling af træ, udvendig træbeskyttelse									00	
TRÆ37	Spånplader i byggeriet								94		
TRÆ36	Træfiberplader								93		
TRÆ32	Krydsfiner								91		
TRÆ30	Limtræ						84		91		02
TRÆ29	Træbeskyttelse						84		91	00	
TRÆ27	Krydsfiner i byggeriet					79			91		
TRÆ26	Spånplader i byggeriet					77			94		
TRÆ24	Træfiberplader				73				93		
TRÆ22	Træforbindelser			70							
TRÆ11	Træ, maling, bejdse og lak		62								
TRÆ6	Træ, maling og lak	59	62								
TRÆ4	Træbeskyttelse	58	63								

4. Vinduer og døre

Vinduets bestanddele

Vinduer, udvendige døre og glaspartier

Den måde, hvorpå vinduer, udvendige døre og glaspartier vurderes, er den samme. Når der i det følgende skrives vinduer, angår det alle elementtyper.

Vinduer og døre er meget udsatte bygningsdele. Solens UV-stråler, kondensfugt, regn og vind nedbryder vinduerne. Kondensfugt indvendigt på ruderne og regn udvendigt påvirker især bundstykkerne i karm og rammer, isætningsmaterialet og glaslisterne.

Derudover kan den gentagne brug og fejlbetjening skade beslag, håndtag og bevægelige dele mm.

Vinduer og døre er derfor meget vedligeholdelseskrævende.

Opbygning

Vinduer kan være, sidehængt, tophængt, vippevindue, skydevindue, sidebundhængt, drejevindue eller faste. Døre er oftest sidehængt, skydedøre eller hæveskydedøre.

Materialer

Karm og rammer i vinduer og døre kan være af træ, kunststof/plast, metal eller en kombination af flere materialer.

Træ

Vinduer udføres traditionelt af træ med metalbeslag i hjørnesamlinger og ved hængsler. Vinduerne er malerbehandlede. Nyere vinduer af træ vakuumimprægneres før maling.

Malerbehandling skete tidligere med oliemaling, der nu er afløst af plastikmaling og træbeskyttelsesmaling. Ved renovering af trævinduer er traditionelle malerbehandling ved at vinde indpas.

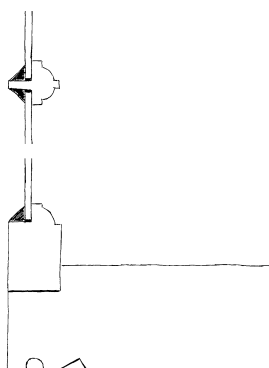
Metal

Metalvinduer var tidligere af jern, hvilket stadig kan findes i ældre ejendomme. Nu om dage anvendes profiler af aluminium til vinduer.

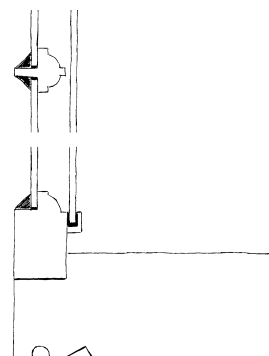
Kunststof

Vinduer med rammer af kunststof eller plast er udført af hule plastprofiler. I hulrummene kan der være anbragt metalprofiler, som afstiver profilerne og som anvendes til fastholdelse af beslåningen. Hjørnesamlingerne i plastprofilerne kan være samlet ved svejsning.

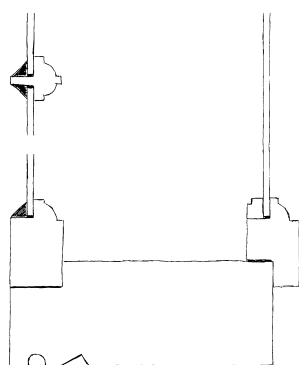
Før 1955 var vinduerne monteret med ét-lag glas isat med kit. Fra årgang 1955-1970 gik man over til dobbelt lag glas i vinduer, der desuden har vandret bundfals uden mulighed for afvanding eller udluftning, hvilket påvirker holdbarhed af vinduet og termoruden.

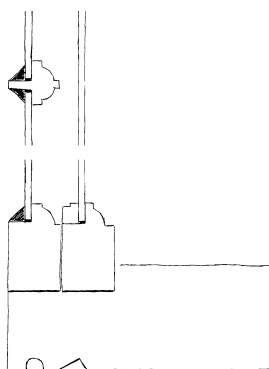
Vindue med enkeltramme

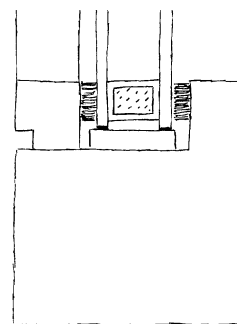
Vindue med forsatsglas

Vindue med forsatsramme

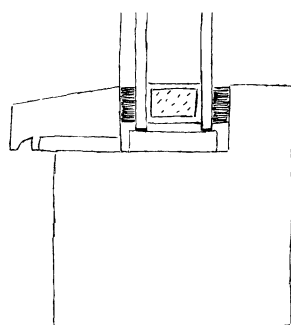

Vindue med koblede rammer

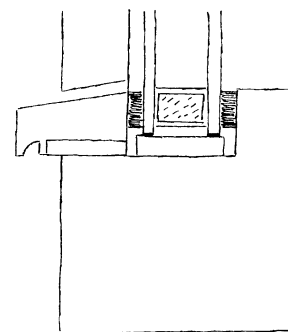
Vindue med termorude

1965-1975 fik man udluftning i bundfals og vandnæse på glaslisten, dette forbedrede termorudens levetid.

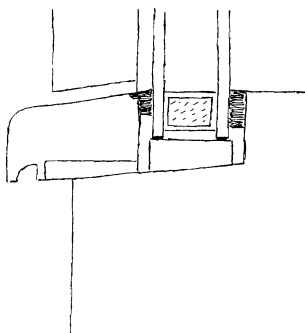
Udluftning i bundfals

1975-1985 ændredes isætningen af termoruden ved en bedre tætning af isætningsmaterialet. Samlingen mellem glaslister i siden med bundliste forbedredes ved at samlingen åbnedes, så sidelisten ikke trækker vand op i endetræet.

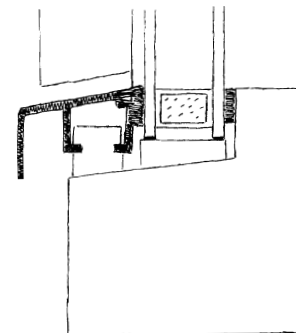
Bedre tætning

1980-1985 fald på bundfalsen introduceres i vinduer.

Fald på bundfals

Fra 1985 har det været muligt at beskytte bundkarmen med en glasliste af aluminium, dvs. bundkarmtræ og glasliste stilles delvist "indendørs".

Glasliste af aluminium

Skadesbilleder – Vinduer og døre

Nedbrudt træ i karme og rammer

Skader i de nederste 20–25 cm af vindue
(foto: BYG-ERFA)

Træoverfladen nedbrudt pga. gråmuld
(foto: BYG-ERFA)

Nedbrudt glasisætningsmateriale

Nedbrudt kit (foto: BYG-ERFA)

Nedbrudte og utætte glastætningslister

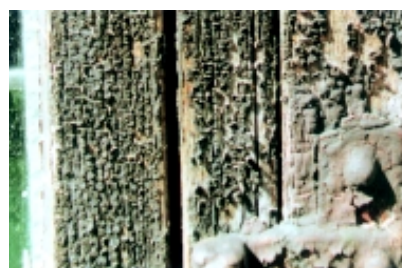

Nedbrudt glasliste (foto: BYG-ERFA)

Nedbrudt/defekt overfladebehandling

Nedbrudt maling i karmens bundstykke
(foto: BYG-ERFA)

Krakeleringer/afskalinger
(foto: BYG-ERFA)

Svigt i beslag m.m.

Rustgennemslag på beslag
(foto: BYG-ERFA)

Punkterede temoruder

Punkteret temorude (foto: BYG-ERFA)

Skadesbilleder – Vinduer og døre

Nedbrudte fuger

Fugeslip i mørtelfuge
(foto: BYG-ERFA)

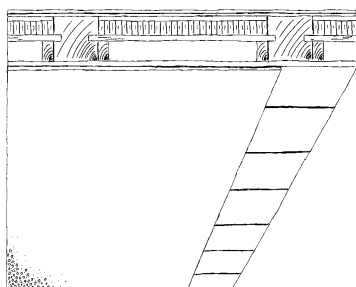

Dårligt udført fugearbejde
(foto: BYG-ERFA)

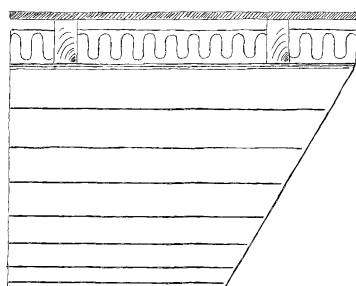
Litteratur

[illegible]

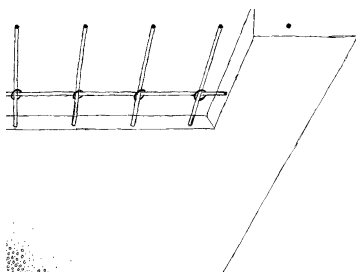
5. Etageadskillelser/Lofter

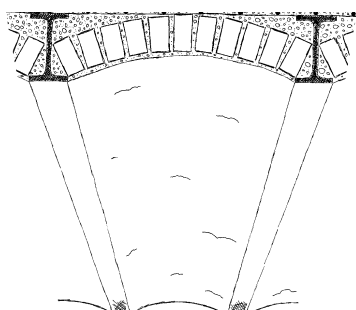
Fuldtømmer bjælkelag

Halvtømmer bjælkelag

Krydsarmeret betondæk

Romerdæk

Etageadskillelser, også kaldet etagedæk, er den vandrette adskillelse mellem to lag i en bygning. Her omtales

1. Træbjælkelag
2. Armeret beton støbt på stedet
3. Dæk med udfyldningsblokke
4. Dækelementer af armeret beton, porebeton eller letklinkerbeton

Træbjælkelag

Træbjælkelagets opbygning regnet ovenfra af,

- **gulvbelægning**, af brædder, spån- og krydsfinerplader
- **bjælker**
- **indskudsmateriale**. I gamle huse drejer det sig om et lag brædder indskudt mellem bjælkerne med tørret ler, i nyere huse er indskuddet erstattet af isoleringsmateriale fastholdt af metaltråd eller spredt forskalling på bjælkernes underside
- **loftbeklædning**. I ældre huse er det normalt med puds på rørvæv, i nyere beklædes loftet med plader eller profilbrædder

Armeret beton støbt på stedet

Dækket over kælderen og dækket under badeværelser og trapperum kan være støbt i armeret beton.

Som armering kan være anvendt I-bjælker – især i ældre ejendomme.

Mellem flangerne kan der være udmuret med teglsten, udstøbt beton eller anbragt letbetonelementer. På oversiden af etageadskillelsen er udstøbt et lag beton til optagelse af trykspændinger.

Danner dækket loft, er undersiden af dækket rettet op med loftpuds.

Dæk med udsparingselementer

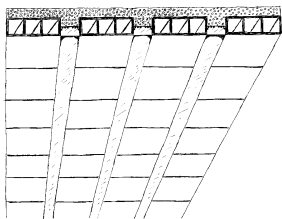
Udfyldningsblokkene kan være af tegl, letklinker- eller træbeton. Trækarmeringen og betonen om trækarmeringen kan være placeret i støbningsen mellem hulstenene, eller trækarmeringen kan være placeret i armerede bjælker.

De egentlige hulstensdæk er udformet således, at blokkene kan optage trykkræfterne. Derfor behøver de ikke overbeton. Der findes flere forskellige systemer/handelsnavne, og de forskellige teglværker har haft forskellige varianter af systemet. Af systemer der ikke kræver overbeton kan nævnes:

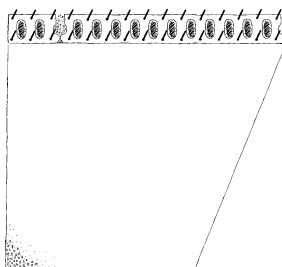
- Røselerdæk
- Sperledæk
- Baumadæk

Nybodækket, som ligner Baumadækket, og som oplægges på samme måde, har en tynd overbeton.

Udfyldningsblokke, der ikke kan optage trykkræfter skal være forsynet med overbeton. Durisol-dækket med blokke af træbeton og dæk med blokke af Leca-beton skal ligeledes have overbeton.

Ståltegldæk

Huldækelement

Beton på træbjælkelag

I ældre huse kan man ved badeværelserne finde dæk af armeret beton på træbjælkelag.

Denne dæktype er stadig tilladt, men størrelsen af dækkene har altid været begrænset (se i øvrigt afsnit 9: Vådrum).

Dækelementer af armeret beton, porebeton eller letklinkerbeton.

Dækelementer af armeret beton er for det meste huldæk eller den særlige variant af dækelementet, hvor elementet er formet som et trug.

Dækelementer af armeret letklinkerbeton og porebeton er udført af samme materiale i hele tværsnittet. Undersiden af letklinkerbetonen (loftet) er ofte glat med småkornet tilslag.

Armeringen ligger nederst i dækelementerne. De langsgående samlinger mellem elementerne skal være udstøbt med beton. Ved vederlagene kan der være indstøbt trækarmering.

Lofter

Lofter er undersiden af etageadskillelser og tagkonstruktioner.

Loftbeklædningen kan, evt. ved anvendelse af et mellemag, være fastholdt direkte på undersiden af den bærende konstruktion eller lofterne kan være nedhængte.

Loftbeklædningen på en tagkonstruktion kan planlagt eller tilfældigt være en del af bygningens afstivende system.

Loftskiven skal derfor være stiv og fastholdt til ydervægge og indvendigt, afstivende vægge, så der ikke opstår skadelige deformationer fx revner eller forskydninger i loftbeklædningen.

Brandkrav til loftbeklædninger

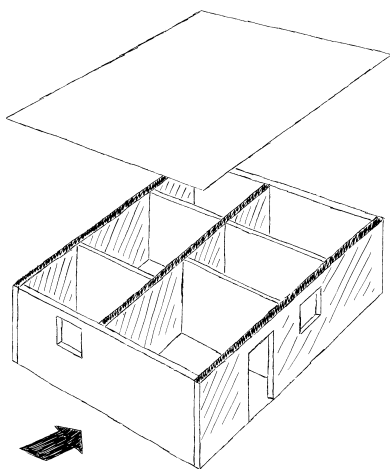
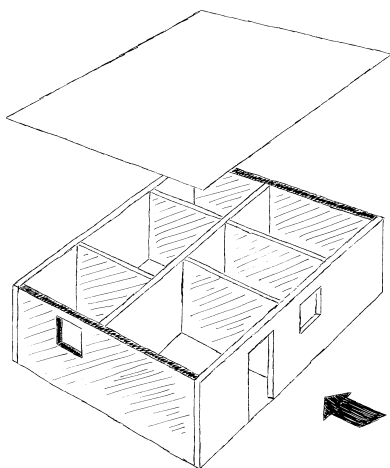
Loftbeklædningen er en del af bygningsdelens brandmodstand, og der er derfor krav til overfladens brandtekniske egenskaber.

Loftbeklædningen inddeles i Klasse 1 og Klasse 2 beklædninger, mens materialer som indgår i loft- og etageadskillelser konstruktioner inddeles i Klasse A og Klasse B materialer.

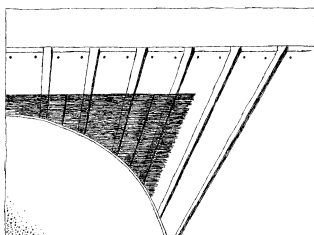
I bygningsreglement 95 nævnes nedenstående eksempler på loftbeklædninger med mindste mål for tykkelser angivet:

Klasse 1

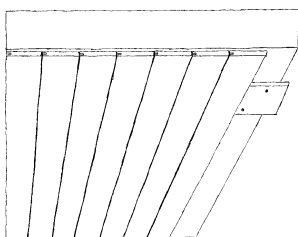
- Rør og 12 mm kalkpuds
- 9 mm gipskartonplader
- 9 mm gennembrandimprægnerede krydsfinerplader, som er godkendt af Boligministeriet som Klasse A materiale
- 21 mm sammenpløjede, gennembrandimprægnerede brædder, som er godkendt af Boligministeriet som Klasse A materiale.

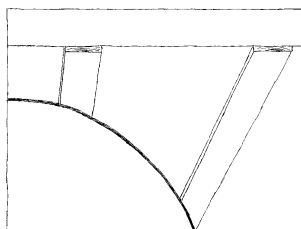
Loftskiven fordeler belastningen

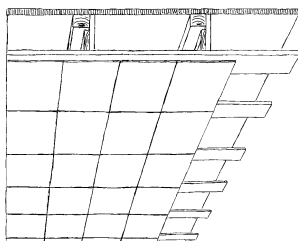
Pudset loft

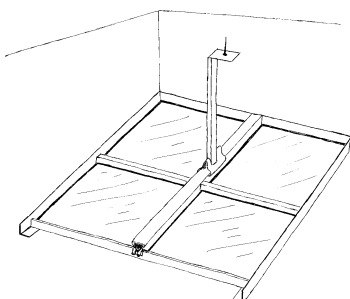
Bræddeloft/listeloft

Pladeloft

Loft i stiv forbindelse

Loft regulærbare stropper

Klasse 2

- 21 mm sammenpløjede brædder
- 15 mm sammenpløjede brædder med højest 25 mm bagvedliggende hulrum
- 9 mm spånplader med densitet mindst 600 kg/m³
- 9 mm træfiberplader med densitet mindst 600 kg/m³
- 9 mm krydsfinerplader med densitet mindst 500 kg/m³.

Beklædningen skal fastholdes med søm eller skruer anbragt i rækker, hvis indbyrdes afstand er højest 600 mm for pladebeklædning og højest 1.000 mm for bræddebeklædning.

I ældre bygningsreglementer er Klasse 2 beklædning:

- 9 mm træfiberplader med densitet mindst 600 kg/m³ og uden bagvedliggende hulrum
- 3 mm asbest-cellulosecement plade
- 3 mm asbest-silikatplade.

Overflader på lofter skal mindst være Klasse 2 beklædning, hvis underkanten af redningsåbningen i øverste etage ikke er højere end 6,3 meter over terræn (2 etager). I andre tilfælde skal der anvendes Klasse 1 beklædning eller etageadskillelsen/loftet skal være af Klasse A materiale (beton).

Loftbeklædningen under tagrum, der ikke kan anvendes til ophold kan være Klasse 2 beklædning isoleret med ikke-brandbart materiale. Ikke-brandbart materiale kan fx være mineraluld, letklinker eller ekspanderet glimmer.

Nedhængte lofter

En loftbeklædning betragtes som et nedhængt loft, såfremt der mellem oversiden af beklædningen og undersiden af den overliggende etageadskillelse eller tagkonstruktion er et sammenhængende hulrum, hvis største højde overstiger 40 mm.

Måden hvorpå et nedhængt loft er udført (lovligt), har ændret sig gennem tiden. I dag er der krav om, at bærende materialer i nedhængte lofter skal være Klasse A materialer.

De skærpede krav skyldes, at brandbare materialer og gasser i hulrummet mellem loftet og den overliggende konstruktion vanskeliggør brandslukningsarbejdet, og at gasserne ved eksplosion giver risiko for skade på personer.

Fra det første bygningsreglement har der været krav om, at hulrummet skal opdeles af skillevægge mindst for hver 10 m eller 50 m². I bygningsreglement 72 er det præciseret, at de vægge som opdeler hulrummene mindst skal svare til F-bygningsdel 30 (Flammestoppende i 30 min.). Følles er at skillevægge skal føres helt op til undersiden af den overliggende etageadskillelse/tagkonstruktion.

Efterisolering

Etageadskillelser kan være isoleret på oversiden, i hulrummet, eller ved kældre og krybekældre, på undersiden.

Varmeisolering ved indblæsning af hulrumsfyld bruges bl.a. ved træetageadskillelser. Indblæsningshullerne er for det meste dækket med metalplader.

Etageadskillelser mod tagrum kan varmeisoleres ved udlægning af isoleringsmateriale på oversiden af etageadskillelsen. Hvis der mangler isolering eller hvis kold udeluft afkøler loftet, kan der komme misfarvning på lofterne.

Skadesbilleder – Etageadskillelser/Lofter

Fugt og kondens problemer

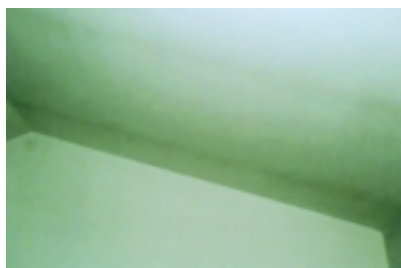
Fugtplet på nedhængt loft
(foto: BYG-ERFA)

Svigt i konstruktionerne

Dampspærre der ikke slutter tæt til væg, og som desuden er gennemhullet
(foto: BYG-ERFA)

Misfarvning

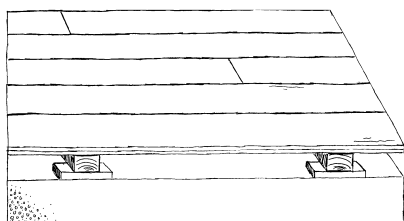
Sortsværtning "kuldebroer"
(foto: BYG-ERFA)

Litteratur

Konstruktioner, belastninger		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
DS409	DS norm sikkerhedsbestem- melse for konstruktioner						82	90		99	
DS410	DS norm for last på konstruktioner	45				77	82	90		99	
DS411	DS norm for beton- konstruktioner		61		73		84			99	
DS413	DIF norm for trækonstruktioner		61	68	74		82			99	
DS416	Hulstensdæk		61								
DS420	DIF norm for letbetonkonstruk- tioner af letbetonelementer				77	80	83			97	
DS422	DIF norm for bærende plader af træuldbeton			70							
SBI 189	Småhuse (isolering, fugt, brand, ventilation, styrke)									98	
SBI 186	Småhuses stabilitet								95		
SBI 193	Trækonstruktioner, beregninger									99	00
SBI 135	Trækonstruktioner, beregninger						83	88	94		
SBI 194	Trækonstruktioner, forbindelser									99-	
SBI 140	Trækonstruktioner, forbindelser						84		91	99	
SBI 141	Armerede betondæk						85				
SBI 147	Konstruktioner i småhuse						85				
SBI 110	Konstruktioner i beboelses- bygninger med indtil 2 etager					77	81				
SBI 115	Skivebygningers stabilitet				73	79					
SBI 104	Korrosionsforebyggelse i boligbyggeriets konstruktioner					76					
SBI 99	Samlinger				75						
SBI 92	Dimensionering af træbjælke- lag til boligbyggeri				73						
SBI 82	Skivebygninger				73	76					
SBI 41	Jernbetondæk i boligbyggeri	58									
TRÆ 18	Træbjælkelag i enfamiliehuse			68	74					98	
TRÆ 17	Træbjælkelag i sommerhuse		65								

6. Gulvkonstruktioner og gulve

Bræddegulv på strøer

Vedrørende gulve i vådrum henvises til afsnit 9: Vådrum.
Øvrige gulve opdeles i

1. Selvbærende gulve
 - Gulve på strøer og bjælker
2. Ikke-selvbærende gulve
 - Trægulve på beton (svømmende gulve)
 - Linoleum og lign. på beton
 - Klinkegulve på beton
 - Klinkegulve på træ
 - Væg til væg tæpper på beton og guldplader
 - Væg til væg tæpper på færdig gulvbelægning

1. Selvbærende gulve

Gulve på strøer og bjælker

Gulvbelægningen kan være af gulvbrædder, parketbrædder, lamelbrædder eller guldplader. Afstanden mellem strøer og bjælker er afgørende for dimensioneringen af gulvbelægningen.

Hvor det bærende underlag er af beton, klaplag og betondæk, opklodses strøerne på brikker, tagpap eller kiler.

Afstanden mellem strørernes opklodsninger bestemmes af dimensionerne på strørerne, den ønskede stivhed af gulvet samt tykkelsen og opbygningen af de brædder eller plader som anvendes til gulvbelægningen.

Materialer

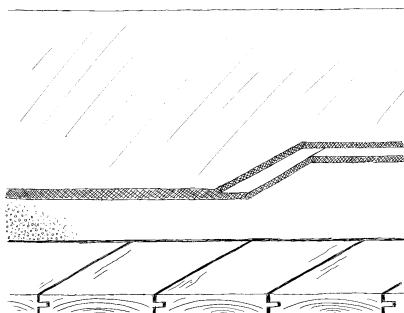
Massive gulvbrædder fremstilles bl.a. af gran, fyr, bøg, eg, douglas, pitch pine, merbau og andre udenlandske træsorter fx gummitræ.

Parketbrædder består af massive enkeltstave, der er limet sammen til brædder. For det meste består et parketbræt af to parallelle rækker stave, hvis endesamlinger er forskudt for hinanden.

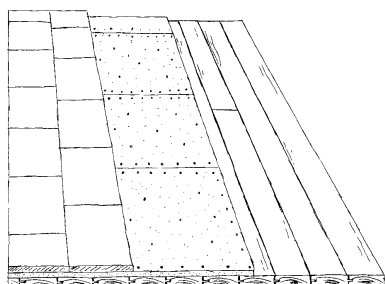
Lamelbrædder består af et slidlag, et midterlag og et bundlag. Slidlaget som er 3-4 mm tykt består ofte af de samme træarter, som anvendes til gulvbrædder.

Midterlaget, også kaldt spærrelaget, kan være af spånplade, krydsfiner, træfiberplade eller af krydslagte lameller af fx nåletræ.

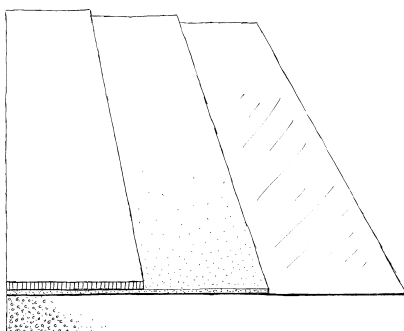
Lamelbræddernes bundlag er i Skandinavien af nåletræ med fibre i bræddernes længderetning. Ved lamelbrædder fremstillet i østen kan der være anvendt en lokal træsort.

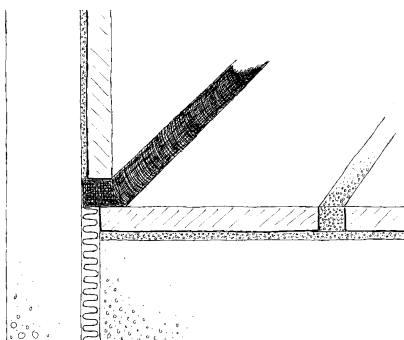
Undergulv på bræddelag

Undergulv sømnet til bræder

Undergulv direkte på afrettet betonlag

Klinkergulv på beton

Gulvplader; Selvbærende gulvplader anvendes som undergulv for bl.a. parketstave, tæpper, gulvfliser og banevare. Pladerne kan fx være spånplader, krydsfinerplader og OSB plader (Oriented Strand Board)

Fastgørelse

Fastholdelsen af gulvbrædder på strøer sker med søm og skruer. Det kan ske synligt oppe fra eller fordækt ved sømning i fer og not.

Til fastholdelse af gulvplader til strøerne findes specielle søm og skruer. Hvis der anvendes almindelige blanke søm, forbliver de ikke neddykket i pladematerialet. Spånplader og OSB plader skal være limet til strøerne.

2. Ikke-selvbærende gulve

Trægulve (svømmende gulve)

Gulvbelægningen kan være udført af gulvbrædder, parketbrædder, lamelbrædder, bøjleparket, parketruder, parket mosaik, laminat-, melamin- og finerede brædder, og kan lægges på et underlag af fx træplader, gulvbrædder, beton, letbeton og isoleringsmateriale.

Mellem gulvbelægning og undergulv anvendes gulvpap, skumplast, en banevare med korksmuld eller polystyren kugler.

Gulvbelægning som lægges løst på underlaget limes i fer og not eller holdes sammen med særlige bøjler.

Gulvbelægningen kan også være limet til underlaget. Parketmosaik limes altid til underlaget.

Parketstave kan være lagt i varm asfalt. Efter lægningen er stavene rettet af ved høvling.

For at få et jævnt gulv af linoleum eller andre tynde belægninger på gulvbrædder, spartles disse. Hvis de er meget ujævne lægges der en træfiberplade (massonite) mellem gulvbrædderne og belægningen.

Linoleum og lign. på beton

Linoleum og andre banevarer kan limes på beton, eller de kan lægges løst på betonen. Underlaget kan være afrettet med spartelmasse eller et pudslag af cementmørtel.

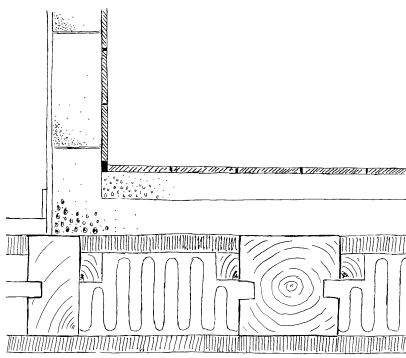
Planheden kan ligeledes være opnået ved anvendelse af et mellemlag af træfiber- eller spånplade, som beskrevet ovenfor.

Klinkegulve på beton

Klinker kan være lagt i mørtel, eller de kan være limet på underlaget. Keramiske fliser lægges for det meste med en fuge mellem klinkerne. Mosaikklinker – små klinker samlet på et net – limes til underlaget.

Gulvklinker kan også være af hårdtbrændte mursten. Hårdtbrændte mursten kan lægges i mørtel eller i sand uden klæber.

Slebne gulvklinker af natursten, fx marmor, er så målfaste, at de kan lægges med ”knas-fuge”.

Klinkegulv på træbjælkelag

Klinkegulve på træ

Gulvklinkerne kan være lagt på gulvbrædder. For at få et plant og stift gulv lægges der en plade (spån- eller krydsfinerplade) mellem klinker og trægulv, som sømmes til trægulvet.

Klinkerne limes på pladematerialet med en gummilim. Gummilimen anvendes, for at små nedbøjninger i underlaget ikke skal give skade på klinkernes fastholdelse.

Væg til væg tæpper på beton og gulvplader

Væg til væg tæpper limet til underlaget betragtes som en del af gulvkonstruktionen. Tæpper kan enten være fliser eller banevarer.

Væg til væg tæpper på færdige gulvbelægninger

Et væg til væg tæppe, der ligger oven på en færdig gulvbelægning fx parket- eller bræddegulv, er ikke en del af gulvkonstruktionen, men betragtes som et møbel. Den færdige gulvbelægning under et væg til væg tæppe betragtes derfor som den afsluttende bygningsdel.

3. Gulvafslibning

Grunden til at gulve afslibes kan dels være af kosmetiske hensyn, dels at gulvet har været ujævnt fx på grund af fugt fra terræn.

Gulvafslibning kan medføre en reduktion af gulvbræddernes styrke, så der kan ske en nedbøjning af massive gulvbrædder.

Skadesbilleder – Gulvkonstruktioner og gulve

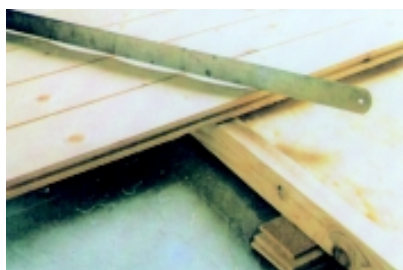
Ujævnheder/lunker

Lunker ved belægninger af linoleum og PVC (foto: BYG-ERFA)

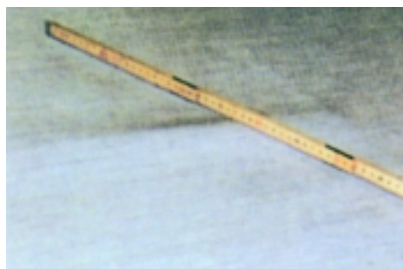

Lunker ved belægninger af linoleum og PVC (foto: BYG-ERFA)

Bræddegulv med "vaskebræt"-overflade (foto: BYG-ERFA)

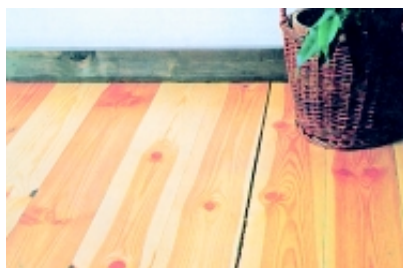
Deformationer/bløde områder

Bulet PVC-belægning (foto: BYG-ERFA)

Bulet trægulv (foto: BYG-ERFA)

Revner i fyrretrægulv efter udtørring af fugtigt monterede gulvbrædder (foto: BYG-ERFA)

Åbne fuger i trægulv (foto: BYG-ERFA)

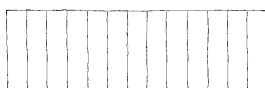
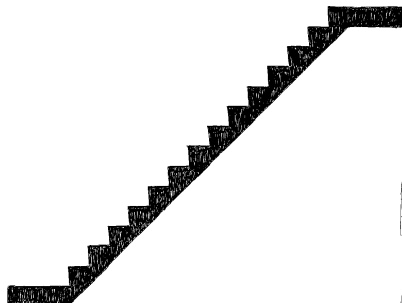

Litteratur

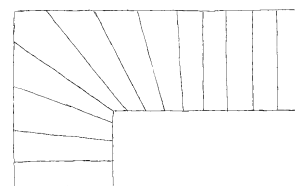
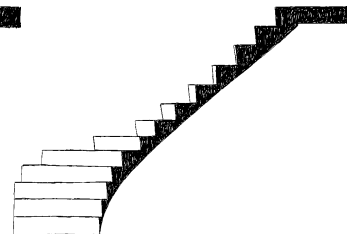
Konstruktioner, belastninger		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
DS413	DIF norm for trækonstruktioner		61	68	74		82			99	
SBI 110	Konstruktioner i beboelses- bygninger med indtil 2 etager					77	81				
TRÆ 47	Trægulve 2, valg og vedligeholdelse										01
TRÆ 41	Trægulve 1, lægning og reparation										01
TRÆ 41	Lægning af trægulve									97	01
TRÆ 19	Trægulve			68						97	

7. Indvendige trapper

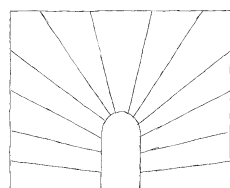
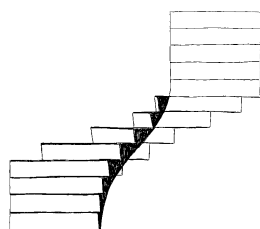
Trapper er benævnt ligeløbstrapper, kvart- og halvsvingstrapper, spindel- og vindeltrapper, og kan fremstilles som vangetræppe med indstemmede trin, som massiv træppe eller som træppe med opsadlede trin.

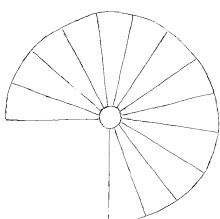
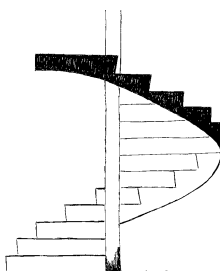
Ligeløbstræppe

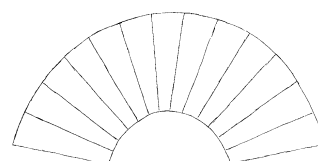
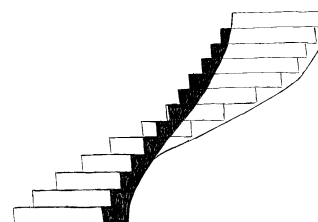
1/4 svingstræppe

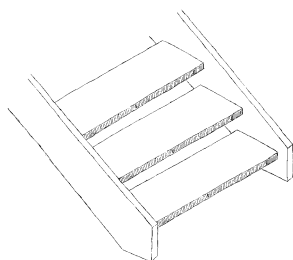
1/2 svingstræppe

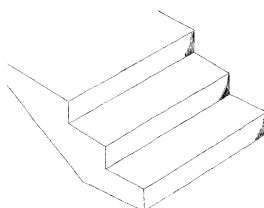
Spindeltræppe

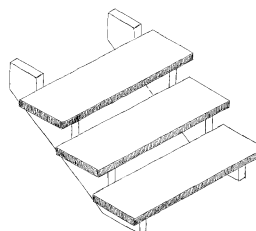
Vindetræppe

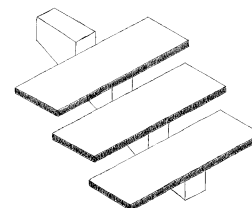
Vangetræppe med indstemmede trin

Masiv træppe

Opsadlede trapper

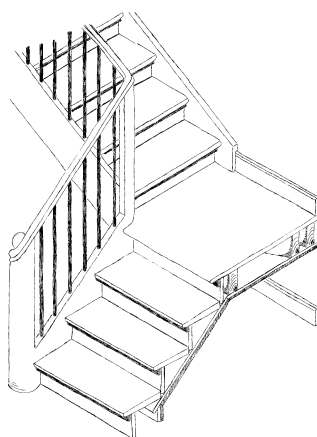
Udformning

Erfaringsmæssigt er en trappe bekvem at gå på, hvis stigning og grund vælges efter reglen $1 \text{ grund} + 2 \text{ stigninger} = 630 \text{ mm}$.

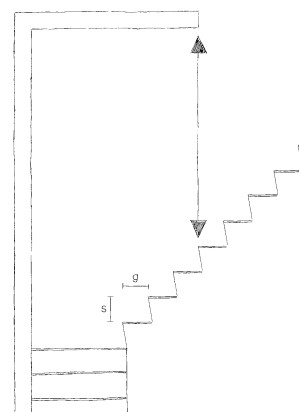
Trapper skal alle være forsynet med et værn, der forhindrer nedstyrtning, afsluttet med en håndliste. Håndlister og værn skal kunne tåle en vandret belastning svarende til, at en person falder mod gelænderet.

Trapper bør være udformet, så en person på bære kan bæres ned ad trappen. Dette krav er opfyldt, når den fri højde over ganglinjen er min. 2 meter, og afstanden mellem vangerne/håndlisten er mindst 0,9 meter.

I nyere huse med to etager og kælder skal kældertrappen, iflg. bygningsreglementet, være brandmæssigt adskilt fra kælder eller stueetage. Døren, som adskiller trapperummet fra kælder eller stueetage, skal mindst være en BD-dør 30 monteret i mindst en BD-bygningsdel 60.

Den traditionelle

Fri højde

Skadesbilleder – Indvendige trapper

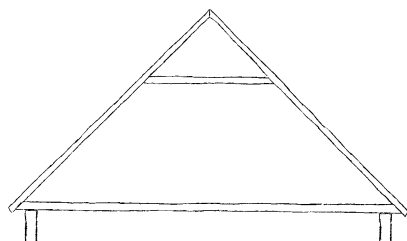
Råd og svamp i trætrapper

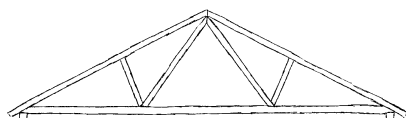
Råd og svamp i trappevange mod ydervæg
(foto: BYG-ERFA)

8. Tagkonstruktion/ -belægning/skorsten

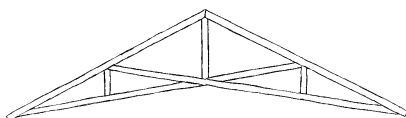
Tagkonstruktion

Hanebåndspær

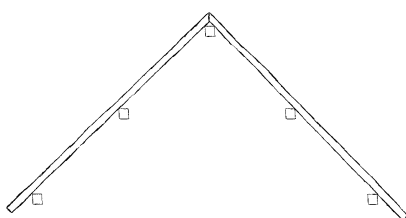
Gitterspær

Sakspær

Bjælke-/plankespær

Bjælkespær på åse

1. Den bærende tagkonstruktion – spærene – er som regel af træ.
2. Tagbelægningen kan være tagsten, tagpap eller tagdug, naturskifer, tagrør, fiberarmet cement bølgeplader eller skifer, profilerede plader af f.eks. metal. Udestuer, carporte og lignende kan have tag af profilerede plastplader.
3. Tætning af tagbelægning kan ske med beg, vat, skumbånd eller understrykning med tætningsmasse eller mørtel. Der kan også være anvendt et undertag af f.eks. plast, asfaltpap, fiberdug, gips eller træfiberplade.
4. Overgange mellem tagbelægning og skorstene, kviste, udluftningshætter og lignende bør være tætnet med inddækninger.
5. Afslutninger på tage kan være udført med sternbrædder og vindskeder med eller uden dækbrædder.
6. Skorstene kan være af mursten, metal eller skorstenselementer af letklinker.

Den bærende tagkonstruktion

Tagkonstruktionen er en medvirkende del af bygningens stabilitet og indgår i fordelingen af de belastninger, som bl.a. vind på bygningen giver. Tagkonstruktionen skal være afstivet og forankret til indermur/ydermur til fundament.

Spærtyperne er:

- Hanebåndspær
- Gitterspær er spær med tænger og lasker
- Sakspær og mellemunderstøttede spær er undertyper af gitterspær
- Bjælke-/plankespær indgår i kassettekonstruktioner og flade tage
- Bjælkespær på åse

Styrke og stabilitet

Afgørende for tagets styrke er spærenes dimension og deres indbyrdes afstand i forhold til vægten af tagdækningsmaterialet.

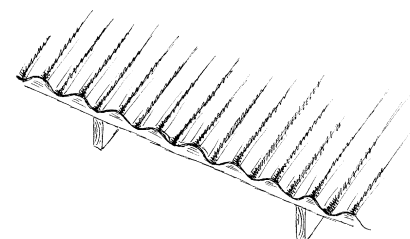
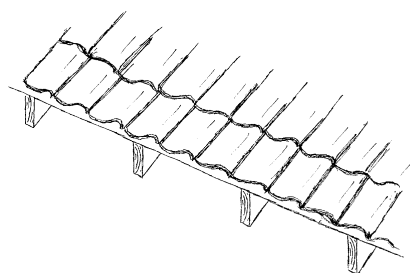
Ældre bygninger kan have en større spærafstand, end der anvendes i dag, uden dog at give anledning til skader.

Ombygninger og renovering af tage kan medføre at taget bliver overbelastet, hvis der f.eks. renoveres med en ny og tungere tagbeklædning.

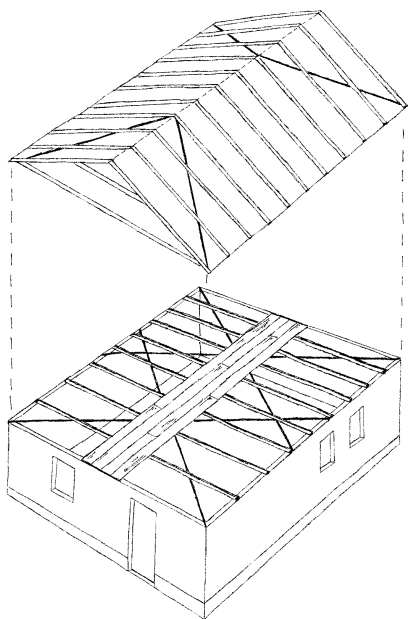
Konstruktionsmæssige ombygninger kan også medføre overbelastning af spær og samlinger ved tagets fod.

Stød mellem taglæggerne bør være jævnt fordelt på hele tagfladen, og der skal være sikker forbindelse mellem taglægger og spær. I nyere huse skal der mellem taglægger og undertag være afstandslist, se senere gennemgang af oplægningsvejledninger for tegltage mm.

Tagkonstruktionen skal være forsynet med vindafstivning så vindens påvirkning på tagflader og gavle/ydervægge kan overføres til de bygningsdele, som bærer eller understøtter taget/bygningen. Som vindafstivning kan der være anvendt stålband. Loftbeklædningen og/eller gangbroen kan i visse tilfælde indgå som en del af bygningens vindafstivning.

Eksempler på spær afstand ved henholdsvis tung og let beklædning.

Eksempler på afstivning med vindkryds og gangbro.

Skadesbilleder – Tagkonstruktioner

Råd, svampe- og insektangreb

Husbukke i tagkonstruktion
(foto: BYG-ERFA).

Svampe- og insektangreb i indmuret rem
(foto: BYG-ERFA).

Stabilitet

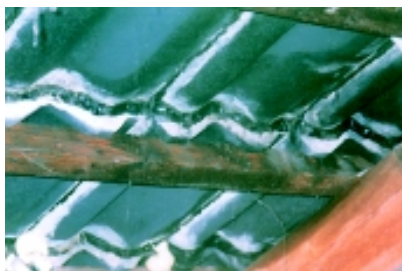

Slappe hulbånd – manglende stabilitet
(foto: BYG-ERFA).

Fejlplaceret skrålægte – manglende stabilitet
(foto: BYG-ERFA).

Misfarvning/fugt

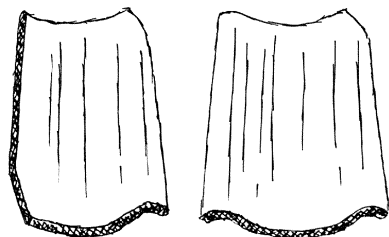
Fugt på undersiden af tagbelægning
(foto: BYG-ERFA).

Tagbelægning

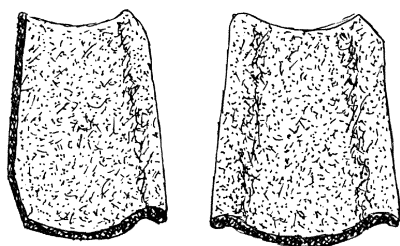
Tagbelægningen kan være fastholdt med bindere, søm eller skruer.

Tagsten

Teglsten og betontagsten er tunge dækningsmaterialer. Taghældningen skal for understrøgne vingetagsten være mindst 1:1,2 (40°), for understrøgne falstagsten være mindst 1:1,5 (34°) og for understrøgne romertagsten mindst 1:2 (27°). Med undertag kan alle tagstenstyper anvendes ned til en taghældning på 1:2,1 (25°).

Lertegl

Betontegl

Oplægningsvejledning af tegltage gennem tiderne

Kravene til taghældning, antal bundne tagsten og afstandslisternes tykkelser er blevet ændret gennem tiden. De nugældende krav findes i Tegl 36 (august 1999).

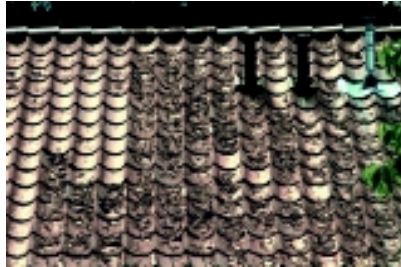
De tidligere og nuværende gældende vejledninger og byggeblade (MB) ses nedenfor, listet med udgivelsesdato og krav vedr. taghældning, binding og afstandslisters.

Vejledning/Byggeblad (MB)	Min. Taghældning	Antal sten der bindes	Afstandslistens tykkelse i mm
Tegl 36, august 1999 (Nuværende)	25°	3.	25/34
Tegl 36, maj 1999 (Annulleret)	25°	3.	25/34)
MB 36, april 1996	25°	3.	25
MB nr. 33, januar 1991	25°	3.	25
MB nr. 33, marts 1987	25°	3.	25
MB nr. 27, marts 1983	25°	5.	25
MB nr. 24, juni 1980	20°	5.	10
MB nr. 13, juni 1977	20°	5.	10
Vejledning vedr. undertag til tegltage. December 1975			10
GB.73		5.	19*)
Oplægningsvejledning for tegltage. April 1971	20°	5.	
Oplægningsvejledning og bestemmelse af lægteafstand. Oktober 1963 GB.4. 1962	20°	5	19*)
Vejledning vedr. tegltage. Oktober 1956. GB.3. 1956	27°	5	19*)
Byggebogen 1951 GB.2. 1951		4 5	19*)

*) Undertag = pap på brædder

Skadesbilleder – Tagbelægning

Afskalninger

Afskalninger (foto: Byggeskadefonden)

Afskalninger (foto: Byggeskadefonden)

Begroninger

Mosdannelser, der leder vandet ind til utætheder, som ellers ikke ville medføre fugtskader (foto: BYG-ERFA)

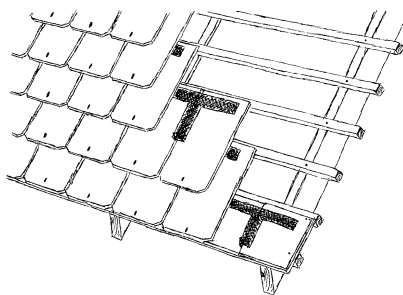
Manglende eller nedbrudt understrygning

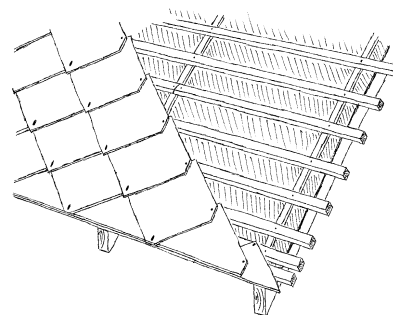
PUR-skum med en blande fejl, der har medført opfugtning af lægter og spær (foto: BYG-ERFA)

Skifer

Skifer (natur) og tilsvarende plane plader (fiberarmeret cementskifer svarende til det danske produkt Eternitskifer) er lette dækningsmaterialer, der kan oplægges på tage med hældning over 1:3 (19°). Tætningsmaterialet er asfaltkit, eller tætningen udelades, og der anvendes undertag.

Skifer uden undertag

Skifer med undertag

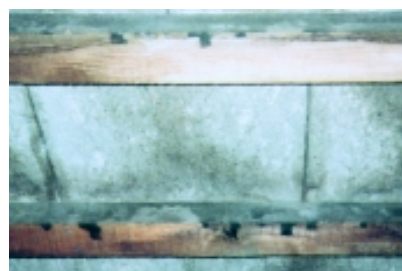
Skadesbilleder

Begroning/mos

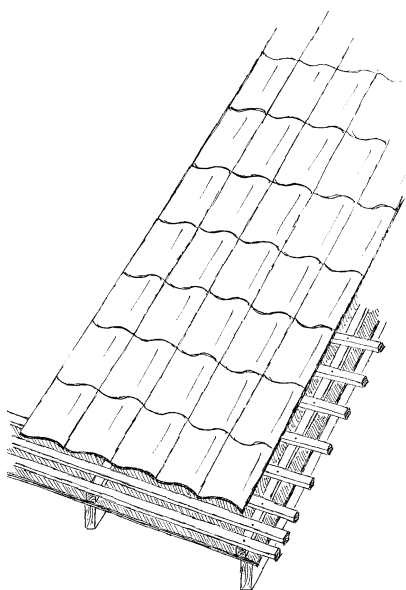

Begroet skifertag af fiberarmeret cementplader. Taget er desuden utæt pga. mangelfuld kitning og dårlig lokning (foto: BYG-ERFA)

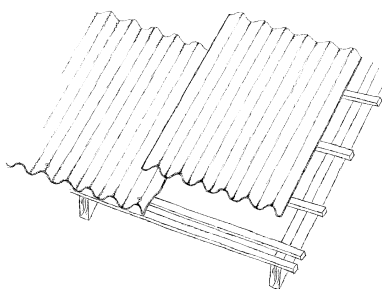
Utæt tætning

Fugt gennemtrængen i skifertag (foto: BYG-ERFA)

Profilerede metal plader

Bølgepladedækning

Profilerede plader

Profilerede plader, fx bølge- eller trapezformede, af stål og letmetal kan anvendes med taghældning ned til 1:2 (27°). Ved tætning af overlæggene ned til 1:3 (19°).

Specielle tagplader uden samlinger på tværs af faldretningen anvendes ved endnu mindre hældninger.

Fiberarmerede cementbølgeplader

Tagdækning af fiberarmerede cementbølgeplader svarende til det danske produkt Bølgeeternit, kan anvendes på taghældning ned til 1:4 (14°).

Der har i en periode været problemer med asbestfri fiberarmerede tagpladers holdbarhed, og i nedenstående liste kan disse identificeres.

Identifikation af Eternit bølgeplader

(udviklingstagplader uden asbest)

Generelt:

Kun plader med numre, hvor 1. ciffer er ”4” eller ”5” er fremstillet uden asbest.

Maskinnummeret kan være: 6, 06, 8, 08, 9, 09, 10, 11, 12 og 14, enten som de første cifre eller efter ”4” eller ”5”.

Vagtnummeret er indtil oktober 1986 på 3 cifre – fra 001 til 945 (53 uger af 18 vagter).

Vagt nummeret er fra oktober 1986 på 4 cifre – fra 0001 til 1113 (53 uger af 21 vagter)

Den første generation af asbestfrie bølgeplader B6 & B7, hvor der er konstateret mange tilfælde af nedbrudte plader, er produceret fra slutningen af 1984 indtil april måned 1988 – altså indtil vagt 0400 i 1988.

Der er også mange B9-Eternitplader, der fortrinsvis anvendes på landbrugsbygninger, der er produceret i samme tidsrum og med samme materiale, der har givet anledning til samme problematik.

Nedenstående opstilling over nummersystemet, der er modtaget af Dansk Eternit, viser hvordan det har udviklet sig gennem årene. Systemet var oprindeligt mest til internt brug og kan derfor umiddelbart forekomme svært at arbejde med for udenforstående. I tvivlstilfælde vil Dansk Eternits medarbejdere normalt hurtigt kunne tidsfæste ethvert nummer.

Koder til nummersystem på Eternit bølgeplader:

1980-84:

Nummeret var på 5 eller 6 cifre.

Første cifre (1 eller 2) var maskinnummeret (6, 8, 9, 10, 11 eller 12).

Alle plader med disse startcifre er fremstillet med asbest

Undtagelse: Der er i 1984 kørt test på maskine nummer 9. Disse plader starter med ”49” og er således asbestfri.

De bagerste 4 cifre var udtryk for årstal (0, 1, 2, 3 eller 4) – efterfulgt af et 3- cifret nummer for det vagtskifte, der har fremstillet pladen.

1985- oktober 1986:

Nummeret på plader med asbest var på 6 cifre.

Første 2 cifre var maskinnummeret (06, 08, 09, 10 ,11 eller 12)

De bagerste 4 cifre var udtryk for årstal (0, 1, 2, 3 eller 4)- efterfulgt af et 3 cifret nummer for det vagtskifte, der har fremstillet pladen.

Nummeret på plader fremstillet uden asbest var på 7 cifre, idet første ciffer var ”4” efterfulgt af ovenstående 6 cifre

Fra oktober 1986:

Nummeret er herefter altid på 8 cifre. Første ciffer er 4 eller 5, idet disse cifre efter aftale med myndighederne er kendetegnet for asbestfri produkter.

Efterfølgende 2 cifre viser, hvilken maskine pladen er fremstillet på.
Det 4. ciffer er sidste ciffer i årstallet.

De sidste cifre viser, i hvilken vagt i året pladen er fremstillet.

Skadesbilleder – Profilerede plader

Afskalning

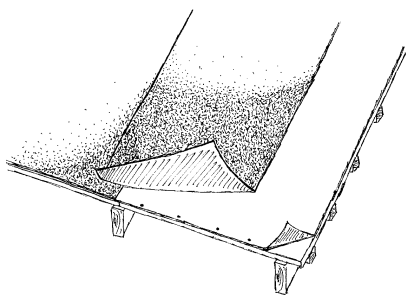

Afskalning
(foto: Byggeskadefonden).

Begroning/mos

Begroning af alger og mos
(foto: BYG-ERFA).

Tagpap

Tagpap/tagdug

Tagpap/tagdug er lette etlags- eller flerlagsdækninger. En særlig flerlags dækning er “built-up”, der som øverste dækning har et lag sten. Tagpap og tagdug anvendes i området 1- 45°. Tagpap og tagdug skal anbringes på et plant undertag fx krydsfiner, høvlede og pløjede brædder, trykfast varmeisolering eller beton. Tidligere har der som underlag været anvendt træbeton, spånplader og træfiberplader.

Skadesbilleder – Tagpap/tagdug

Lunker

Lunke over svampenedbrudt tagelement
(foto: BYG-ERFA).

Revner, dampbuler eller folder

Dampbuler (foto: BYG-ERFA).

Vandsamlinger

Vandsamling på fladt tag
(foto: BYG-ERFA).

Tætning af tage/undertage

Tag

Traditionelt tætnes tage af lertegl eller betontegl ved understrykning med mørtel eller brug af overstrygningskit og rygningsskit. Denne type af tætning vil efterhånden blive utæt da vedhæftningen til tagmaterialerne eller inddækninger vil slippe.

På sigt vil tætninger af mørtel, skumbånd og PUR-skum blive nedbrudt. Det er ikke muligt visuelt at afgøre PUR-skums tilstand, dette kræver laboratorieundersøgelser.

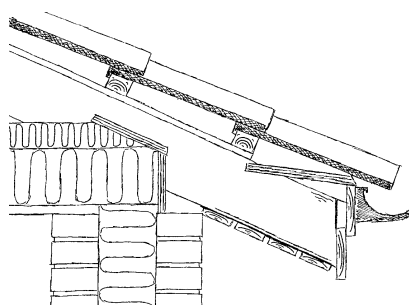
Undertag

Undertaget opdeles i diffusionstætte og diffusionsåbne undertag. Diffusionstætte undertag anvendes oftest i kolde tage, og diffusionsåbne undertag anvendes i varme tage.

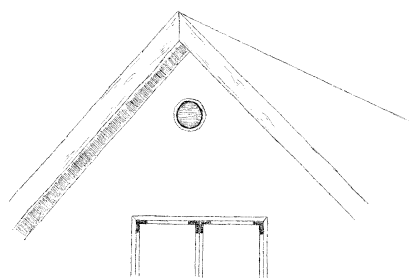
Diffusionstætte eller kolde tage ventileres i rummet mellem isolering og undertag.

Ventilationsluften indtages fra undersiden af tagudhænget så hele tagfladen ventileres.

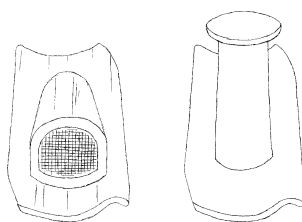
I kolde tage, bygget efter ca. 1962, kan det forventes, at der er truffet foranstaltninger til indtag og afkast af ventilationsluft. Foranstaltningen kan være drænrør i gavlene. Kolde tage, der er bygget efter 1972, bør have ventilationsåbninger i tagbelægningen med et areal der mindst er 1/500 af det bebyggede areal, eller særlige arrangementer i forbindelse med rygningsssten.

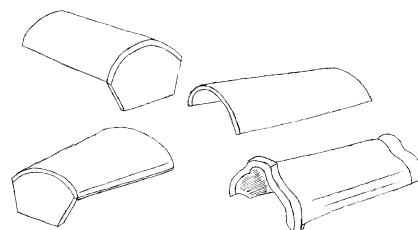
Diffusionstæt tag

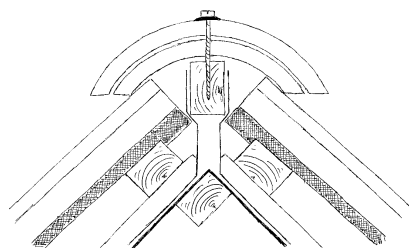
Udluftning i tag

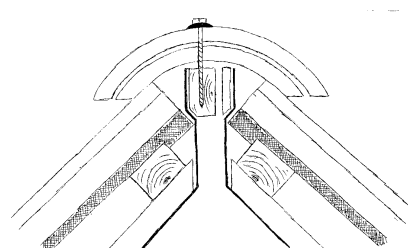
Tudsten

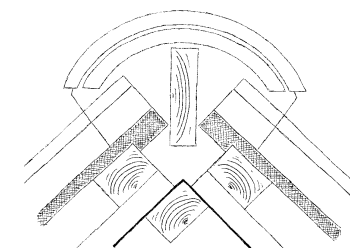
Rygningsssten

Rygninger uden ventilation

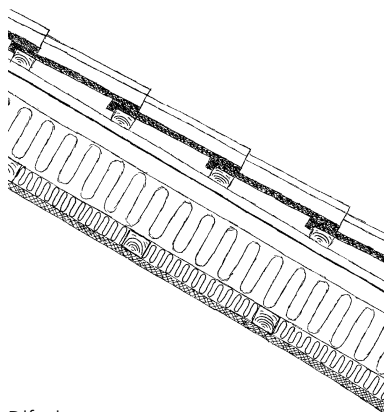
Rygning med ventilation

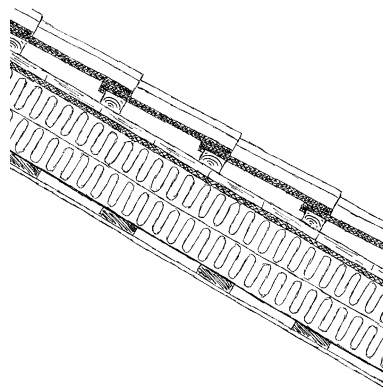
Rygning med ventilation

Diffusionstætte undertage er ofte udført i banevare, af pap eller armeret plastikfolie, men kan også være udført som fast undertag af krydsfiner eller tilsvarende belagt med tagpap. Der skal under diffusionstætte undertage være en ventileret spalte på min. 50 mm.

Diffusionsåbne eller varme undertage, kan være udført af træfiber- eller gipsplader eller banevarer, der tillader fugttransport indefra og ud.

Difusionstæt tag

Diffusionsåbent tag

Skadesbilleder – Undertage

Løse eller utætte undertage

Undertag af dug der "hænger" for meget (foto: BYG-ERFA).

Forkert udført rørgennemføring (foto: BYG-ERFA).

Overskydende undertagsmateriale der skal bortskæres (foto: BYG-ERFA).

Byggesjusk (foto: ByggeskadeFonden)

Inddækninger

Skotrender og keler

Zinkskotrender er udlagt på brædder mens render af tagpap og gummi kan være fritbærende mellem taglægterne.

Bunden i skotrender er ofte fremstillet af zinkplader som afsluttes med et stykke blyplade, som leder vandet ud i tagrenden.

Utætheder i en skotrende er vanskelige at se. Udefra kan mulige utætheder i zinkrender være lukket/skjult af tjæreprodukter, baner af tagpap o.lign.

Der kan være indvendige tegn på indtrængen af vand fra skotrende/tag, selv om det ikke er muligt direkte at se utætheder i skotrenden udvendigt.

Ovenlys

Ovenlys anvendes til at lukke sollyset ind, til rumventilation og som adgang til taget. Lysningen i taget er oftest forsynet med lysningspaneler, som dækker tagtømmeret.

Fugt og vand omkring ovenlysvinduer kan stamme fra kondensfugt eller indsivende vand fra taget. Indsivende vand behøver ikke at være synligt på lysningspanelerne.

I ældre flade tage med tagpap er der ofte flangeovenlys. Samlingen mellem tagpappet og flangeovenlys er kun vandtæt en begrænset tid. Der kan komme slip mellem plast og asfalt.

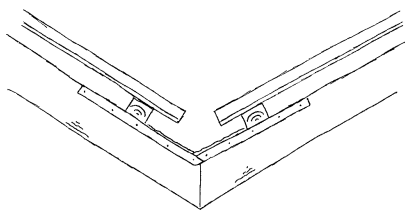
Nyere ovenlys i flade tage er placeret på en karm, som er inddækket med tagpap/tagdug.

Hætter af zink eller plast, som er inddækket på samme måde som flangeovenlys, kan have de samme fejl som flangeovenlys.

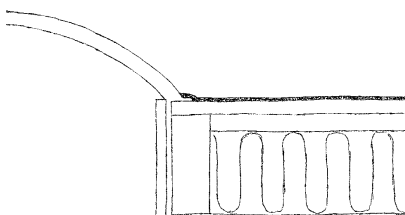
Ved ovenlys i skrå tagflader med tagsten eller tagplader er der inddækket med bly og zink, plast, aluminium, mørtel eller rygningsskit.

Samlingen mellem inddækning og tagmaterialerne kan være utæt på grund af manglende vedhæftning, udformning af inddækningen kan være forkert således at opkanten til taget kan være højere end sideinddækningerne samme sted, eller der kan være grene og blade, som hæmmer regnvandets fri afstrømning.

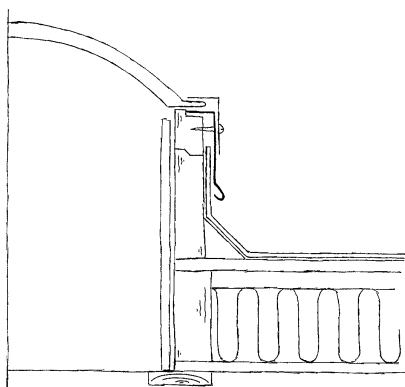
Ved vinduer i tage der kan åbnes, betyder tilstanden af tætningslisterne mellem karm og gående ramme meget for vinduets tæthed.

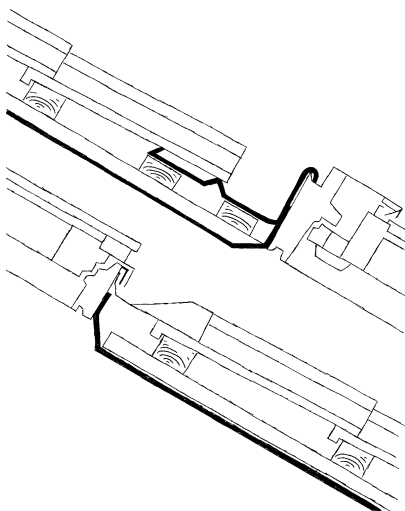
Skotrender

Flangeovenlys

Nyere ovenlys

Ovenlys i skrå tage

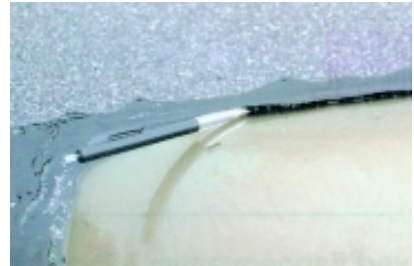
Skadesbilleder –Inddækninger

Slip mellem flange og tagpap

Flere gange forsøgt tætning
(foto: BYG-ERFA).

Inddækningspap/-dug der er skredet ned af karm

Asfaltfuge mellem pap og kuppel har
løst sig (foto: BYG-ERFA).

Huller ved hjørnesamlinger

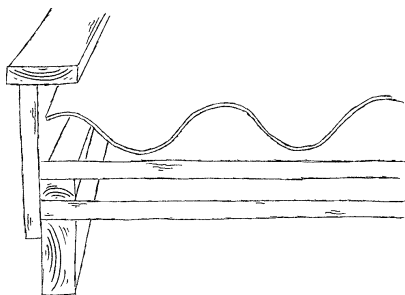

Utæt hjørnesamling (foto: BYG-ERFA).

Fejlkonstruktion

Forkert monteret afløb "Herregårdsvand"
(foto: Byggeskadefonden)

Vindskede

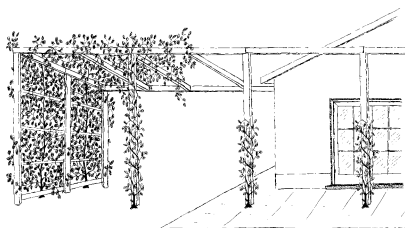
Sternbrædder og vindskeder af træ

Herunder også udkragede åse og remme, tømmer- og limtræs-konstruktioner i pergulaer o.l.

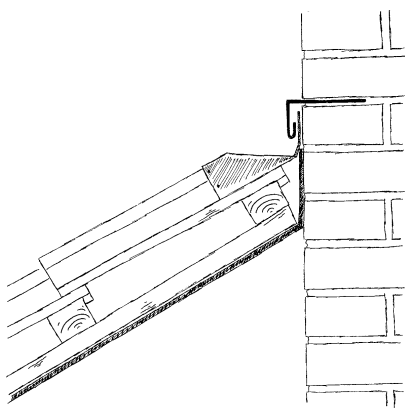
Sternbrædder o.l. er meget udsatte i vejrliget og vil hvis ikke de ikke bliver ordentligt vedligeholdt, hurtigt fremstå vindslidte og frønnede.

Udkragede bjælkeender o.l. bør være beskyttet af inddækninger. De er normalt vandrette konstruktioner, der kan samle vand og dermed risikere at rådne væk i løbet af få år. Der er risiko for at råd kan udvikle sig i den ikke synlige del af åse og remme.

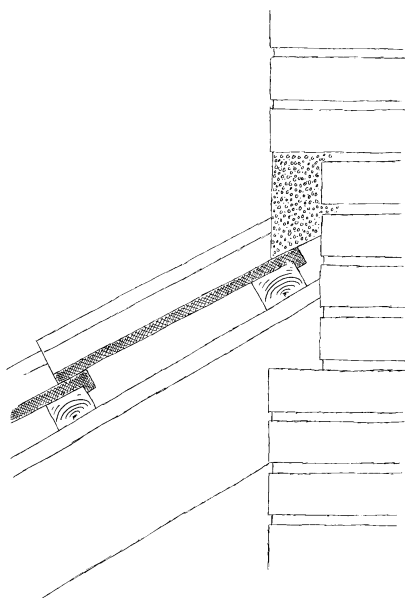
Pergulakonstruktioner o.l. er også vandrette konstruktioner, der, hvis de ikke er særligt udformede og behandlede, er meget udsatte for vind og vejr; med deraf følgende mulighed for hurtig nedbrydning.

Vandrette tømmerkonstruktioner, pergula

Inddækning ved skorsten

Forskælling

Lodrette gennemføringer i taget

Ved lodrette gennemføringer i taget såsom skorstene, brandkamme ol. udføres inddækningen af zink eller aluminium. Ventilationsskorstene, udluftninger ol. er ofte inddækket med flanger eller er udført som særlige formstykker tilpasset af tagbelægningen

Ved ældre skorstene er afdækning normalt udført med indmurede og tilfugede tagsten, forskælling.

På nye og nyrenoverede skorstene afsluttes inddækningen enten ved indmuring i fuge eller ved at samlingen mellem inddækning og murværk forsynes med en fuge f.eks. silikone eller lignende. Manglende tætningsfuge kan medføre, at slagregn trænger i skorstenen.

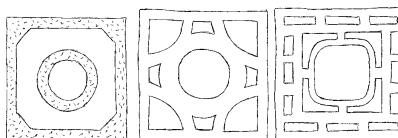
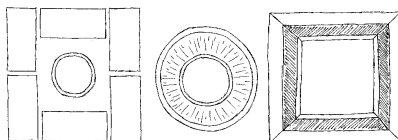
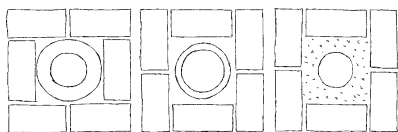
Skadesbilleder – Lodrette gennemføringer i taget

Indtrængenede fugt

Metalinddækning hvor tilfugningen af løskanten er utæt pga. fugeslip langs stankenterne (foto: BYG-ERFA).

Skorstene/ildsteder

Skorstene

Afstande fra brændbart materiale til skorstenen skal mindst være som anført:

Til murede/stål skorstene	100 mm
Røgrør	300 mm
Renselemme	200 mm

Der måles fra den udvendige side af skorstene m.m.

Røggasserne nedbryder mørtel og den indvendige behandling i murede skorsten. Løbesod nedbryder mursten og mørtel.

I boligen kan der være efter tegn på løbesod og utætheder i skorstenen. Utæthederne ses oftest ved indføringer af røgrør og ved etageadskillelsen, samt hvis der er revner i skorstenens vanger.

I ældre huse kan skorstenen være trukket så den øverste del af skorstenen kommer til at stå midt på husets tagrygning. Den trukne skorsten kan være understøttet af en stol, og der kan være foretaget foranstaltninger til optagelse af det vandrette tryk, som skorstenen giver, hvilket kan skade tagkonstruktionen.

Skorstene der er udført af mursten kan have afskallinger, frostskafer og/eller nedbrudte mørtelfuger. En overfladebehandling kan skjule eventuelle skader.

Skorstenens øverste del skal være mindst 80 cm over tagrygningen.

Skadesbilleder –Inddækninger

Løbesod

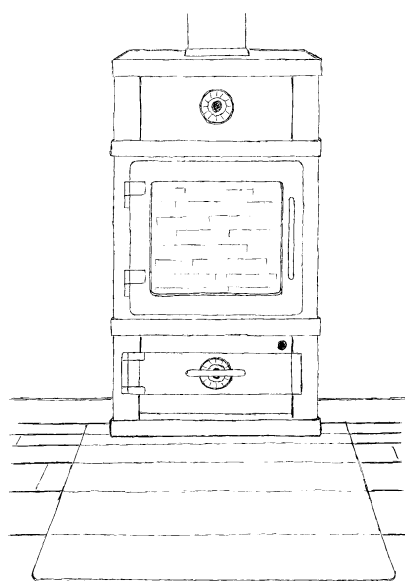

Løbesod (foto: BYG-ERFA).

Frostsprængninger

Frostsprængt murværk i skorsten (foto: BYG-ERFA).

Ildsteder

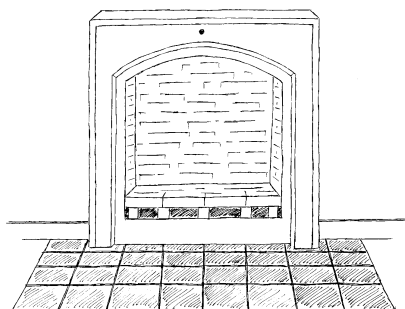
Ildsteder – centralvarmekedler, brændeovne, pejse osv. skal være installeret, så der kan tilføres luft nok til forbrændingen. Der skal derfor være vinduer eller regulerbare udluftningsventiler i det lokale, hvor ildstedet er opsat.

Opstilling af ovne og pejse og skorstene kan være udført af personer uden kendskab til reglerne. Der skal være mindst 500 mm mellem brændbart materiale og de udvendige sider i pejse og brændeovne, dog ikke til fodpæneler.

Gulvet foran brændeovne og pejse skal være udført af ikke-brændbart materiale eller være fast beklædt med en plade af ikke-brændbart materiale. Det ikke-brændbare materiale skal dække et større areal end ovnen.

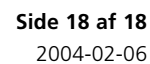
	a	b
Åbne ovne	500 mm	150 mm
Lukkede ovne	300 mm	150 mm

På undersiden af den ikke-brændbare beklædning på et trægulv kan der samles fugt, som kan skade trægulvet. Forholdet kan undersøges ved at træde på pladen og bemærke en eventuel nedbøjning.

Der kan være misfarvning og sprækker i de gulvbrædder, som er i forbindelsen med afdækningen.

Brændeovne, underlag

Tage		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00
SBI 60	Skorstene		63							
TRÆ 31	Træspær							87 91		
TRÆ 28	Træspærfag						83	90		98
TRÆ 25	Træskelethuse				75					
TRÆ 15	Hanebåndsspær		64		73			90		
TRÆ 5	Træskeletvægge		61		75					
TRÆ2&3	Trægitterspærfag	58		66	71		83			
TOR 4	Rejste tage: Renovering af rejste tage med tagsten eller tagplader									00
TOR 3	Undertag : Fast undertag af tagpap på brædder eller plademateriale									99 99 99
TOR 25	Tagpap og arkitektur									00
TOR 24	Specifikationer									00
TOR 22	Projektering af tage med tagpap og tagfolie									97
TOR 21	Eternittage								95	
TOR 20	Tagpaptage, vedlige- holdelse, reparation og renovering								94	
TOR 19	Dimensionering af fast- gørelser for tagdækning								91	
TOR 18	Retningslinier, specifikationer, detaljer							90	92	00
TOR 17	Tagdækning, retningslinier, specifikationer							88 90 90		
TOR 16	Tagdækning, renovering og vedligeholdelse							89 90		97
TOR 15	Tagdækning, retningslinier, specifikationer							86 87 88		
TOR 14	Tagdækning med bitumenprodukter						85 85	87		97
TOR 12	Tagdækning, ret- ningslinier, speci- fikationer, detaljer						83 83	86		
TOR 11	Merisolering af flade tage						81 82 83 84	87 89		
TOR 10	Specifikationer, nye tage, renovering af tage m.v.						81	86		
TI	Eternittage, overflade- behandling og inddækning (R82-89)							89		

9. Vådtrum

Vådtrum er defineret som rum, der er påvirket af vand eller høj luftfugtighed med gulvafløb og vandinstallationer.

Wc rum uden gulvafløb regnes således ikke som vådtrum (ifølge By og Byg anvisning 200). En brusekabine i et soveværelse gør ikke, at soveværelset skal regnes som vådtrum. Afløbet fra kabinen skal, i fast forbindelse, være ført til afløbssystemet.

I rum hvor der er vandinstallation, men ingen gulvafløb skal der være udført foranstaltning til hindring af overløb. Dette kan for eksempel være et overløb på håndvasken.

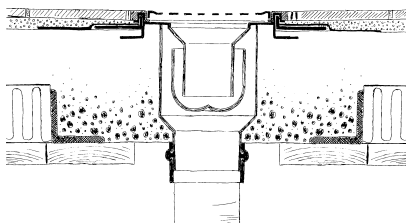
Krav til indretning, konstruktioner, materialer og vandtætning af vådtrum har ændret sig meget gennem årene.

1. Gulve og vægge skal være udført, så de kan modstå de fugtpåvirkninger og de mekaniske og kemiske påvirkninger, der normalt forekommer i vådtrum.
2. Gulve og gulvbelægninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende, skal i nyere ejendomme være vandtætte i de vandbelastede områder, og gulvet bør være udført med bassin-virkning.
3. I rum med gulvafløb skal gulvet i de vandbelastede områder have fald mod afløbet.
4. Vægge- og vægbeklædninger, herunder samlinger, tilslutninger, rørgennemføringer og lignende, skal i nyere ejendomme være vandtætte i den vandbelastede del.
5. Der er krav til ventilation af vådtrum via aftrækskanal og tilførsel af luft via spalte eller rist i dør. Det anbefales, at der tilføres udeluft via oplukkeligt vindue, lem eller vægventil.
6. Der skal i ejendomme efter 1975 være anvendt VA-godkendte vand- og afløbsmaterialer.
7. Hvor det er muligt, bør der tages hensyn til bevægelseshæmmede ved adgangsforhold og selve indretningen af vådtrummet.
8. Vådtrum er hårdtbelastede rum, hvorfor der bør vælges vedligeholdelsesvenlige materialer, der er godkendt til indbygning i vådtrum.

Gulve

Gulvafløb

Generelt gælder, at gulvet omkring gulvafløbet bør have indbygget fald mod dette. Gulvafløbet skal være beregnet til indbygning i den aktuelle type af gulvkonstruktion og belægning.

Gulvafløb

Gulvkonstruktion

Gulvkonstruktioner i vådrum kan opdeles i 3 hovedvarianter:

1. Uorganiske undergulve på tunge uorganiske konstruktioner af fx beton og letbeton (Illustrationer: vådrum terrændæk). Til disse gulve må der ikke indgå organisk materiale som træ og træplader.
2. Organiske undergulve af træpladematerialer på træbjælkelag. Vådrum på træbjælkelag bør kun udføres, hvis det underliggende rum er tilgængeligt, dvs. at rummet mindst har en frihøjde på 0,6 m.
3. Uorganisk undergulv på træbjælkelag (Illustrationer som B&B-anvisning 200 s.35 fig. 15 A, B og C). Vådrum af denne karakter udføres normalt kun i ældre ejendomme, og bør kun udføres, hvis det underliggende rum er tilgængeligt, dvs. at rummet mindst har en frihøjde på 0,6 m.

I ældre ejendomme tillades normalt op til 6 m² betonudstøbning på eksisterende bjælkelag, hvis disse ved inspektion er fundet egnede.

Vandtætning gulve/gulvbelægning

Uorganiske undergulve på uorganiske konstruktioner

Beton og letbeton anses for at være vandtæt i sig selv. Alligevel bør der i stærkt vand- og fugtpåvirkede områder, i fuger mellem elementer dækdæk eller i overgangen dæk-væg som minimum udføres særlig vandtætning. Allerhelst bør gulvbelægningen være udført som vandtæt belægning.

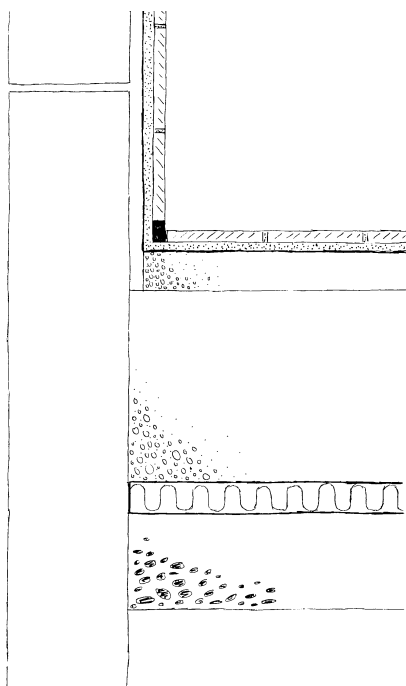
Gulvbelægning

Uelastiske

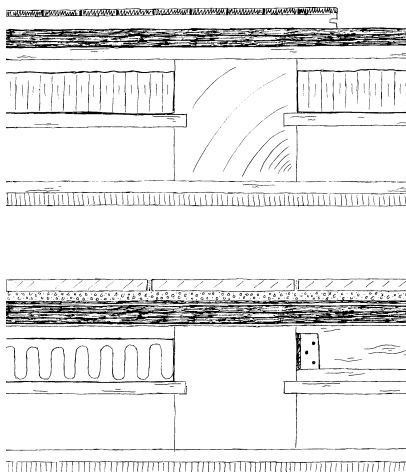
- fliser min. 5 mm tykke. Flisegulve anses ikke i sig selv for vandtætte. Ved gulvvarme bør gulvfliserne være hårdtbrændte. Af hensyn til muligheden for at indbygge fald anbefales, at flisestørrelsen ikke overstiger ca. 200 x 200 mm
- terrasso

Elastiske

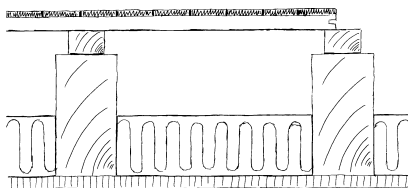
- PVC-gulvbelægning bør kun være udført af håndværkere med svejse-certifikat (Illustration fx logo), da kravene til udførelse er store: belægningen skal fuldklæbes, samlinger skal trådsvejses, særlige regler for placering af samlinger, rørgennemføringer, udførelse af hjørnesamlinger mm. Korrekt udførte PVC-gulve anses for at være vandtætte.

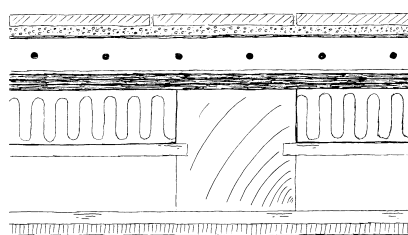
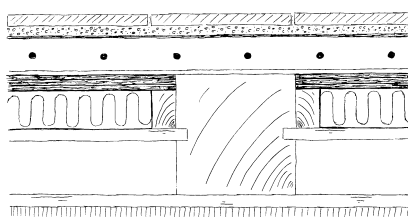
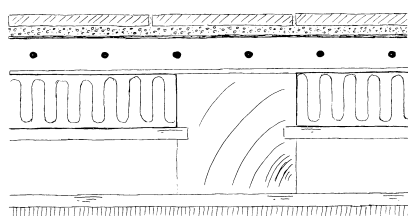
Terrændæk, uorganiske undergulve på uorganisk konstruktion

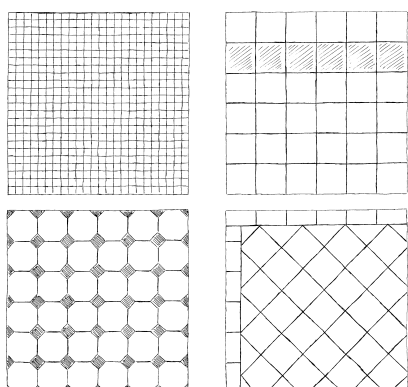
Organisk undergulv på træbjælkelag

Organisk undergulv på træbjælkelag

Uorganiske undergulve på træbjælkelag

Uelastiske gulvbelægninger, flisemønstre

Organiske undergulve af træpladematerialer på træbjælkelag

I nyere huse kræves, at gulvbelægningen skal være vandtæt. Pga. faren ved fugtophobning i netop denne type af konstruktion er det vigtigt, at der kun er én vandtæt membran, og denne skal være anbragt over undergulvet. Kun i særlige tilfælde bør to vandtætte membraner anvendes.

Gulvbelægning

Uelastiske

- fliser min. 5 mm tykke må nu kun anvendes, hvis, der på undergulvet udføres et godkendt vandtæt lag. Ved gulvvarme bør gulvfliserne være hårdtbrændte. Af hensyn til muligheden for at indbygge fald anbefales at flisestørrelsen ikke overstiger ca. 200 x 200 mm.

Elastiske

- PVC-gulvbelægning bør kun være udført af håndværkere med svejse-certifikat, da kravene til udførelse er store: belægningen skal fuldklæbes, samlinger skal trådsvejses, særlige regler for placering af samlinger, rørgennemføringer, udførelse af hjørnesamlinger m.m.

Uorganisk undergulv på træbjælkelag

Beton og letbeton anses for at være vandtæt i sig selv. Alligevel bør der i stærkt vand- og fugtpåvirkede områder, i overgangen dæk-væg som minimum udføres særlig vandtætning. Allerhelst bør gulvbelægningen være udført som vandtæt belægning.

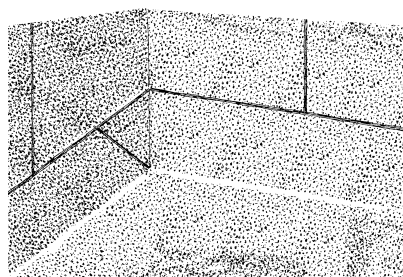
Gulvbelægning

Uelastiske

- fliser min. 5 mm tykke. Ved gulvvarme bør gulvfliserne være hårdtbrændte. Af hensyn til muligheden for at indbygge fald anbefales, at flisestørrelsen ikke overstiger ca. 200 x 200 mm
- terrasso

Elastiske

- PVC-gulvbelægning bør kun være udført af håndværkere med svejse-certifikat, da kravene til udførelse er store: belægningen skal fuldklæbes, samlinger skal trådsvejses, særlige regler for placering af samlinger, rørgennemføringer, udførelse af hjørnesamlinger m.m.

PVC gulv, svejst elastisk gulvbelægning

Gulvbranchens vådrumskontrol

Skadesbilleder – Gulve

Gulvafløb

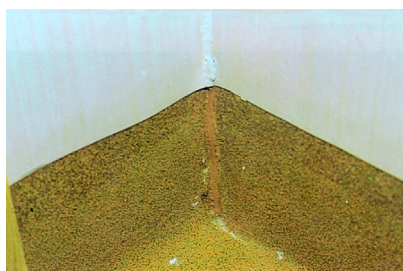

Forkert monteret gulvafløb som led i at et PVC-gulv er ændret til et flisegulv
(foto: BYG-ERFA)

For lavt placeret afløb i terrændæk
(foto: BYG-ERFA)

Defekte fuger

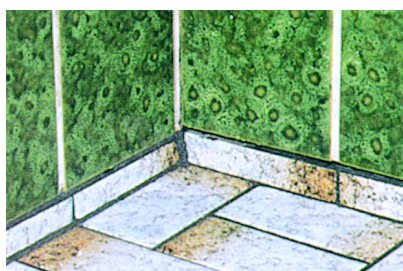

Defekt udført og utæt svejsefuge
(foto: BYG-ERFA)

Revner i samlinger væg-gulv

Fugeslip mellem gulv-væg
(foto: BYG-ERFA)

Utætte fuger gulv-væg
(foto: BYG-ERFA)

Vægge

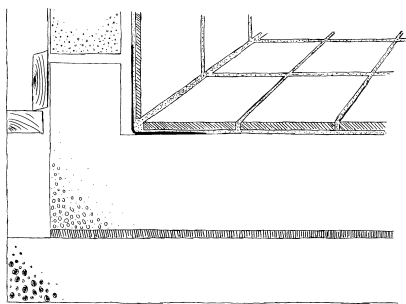
Konstruktion

Vægge i vådrum kan inddeles som følger:

1. Tunge vægge, af uorganiske materialer fx beton, letbeton eller tegl
2. Skeletvægge. Skeletvægge i vådrum udføres normalt af pladematerialer opsat på et skelet af 70 mm stål eller træ
3. Andre typer vægge

Der bør vælges materialer, der kan arbejde sammen.

Samlinger mellem nye og gamle vægge og samlingen mellem ydervægge og indervægge bør armeres.

Vægfliser på tung væg

Vandtætning

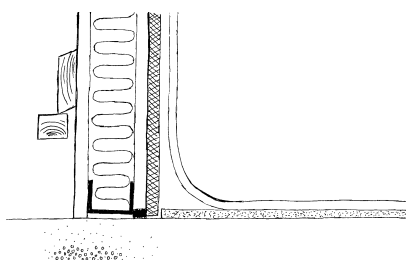
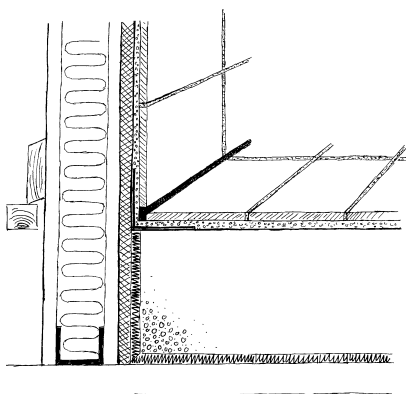
Tunge vægge af uorganiske materialer

Beton, letbeton og pudset tegl anses normalt for at være vandtæt i sig selv. Alligevel bør der i stærkt vand- og fugtpåvirkede områder, i fuger mellem elementer væg-væg eller i overgangen dæk-væg som minimum udføres særlig vandtætning. Allerhelst bør beklædningen være udført som en godkendt vandtæt beklædning.

Beklædning

Beklædning af tunge vægge er oftest fliser fra gulv til loft eller fliser i de vandbelastede områder kombineret med malerbehandling i de mindre belastede zoner.

Vandtæt PVC-beklædning kan benyttes som vægbeklædning af tunge vægge

Vandtætte vægbeklædninger
på skellevægge

Skeletvægge

Skeletvægge skal være vandtætte, hvilket kan ske ved hjælp af en:

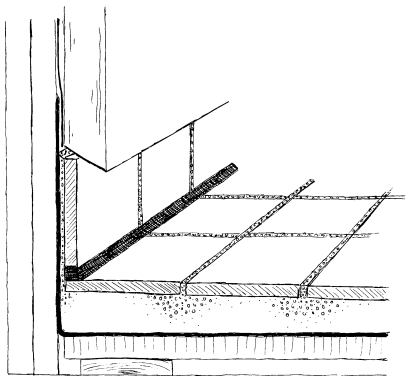
- vandtæt beklædning
- et vandtæt lag af folie under en beklædning af fugtbestandige plader eller brædder.
- en vandtæt malerbehandling

For at hindre fugtophobning i skeletvægge må der kun være ét vandtæt lag og kun i særlige tilfælde bør dette fraviges.

I skeletvægge, som også er ydervægge, vil korrekt udført vandtætningslag fungere som dampspærre, hvorfor den traditionelle dampspærre kan udelades.

For pladematerialerne gælder, at de skal være særligt godkendte til indbygning i vådrum

- Vådrumsgipsplader, fibergipsplader, krydsfiner eller spånplader skal alle behandles/beklædes med godkendt vandtæt beklædning af fliser, PVC-beklædninger eller maling.
- Kalciumsilikatplader, kalciumsilikat- og spånplader med plastlaminat er ikke fugtfølsomme og kan opsat på en vandtæt folie tjene som færdig beklædning eller beklædes med fliser eller maling, uden at disse behøver at være ”godkendte”

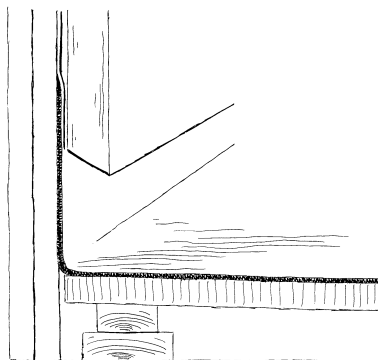
Andre typer vægge

Lodrette brædder med fer og not opsat på vandtæt folie. Beklædningen skal udføres med vandafvisende overfladebehandling og afsluttes min. 60 mm over gulv.

Med bagvedliggende hulrum min. 30 mm anvendes 22 mm brædder afsluttet mindst 30 mm. fra loft.

Uden bagvedliggende hulrum anvendes 15 mm. brædder.

Bræddeskillevægge og bindingsværkswægge er fugtfølsomme og der bør ved renovering tages særlige forholdsregler hertil fx ved påføring af skelet beklædt med vandtætte plader eller lignende.

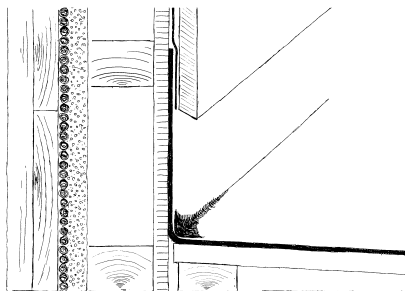

Slaggevægge består af plader, som er støbt af cement og koksslagger og er armeret i de vandrette fuger og pudsede på begge sider.

Slaggevægge er porøse og vandsugende. Revnedannelse i pudslag kan antyde manglende stivhed, hvorfor det anbefales at erstatte dem med nye vægge.

Monierskillevægge er støbt af cementmørtel eller beton og armeret med krydslagt armering og pudsede på begge sider. Revnedannelse i pudslag kan antyde manglende stivhed, hvorfor det anbefales at erstatte dem med nye vægge.

Vægbeklædning af lodrette brædder med fer og not på vandtætfolie

Gammel bræddevæg rettet op med nyt træskellet

Skadesbilleder – Vægge

Svampe/råd

Skimmel på malerbehandlet væg over sokkel uden for bruseniche
(foto: BYG-ERFA)

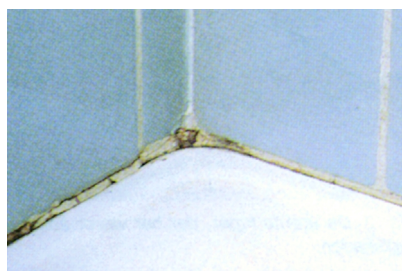

Skimmel på malerbehandlet gipsplade omkring blandingsbatteri
(foto: BYG-ERFA)

Revne og/eller løse vægfliser

Løstsiddende fliser
(foto: BYG-ERFA)

Misfarvet og fugtbelastet fuger
(foto: BYG-ERFA)

Revner i vægge

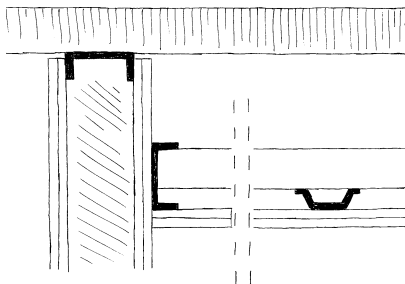
Revnet væg og fliser i badeværelse
(foto: BYG-ERFA)

Skimmelvækst på væg i naborum pga. utæt samling gulv-væg i vådrum
(foto: BYG-ERFA)

Fugtskade på væg mod badeværelse
(foto: BYG-ERFA)

Lufттæt loftkonstruktion

Lofter

Konstruktion

Lofter i vådrum skal udføres lufttætte, fx af plader hvor samlingen mod væg er tætnet med elastisk fuge eller som pudsede lofter.

I lofter under andre vådrum bør der ikke udføres dampstandsede lag af hensyn til muligheden for at konstatere utætheder i overliggende vådrum. Underlofter eller nedhængte lofter skal udføres så inspektion er mulig.

Litteratur

Badeværelser, vådrum		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001-
Anv 200	Vådrum, By og Byg Anvisning										01
SBI 180	Badeværelser								94	98	
SBI 169	Gulve og vægge i vådrum – i nye boliger og ved renovering								91		
SBI 116	Brusekabiner. Nye installationer i gamle boliger					79					
SBI 109	Bygningers vådrum : Gulve på træbjælkelag og beklædninger på skeletvægge					77 80-	84				
SBI 89	PVC-gulve i baderum				71						
TRÆ 23	Træ og bad				72						

10. VVS-installationer

Regler for vand-, varme-, afløbs- og gasinstallationer inden for huset. Reglerne for installationer findes angivet i Bygningsreglementet, BR 95. Bygningsreglementet i kapitel 12 henviser enten til normer fra Dansk Standard, eller reglementer fra andre myndigheder. De normer og reglementer der henvises til er følgende:

- DS 432, Afløbsinstallationer
- DS 439, Vandinstallationer
- DS 447, Norm for ventilationsanlæg
- DS 452, Termisk isolering af tekniske installationer
- DS 469, Varmeanlæg med vand som varmecarryende medie
- Gasreglementet
- Arbejdstilsynets regler for fyrede og ufyrede varmeanlæg
- Bekendtgørelse nr. 829 af 24/10 1999 vedr. olietanke, rørsystemer m.m

Da der i Bygningsreglementer henvises til ovenstående standarder og reglementer, skal de betragtes som en del af Bygningsreglementers bestemmelser.

Krav til eksisterende installationer

Eksisterende installationer skal være vedligeholdet på en sådan måde, at de lever op til de krav, der blev stillet, på det tidspunkt de blev udført, eller der blev foretaget ændringer på dem. Det vil sige, at de ikke må udgøre en fare for bygninger og deres konstruktioner eller for personer.

Dog er der stillet krav til ændringer af olietankes installationer efter at disse er udført, som skal overholdes.

Ansvar for VVS-installationer og afløbsinstallationer

Ejer og bruger af installationerne er ansvarlig for, at installationerne er vedligeholdet på forsvarlig vis, og at der eksempelvis ikke forekommer unødigt spild af vand og energi og at afløb, brønde og kloakledninger er rensede og uskadede.

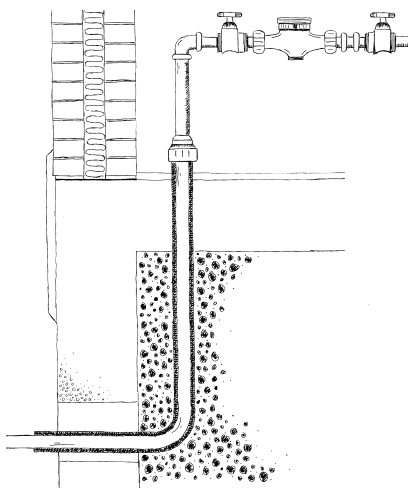
Udførelse af vand-, varme-, afløbs- og gasinstallationer

Arbejdet med at udføre og reparere vand-, varme-, afløbs- og gasinstallationer skal udføres af en autoriseret VVS-installatør. Når det drejer sig om afløbsinstallationer under og uden for huset skal arbejdet dog udføres af en autoriseret kloakmester. Det er forbudt for ejer og bruger at gøre indgreb i vand-, afløbs- og gasinstallationerne.

Vandinstallation

Opbygning af en vandinstallation

Ejeren er ansvarlig for vedligeholdelsen af installationerne fra grundgrænsen og ind i bygningen, med mindre andet er fastlagt i vandværkets vedtægter. Det vil sige både jordledningen ind til bygningen og det interne ledningsnet i bygningen.

Vandmålerinstallation

Vandmålerinstallation

Bygningens vandmåler er normalt placeret i bygningen. Vandmåleren er vandforsynings ejendom, og det er normalt dem, der anviser placeringen af den. Måleren skal normalt være placeret så tæt på jordledningens indføring i bygningen som muligt.

Hvis det ikke er muligt at placere vandmåleren i bygningen, er det muligt at anbringe den i en målerbrønd i jord. Dette er ofte tilfældet med ældre ejendomme eller i sommerhusområder.

Installationsprincipper

Den interne rørinstallation kan være opbygget efter tre hovedprincipper.

- Synlig udskiftelig rørinstallation findes oftest i ældre bygninger
- Skjult ikke udskiftelig installation
- Fordelerrørsinstallation findes oftest i nyere bygninger fra efter 1990

Materialer til vandinstallationer

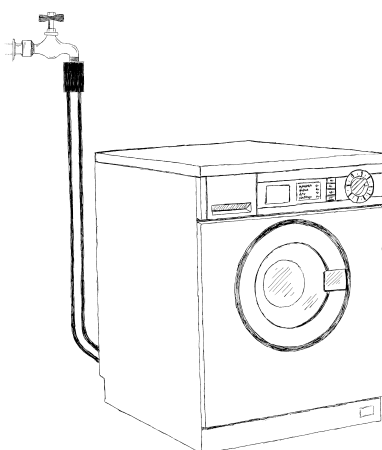
- **Galvaniserede stålør** der hovedsageligt anvendes til hovedledninger i større installationer eller som synlig rørinstallation enten i ældre installationer eller i kedel/fyrrum i nyere huse.

Galvaniserede rør har den ulempe, at de tærer indefra. Derfor skal de anbringes, så de er udskiftelige.

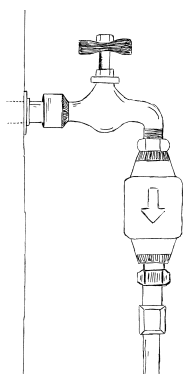
- **Kobberrør** der tidligere har været anvendt i næsten alle ikke-udskiftelige installationer. Kobberrør anvendes i dag til fordelerrørsinstallationer uden indstøbte samlinger.

På ældre rørinstallationer af kobberrør har der været problemer med forskellige former for korrosion, der primært har været knyttet til installationsforholdene, samt dimensioneringen af anlæggene. Rørene skal have mulighed for at arbejde, og vandhastigheden i rørene skal være på et acceptabelt niveau.

- **Rustfri stålør** anvendes ikke så ofte i mindre installationer, men primært som hovedledninger på større anlæg.
- **Plastrør** anvendes i dag meget til fordelerrørsinstallationer, idet de er lette at arbejde med, og der er ikke korrosionsmæssige ulemper ved dem.

Vaskemaskine

Rørbrudventil

Vaske- og opvaskemaskiner

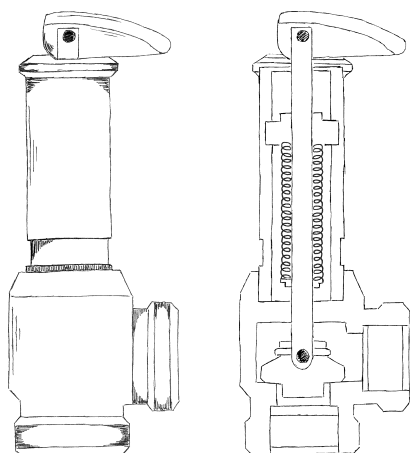
Vaskemaskiner eller opvaskemaskiner placeret i rum med gulvafløb kræver ikke andre særlige former for sikkerhedsforanstaltninger, idet udsivende og udtrængende vand, straks vil kunne opdages og derfor ikke vil forårsage skade på bygningen.

Vaske- eller opvaskemaskine, uden særlig indbygget sikkerhedsforanstaltning placeret i rum uden gulvafløb kræver enten, at maskinen placeres på en vandtæt bakke eller vandtæt underlag der er udformet således, at eventuelt udsivende vand straks kan opdages.

Vandtilslutningen til maskinen skal opfylde følgende krav:

1. Slangen til maskinen skal være VA-godkendt type med fabriksmonterede koblinger (omløbere), og den må maksimalt være to meter lang.
2. Der skal være en afspærringsventil foran tilslutningen til maskinen.

For at sikre, at der ikke sker utilsigtet udstrømning af vand i forbindelse med eventuelt slangebrud, kan der være en rørbrudssikring i forbindelse med tilslutningen af maskinen.

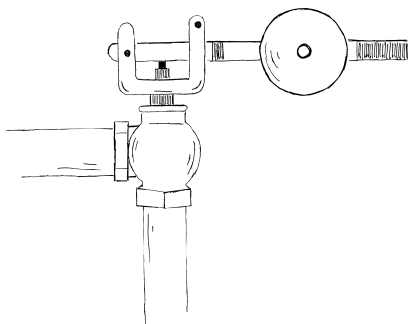
Sikkerhedsventil, ny

Varmtvandsforsyning

Ejendommens varmtvandsforsyning kan være udformet efter forskellige principper afhængigt af, hvilken form for opvarmning bygningen i øvrigt har. Der kan være tale om følgende principper:

1. Varmtvandsbeholder der er en tank på mellem 15 og ca. 300 liter afhængigt af opvarmningsmediet.
2. Varmeveksler der enten kan være indirekte opvarmet med fjernvarme, eller direkte opvarmet med fx gas.

I forbindelse med varmtvandsforsyningsanlægget skal der være sikkerhedsudstyr på vandvarmeren. På varmtvandsbeholdere skal der altid være en sikkerhedsventil, der sikrer beholderen mod sprængning ved opvarmning. På nyere installationer med varmeveksler vil der ligeledes normalt skulle være en sikkerhedsventil. Sikkerhedsventilen bør være ført til afløb, og denne må ikke dryppe eller løbe konstant.

Sikkerhedsventil, gammel

Skadesbilleder – Vandinstallation

Rørføring

Mekanisk samling placeret i skunkrum med isoleringsmateriale (foto: BYG-ERFA)

Varme og kolde rør er for tætte på hinanden. Dette medfører ukontrollabel varmeafgivelse og dårlig isolering (foto: BYG-ERFA)

Rør og rørmaterialer

Kobbertæring og galvanisk tæring (foto: BYG-ERFA)

Udvendig korrosion (foto: BYG-ERFA)

Afløbsinstallation (indendørs)

Gulvafløb og afløbsrør

Det er vigtigt, at gulvafløb i vådrum er korrekt monterede således, at der ikke kan trænge vand ud i bygningskonstruktionerne. Monteringsprincippet afhænger af den bygningskonstruktion som gulvafløbet placeres i. Gulvafløbet skal derfor passe til de konstruktioner og materialer det er indbygget i, så der ikke kan trænge vand ud gennem samlingerne.

Hvis der er tegn på rustdannelser på synlige afløbsrør af støbejern, kan det være indikationer på tæringer.

Skadesbilleder – Afløbsinstallation

Gulvafløb

Forkert monteret gulvafløb som led i at et PVC-gulv er ændret til et flisegulv (foto: BYG-ERFA)

For lavt placeret afløb i terrændæk (foto: BYG-ERFA)

Mangelfuld opstropning under dæk og bjælker (foto: BYG-ERFA)

Varmeinstallation

Opbygning af varmeinstallation

Arbejdet med varmeinstallationers rør og radiatoranlæg, ud over tilslutningen til offentlig vandforsyning og evt. elektiske tilslutninger, er ikke omfattet af autorisationsregler.

Opbygningen af varmeinstallationer i bygninger kan være efter følgende hovedprincipper:

- Ældre anlæg med radiatorer og åben ekspansionsbeholder
- Nyere anlæg med radiatorer og lukket ekspansionsbeholder
- Gulvvarmeanlæg

Materialer til varmeinstallation

Varmeinstallationer udføres normalt af følgende materialer:

1. Sorte jernrør, der skrues sammen med gevindfittings
2. Tyndvæggede stålrør, der samles med kompressionskoblinger
3. Kobberrør der samles ved lodning eller kompressionskoblinger
4. Plastrør der hovedsageligt anvendes til gulvvarmeanlæg. Plastrørene skal være af en type, der er ilt-diffusionstætte, det vil sige, at der er indbygget et materiale, enten uden på røret eller inden i, som standser iltens indtrængen i rørsystemet

Radiatorer og rør er i de fleste tilfælde lavet af materialer, der nedbrydes som følge af tæring, så der er risiko for utætheder i samme. Ventiler og radiatorventiler kan være utætte som følge af defekte pakninger og samlinger. Der kan forekomme støj i varmeinstallationerne, hvis der er kedler med for lille vandindhold, når der er luft i anlægget eller når der er for stor vandhastighed i rørene. Der kan også forekomme støj i forbindelse med skiftende temperatur i installationerne.

Kedelrum

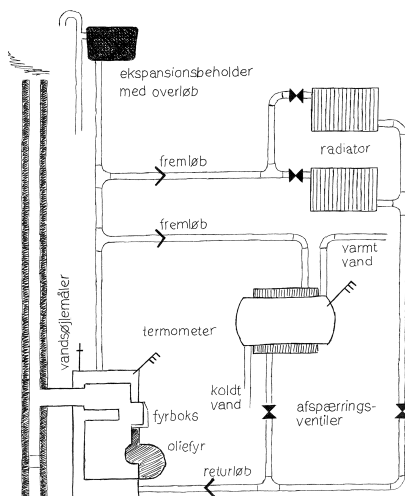
Varmeanlæg i forbindelse med fjernvarme kan enten være direkte tilsluttet eller tilsluttet over en varmeveksler samt med beholder og varmeveksler for opvarmning af varmt brugsvand.

Det bemærkes, at der bør være OR-mærkat på oliefyrede anlæg.

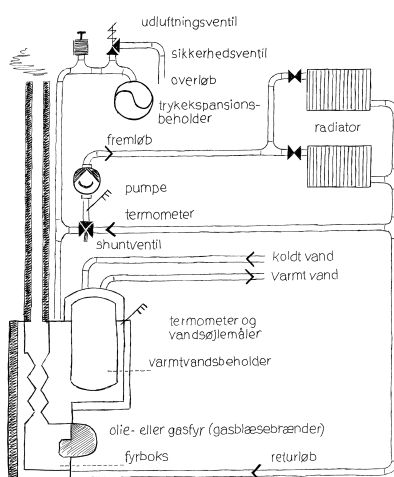
Det bemærkes, at servicemærkat på gasfyrede anlæg ikke er et krav.

Der må ikke være utætheder på synlige dele af fjernvarmetilslutningsanlæg. Ved ekspansionsforhold på biobrændselsanlæg kræves der åben ekspansionsbeholder.

Bekendtgørelse nr. 829 af 24/10 1999 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines siger blandt andet, at der efter 1. januar 2003 kun må være enstrenget rørsystem til villa olietanke, og at overjordiske tanke skal have overfyldningsalarm.

Ældre anlæg ekspansionsbeholder

Nyt anlæg ekspansionsbeholder

Skadesbilleder – Varmeinstallation

Rør og rørmaterialer

Uisolerede varmerør i skunk
(foto: BYG-ERFA)

Litteratur

Afløbs- og vandinstallationer, anlæg og andre installationer m.v.		1930-60	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90	1991-95	1996-00	2001 -
Bek. 829	Bekendtgørelse 829 af 24/10 1999									99	
DS439	DS- norm for vandinstallationer					78		89		00	
DS441	DIF norm for mindre ikke- almene vandforsyningsanlæg					78		88			
DS442	DIF norm for almene vandforsyningsanlæg					78		88			
DS448	DIF norm for fordelings- ledning til fjernvarme						82		94		
DS458	DIF norm for trykbærende anlæg						86	89			
DS469	DIF norm for varmeanlæg med vand som bærende medium								91		
SBI 185	Afløbsinstallationer									97	
SBI 96	Afløbsinstallationer				74		84		91		
SBI 175	Varmeanlæg med vand som medium									00	
SBI 160	Ren. af skjulte rørinstallationer i enfamiliehuse							89			
SBI 145	Naturgasinstallationer, små anlæg						85				
SBI 129	Korrosionsforebyggelse i VVS-installationer						82				
SBI 120 + 119	Nye installationer i gamle boliger. Opvaskemaskiner + tørretumbler.						81				
SBI 165	Vandinstallationer							90			
SBI 118	Vandinstallationer					79		90			
SBI 117	Nye installationer i gamle boliger. Vandvarmere					80					
SBI 116	Nye installationer i gamle boliger. Brusekabiner					79					
SBI 95	Korrosionsforebyggelse i bolig- byggeriets VVS-installationer				73						
SBI 61	Fjernvarmeledninger		63								
SBI 51	Små oliefyr	60		67							

Udførelse af elektriske installationer

Den beskikkede bygningssagkyndige er som alle andre underlagt elinstallatørloven, og han må derfor ikke foretage indgreb i den elektriske installation, herunder løsne afdækninger eller låg når dette kræver værktøj.

Brugsgenstande

Brugsgenstande er en fælles betegnelse for materiel, der er beregnet til at omdanne elektrisk energi til en anden energiform, for eksempel lys, varme eller bevægelse.

En isolationsfejl i en brugsgenstand kan medføre, at der opstår en farlig berøringsspænding på tilgængelige ledende steldele.

Personer kan beskyttes ved, at spændingen til den fejlramte brugsgenstand afbrydes af beskyttelsesudstyr fx HFI / HPFI - afbryder eller gennem brugsgenstandenes konstruktion, fx ved at de udføres som klasse II apparater, der overalt har dobbelt eller forstærket isolation eller som klasse III apparater, der udelukkende forsynes ved ekstra lav spænding, max. 50 V.

Kravene til ekstrabeskyttelse (beskyttelse mod indirekte berøring) har ændret sig meget gennem tiden. Der har primært været krav om ekstrabeskyttelse af brugsgenstande, der ansås for at frembyde særlig stor fare eller i særlige områder, hvor der skønnedes at være særlig stor risiko uanset arten af brugsgenstande. I dag er der et generelt krav om ekstrabeskyttelse i alle nye installationer.

Eksempler på brugsgenstande med krav om ekstrabeskyttelse:

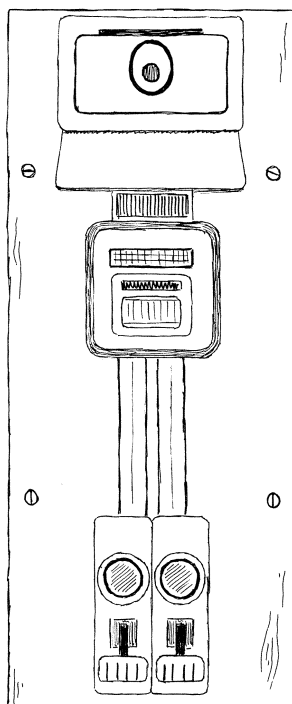
- Vaskemaskiner (01.04.1975)
- Opvaskemaskiner (01.04.1975)
- Tørretumblere (01.04.1975)
- Olie- og gasfyringsanlæg med tilhørende pumper og magnetventiler (01.04.1975)
- Brusekabiner med tilbehør (01.01.1979)
- Vandvarmere (01.04.1975)
- Varmekabler og -bændler (01.04.1975)
- Køleskabe og frysere (01.04.1985)

Eksempler på områder med krav om ekstrabeskyttelse:

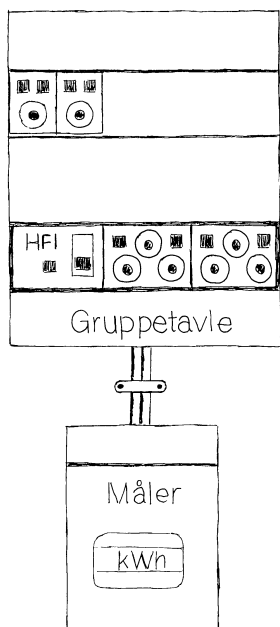
- Køkkener og bryggerser (01.04.1975)
- Badeområder (01.04.1975)
- Garager og carporte (01.01.1979)
- I det fri (01.01.1979)

De anførte datoer angiver tidspunkterne for indførelse af ubetinget krav om ekstrabeskyttelse. Det udelukker ikke, at der tidligere har været krav i visse situationer eller under visse omstændigheder.

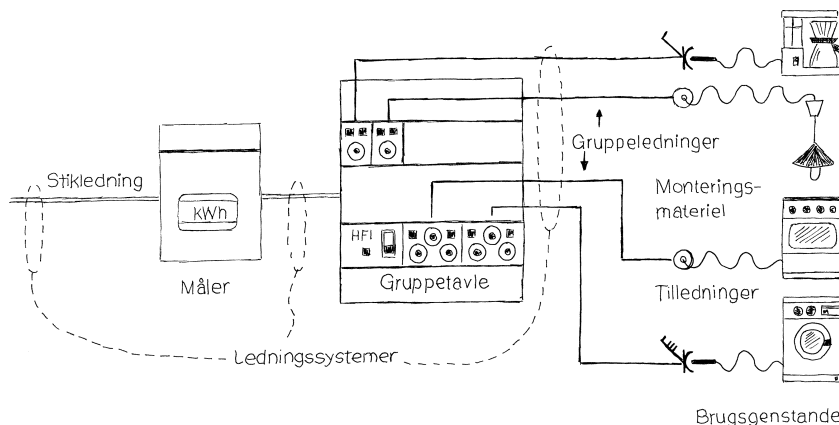
Den elektriske installations bestanddele

Ældre måler

Nyere måler

Måler- og gruppetavle:

Gruppetavlen indeholder boligens gruppeafbrydere, sikringer og eventuelle fejlstrømsafbrydere og er udgangspunktet for de elektriske installationer. Måleren kan være placeret sammen med gruppetavlen eller være anbragt separat, for eksempel i et udvendigt målerskab.

I forbindelse med måler- og gruppetavler må der generelt ikke mangle dæksler eller afdækninger og der må ikke være åbninger hvor fingre kan stikkes ind. Installationerne skal være fastmonteret og der må ikke være strittende ledninger uden for dæksler eller afdækninger. Der bør ikke være overbelastede (meget varme) sikringer. Det anbefales at der er en eller flere fejlstrømsafbrydere.

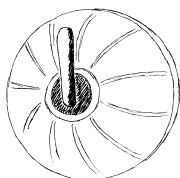
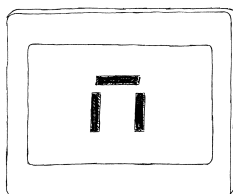
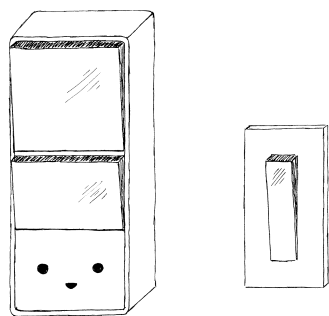
Krav om HFI- afbryder i boliger kom 1. april 1985.

Ledningssystemer:

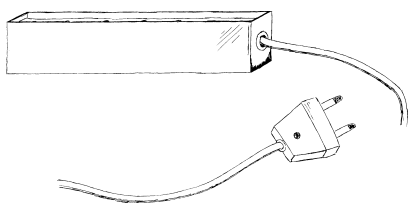
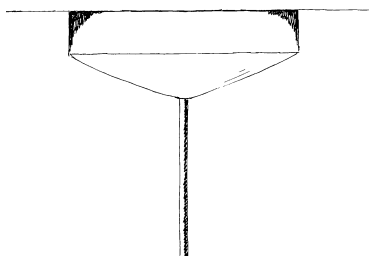
Ledninger forbinder installationens forskellige komponenter og overfører elektrisk energi til de tilsluttede brugsgenstande, og kan være synlige eller skjulte eller en kombination, for eksempel hvor ledningerne er skjult over lofter, men hvor nedføringerne er synlige.

I ældre ejendomme forekommer endvidere ledningssystemer udført som klemlisteinstallation. Selve ledningsføringen er her anbragt i en klemliste af træ, der typisk er placeret rundt langs lofter i gange og entréer.

Klemlisten er forsynet med påstiftet dæksel, som skal kunne aftages for reparation eller udvidelse. Det betyder, at klemlisten ikke må skjules over faste nedhængte lofter.

Eksempler på
monteringsmateriel

Eksempler på tilledninger

Monteringsmateriel:

Monteringsmateriel omfatter afbrydere, stikkontakter, lampeudtag, rosetter, samledåser o.l.

Materiellet skal være installeret og anbragt således, at det er tilgængeligt for: betjening, afprøvning, inspektion, vedligeholdelse og reparation. I ældre ejendomme er installationen ved lampestederne afsluttet uden dåse eller roset, men med en samle- og kronemuffer og en solid krog for op-hængning af en lysekroner, hvis baldakin dækker ledningssamlingerne. Sådanne lampesteder kan bevares forudsat, at der ophænges en lysekroner eller lampe med baldakin.

Alternativt kan der monteres en udvendig udløbsroset, også kaldet et lampeudtag.

Tilledninger:

Tilledninger er ledninger, der forbinder strømforbrugende materiel (brugs-genstande) med den faste installation. Forlængerledninger betragtes også som tilledninger.

Tilledninger skal være bøjelige ledninger, som tilsluttes stikkontakt, udløbsroset, dåse eller lignende i det rum, hvor brugsgenstanden befinder sig.

Brugsgenstande:

Brugsgenstande er en fælles betegnelse for materiel, der er beregnet til at omdanne elektrisk energi til en anden energiform, for eksempel lys, varme eller bevægelse.

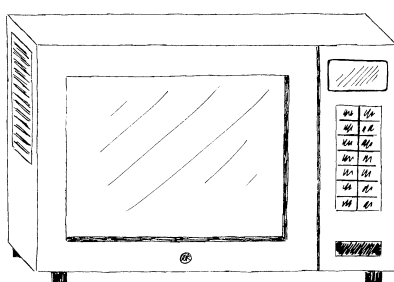
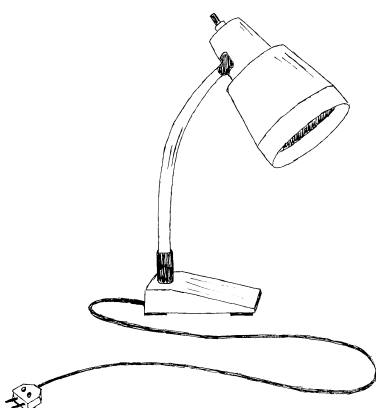
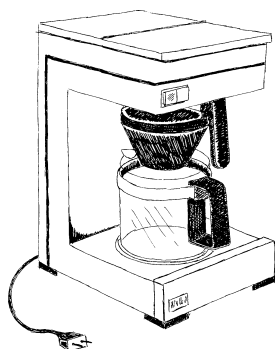
En isolationsfejl i en brugsgenstand kan medføre, at der opstår en farlig berøringsspænding på tilgængelige ledende steldele.

Personer kan beskyttes ved, at spændingen til den fejlramte brugsgenstand afbrydes af beskyttelsesudstyr fx HFI/HPFI-afbryder eller gennem brugsgenstandenes konstruktion, fx ved at de udføres som klasse II apparater, der overalt har dobbelt eller forstærket isolation eller som klasse III apparater, der udelukkende forsynes ved ekstra lav spænding, max. 50 V.

Kravene til ekstrabeskyttelse (beskyttelse mod indirekte berøring) har ændret sig meget gennem tiden. Der har primært været krav om ekstrabeskyttelse af brugsgenstande, der ansås for at frembyde særlig stor fare eller i særlige områder, hvor der skønnedes at være særlig stor risiko uanset arten af brugsgenstande. I dag er der et generelt krav om ekstrabeskyttelse i alle nye installationer.

Eksempler på brugsgenstande, med krav om ekstrabeskyttelse:

- Vaskemaskiner (01.04.1975)
- Opvaskemaskiner (01.04.1975)
- Tørretumblere (01.04.1975)
- Olie- og gasfyringsanlæg med tilhørende pumper og magnetventiler (01.04.1975)
- Brusekabiner med tilbehør (01.01.1979)
- Vandvarmere (01.04.1975)
- Varmekabler og -bændler (01.04.1975)
- Køleskabe og frydere (01.04.1985)

Brugsgenstande

Eksempler på områder med krav om ekstrabeskyttelse:

- Køkkener og bryggerser (01.04.1975)
- Badeområder (01.04.1975)
- Garager og carporte (01.01.1979)
- I det fri (01.01.1979)

De anførte datoer angiver tidspunkterne for indførelse af ubetinget krav om ekstrabeskyttelse. Det udelukker ikke, at der tidligere har været krav i visse situationer eller under visse omstændigheder.

Det generelle krav om ekstrabeskyttelse overalt i nye installationer indførtes med Stærkstrømsbekendtgørelsen, Elektriske installationer 1993 (SBEi), der trådte endelig i kraft 1. april 1994.

Brugsgenstande må ikke anbringes på en sådan måde, at de kan forårsage skadelig opvarmning af omgivelserne. For visse varmeafgivende brugsgenstande, så som elradiatorer, strålevarmere, belysningsarmaturer med halogen- eller glødelamper og andre termiske apparater, kan der være krav om overholdelse af visse afstande til brændbare dele og krav til det underlag, hvorpå de monteres. Fejlagtig anbringelse vil ofte kunne ses som misfarvning eller sværtning af omgivelserne og i værste fald som egentlig forkulning.

Halogenlamper

Halogenlamper er blevet meget populære. Halogenlamper findes både som 230 volt og som 12 volt. Halogen med 12 volt er de mest almindelige og kaldes for lavvolt halogen. For at få spændingen ned på 12 volt har lampen en transformer, der omdanner de 230 volt, der er i stikkontakten derhjemme, til 12 volt. Det vil sige, at spændingen (måles i volt) er sænket næsten 20 gange. Til gengæld er strømstyrken (måles i ampere) steget 20 gange.

Da det er strømstyrken, der opvarmer pærer og ledninger, bliver disse meget varme. De kan blive så varme, at der kan gå ild i ting, der er for tæt på.

- Halogenlamper udvikler megen varme. Derfor må de aldrig placeres tæt på noget, der kan brænde, fx træpaneler og gardiner.
- Transformeren skal have luft omkring sig. Transformeren udvikler varme og må derfor ikke dækkes til.
- Ledninger til en halogenlampe må aldrig forlænges, da man risikerer at sikringen i transformeren ikke virker.
- Man må selv installere halogenlamper med 12 volt (lavvolt halogen). Lamper med 230 volt skal en el-installatør installere.

El-installationseftersyn

Til orientering kan det nævnes at de autoriserede El-installatører tilbyder et el-installationseftersyn, gennemført efter samme retningslinier over hele landet og rapporteret på særlig formular.

Alt efter installationens størrelse og karakter må man regne med at et sådant eftersyn tager 2–4 timer.

Eftersynet og prisen aftales med den enkelte Aut. Installatør.

INSTALLATIONSEFTERSYN

(Aut. installatør)

Date / / 20

Navn (Eftersynet): _____ Installationens adresse: _____
 Adresse: _____ Adresse: _____
 Postnr.: _____ By: _____ Telefon: _____
 Eftersynet af: _____ Eftersynet af: _____

Date: _____ (Udvalgt (Eftersynet) på et af de nævnte i listen)
 Ved installationseftersynet i dag er følgende konstateret:

Installationens isolationsstand: ☐ 1. ☐ 2. ☐ 3. ☐ 4. ☐ 5. ☐ 6. ☐ 7. ☐ 8. ☐ 9. ☐ 10. ☐ 11. ☐ 12. ☐ 13. ☐ 14. ☐ 15. ☐ 16. ☐ 17. ☐ 18. ☐ 19. ☐ 20. ☐ 21. ☐ 22. ☐ 23. ☐ 24. ☐ 25. ☐ 26. ☐ 27. ☐ 28. ☐ 29. ☐ 30. ☐ 31. ☐ 32. ☐ 33. ☐ 34. ☐ 35. ☐ 36. ☐ 37. ☐ 38. ☐ 39. ☐ 40. ☐ 41. ☐ 42. ☐ 43. ☐ 44. ☐ 45. ☐ 46. ☐ 47. ☐ 48. ☐ 49. ☐ 50. ☐ 51. ☐ 52. ☐ 53. ☐ 54. ☐ 55. ☐ 56. ☐ 57. ☐ 58. ☐ 59. ☐ 60. ☐ 61. ☐ 62. ☐ 63. ☐ 64. ☐ 65. ☐ 66. ☐ 67. ☐ 68. ☐ 69. ☐ 70. ☐ 71. ☐ 72. ☐ 73. ☐ 74. ☐ 75. ☐ 76. ☐ 77. ☐ 78. ☐ 79. ☐ 80. ☐ 81. ☐ 82. ☐ 83. ☐ 84. ☐ 85. ☐ 86. ☐ 87. ☐ 88. ☐ 89. ☐ 90. ☐ 91. ☐ 92. ☐ 93. ☐ 94. ☐ 95. ☐ 96. ☐ 97. ☐ 98. ☐ 99. ☐ 100. ☐ 101. ☐ 102. ☐ 103. ☐ 104. ☐ 105. ☐ 106. ☐ 107. ☐ 108. ☐ 109. ☐ 110. ☐ 111. ☐ 112. ☐ 113. ☐ 114. ☐ 115. ☐ 116. ☐ 117. ☐ 118. ☐ 119. ☐ 120. ☐ 121. ☐ 122. ☐ 123. ☐ 124. ☐ 125. ☐ 126. ☐ 127. ☐ 128. ☐ 129. ☐ 130. ☐ 131. ☐ 132. ☐ 133. ☐ 134. ☐ 135. ☐ 136. ☐ 137. ☐ 138. ☐ 139. ☐ 140. ☐ 141. ☐ 142. ☐ 143. ☐ 144. ☐ 145. ☐ 146. ☐ 147. ☐ 148. ☐ 149. ☐ 150. ☐ 151. ☐ 152. ☐ 153. ☐ 154. ☐ 155. ☐ 156. ☐ 157. ☐ 158. ☐ 159. ☐ 160. ☐ 161. ☐ 162. ☐ 163. ☐ 164. ☐ 165. ☐ 166. ☐ 167. ☐ 168. ☐ 169. ☐ 170. ☐ 171. ☐ 172. ☐ 173. ☐ 174. ☐ 175. ☐ 176. ☐ 177. ☐ 178. ☐ 179. ☐ 180. ☐ 181. ☐ 182. ☐ 183. ☐ 184. ☐ 185. ☐ 186. ☐ 187. ☐ 188. ☐ 189. ☐ 190. ☐ 191. ☐ 192. ☐ 193. ☐ 194. ☐ 195. ☐ 196. ☐ 197. ☐ 198. ☐ 199. ☐ 200. ☐ 201. ☐ 202. ☐ 203. ☐ 204. ☐ 205. ☐ 206. ☐ 207. ☐ 208. ☐ 209. ☐ 210. ☐ 211. ☐ 212. ☐ 213. ☐ 214. ☐ 215. ☐ 216. ☐ 217. ☐ 218. ☐ 219. ☐ 220. ☐ 221. ☐ 222. ☐ 223. ☐ 224. ☐ 225. ☐ 226. ☐ 227. ☐ 228. ☐ 229. ☐ 230. ☐ 231. ☐ 232. ☐ 233. ☐ 234. ☐ 235. ☐ 236. ☐ 237. ☐ 238. ☐ 239. ☐ 240. ☐ 241. ☐ 242. ☐ 243. ☐ 244. ☐ 245. ☐ 246. ☐ 247. ☐ 248. ☐ 249. ☐ 250. ☐ 251. ☐ 252. ☐ 253. ☐ 254. ☐ 255. ☐ 256. ☐ 257. ☐ 258. ☐ 259. ☐ 260. ☐ 261. ☐ 262. ☐ 263. ☐ 264. ☐ 265. ☐ 266. ☐ 267. ☐ 268. ☐ 269. ☐ 270. ☐ 271. ☐ 272. ☐ 273. ☐ 274. ☐ 275. ☐ 276. ☐ 277. ☐ 278. ☐ 279. ☐ 280. ☐ 281. ☐ 282. ☐ 283. ☐ 284. ☐ 285. ☐ 286. ☐ 287. ☐ 288. ☐ 289. ☐ 290. ☐ 291. ☐ 292. ☐ 293. ☐ 294. ☐ 295. ☐ 296. ☐ 297. ☐ 298. ☐ 299. ☐ 300. ☐ 301. ☐ 302. ☐ 303. ☐ 304. ☐ 305. ☐ 306. ☐ 307. ☐ 308. ☐ 309. ☐ 310. ☐ 311. ☐ 312. ☐ 313. ☐ 314. ☐ 315. ☐ 316. ☐ 317. ☐ 318. ☐ 319. ☐ 320. ☐ 321. ☐ 322. ☐ 323. ☐ 324. ☐ 325. ☐ 326. ☐ 327. ☐ 328. ☐ 329. ☐ 330. ☐ 331. ☐ 332. ☐ 333. ☐ 334. ☐ 335. ☐ 336. ☐ 337. ☐ 338. ☐ 339. ☐ 340. ☐ 341. ☐ 342. ☐ 343. ☐ 344. ☐ 345. ☐ 346. ☐ 347. ☐ 348. ☐ 349. ☐ 350. ☐ 351. ☐ 352. ☐ 353. ☐ 354. ☐ 355. ☐ 356. ☐ 357. ☐ 358. ☐ 359. ☐ 360. ☐ 361. ☐ 362. ☐ 363. ☐ 364. ☐ 365. ☐ 366. ☐ 367. ☐ 368. ☐ 369. ☐ 370. ☐ 371. ☐ 372. ☐ 373. ☐ 374. ☐ 375. ☐ 376. ☐ 377. ☐ 378. ☐ 379. ☐ 380. ☐ 381. ☐ 382. ☐ 383. ☐ 384. ☐ 385. ☐ 386. ☐ 387. ☐ 388. ☐ 389. ☐ 390. ☐ 391. ☐ 392. ☐ 393. ☐ 394. ☐ 395. ☐ 396. ☐ 397. ☐ 398. ☐ 399. ☐ 400. ☐ 401. ☐ 402. ☐ 403. ☐ 404. ☐ 405. ☐ 406. ☐ 407. ☐ 408. ☐ 409. ☐ 410. ☐ 411. ☐ 412. ☐ 413. ☐ 414. ☐ 415. ☐ 416. ☐ 417. ☐ 418. ☐ 419. ☐ 420. ☐ 421. ☐ 422. ☐ 423. ☐ 424. ☐ 425. ☐ 426. ☐ 427. ☐ 428. ☐ 429. ☐ 430. ☐ 431. ☐ 432. ☐ 433. ☐ 434. ☐ 435. ☐ 436. ☐ 437. ☐ 438. ☐ 439. ☐ 440. ☐ 441. ☐ 442. ☐ 443. ☐ 444. ☐ 445. ☐ 446. ☐ 447. ☐ 448. ☐ 449. ☐ 450. ☐ 451. ☐ 452. ☐ 453. ☐ 454. ☐ 455. ☐ 456. ☐ 457. ☐ 458. ☐ 459. ☐ 460. ☐ 461. ☐ 462. ☐ 463. ☐ 464. ☐ 465. ☐ 466. ☐ 467. ☐ 468. ☐ 469. ☐ 470. ☐ 471. ☐ 472. ☐ 473. ☐ 474. ☐ 475. ☐ 476. ☐ 477. ☐ 478. ☐ 479. ☐ 480. ☐ 481. ☐ 482. ☐ 483. ☐ 484. ☐ 485. ☐ 486. ☐ 487. ☐ 488. ☐ 489. ☐ 490. ☐ 491. ☐ 492. ☐ 493. ☐ 494. ☐ 495. ☐ 496. ☐ 497. ☐ 498. ☐ 499. ☐ 500. ☐ 501. ☐ 502. ☐ 503. ☐ 504. ☐ 505. ☐ 506. ☐ 507. ☐ 508. ☐ 509. ☐ 510. ☐ 511. ☐ 512. ☐ 513. ☐ 514. ☐ 515. ☐ 516. ☐ 517. ☐ 518. ☐ 519. ☐ 520. ☐ 521. ☐ 522. ☐ 523. ☐ 524. ☐ 525. ☐ 526. ☐ 527. ☐ 528. ☐ 529. ☐ 530. ☐ 531. ☐ 532. ☐ 533. ☐ 534. ☐ 535. ☐ 536. ☐ 537. ☐ 538. ☐ 539. ☐ 540. ☐ 541. ☐ 542. ☐ 543. ☐ 544. ☐ 545. ☐ 546. ☐ 547. ☐ 548. ☐ 549. ☐ 550. ☐ 551. ☐ 552. ☐ 553. ☐ 554. ☐ 555. ☐ 556. ☐ 557. ☐ 558. ☐ 559. ☐ 560. ☐ 561. ☐ 562. ☐ 563. ☐ 564. ☐ 565. ☐ 566. ☐ 567. ☐ 568. ☐ 569. ☐ 570. ☐ 571. ☐ 572. ☐ 573. ☐ 574. ☐ 575. ☐ 576. ☐ 577. ☐ 578. ☐ 579. ☐ 580. ☐ 581. ☐ 582. ☐ 583. ☐ 584. ☐ 585. ☐ 586. ☐ 587. ☐ 588. ☐ 589. ☐ 590. ☐ 591. ☐ 592. ☐ 593. ☐ 594. ☐ 595. ☐ 596. ☐ 597. ☐ 598. ☐ 599. ☐ 600. ☐ 601. ☐ 602. ☐ 603. ☐ 604. ☐ 605. ☐ 606. ☐ 607. ☐ 608. ☐ 609. ☐ 610. ☐ 611. ☐ 612. ☐ 613. ☐ 614. ☐ 615. ☐ 616. ☐ 617. ☐ 618. ☐ 619. ☐ 620. ☐ 621. ☐ 622. ☐ 623. ☐ 624. ☐ 625. ☐ 626. ☐ 627. ☐ 628. ☐ 629. ☐ 630. ☐ 631. ☐ 632. ☐ 633. ☐ 634. ☐ 635. ☐ 636. ☐ 637. ☐ 638. ☐ 639. ☐ 640. ☐ 641. ☐ 642. ☐ 643. ☐ 644. ☐ 645. ☐ 646. ☐ 647. ☐ 648. ☐ 649. ☐ 650. ☐ 651. ☐ 652. ☐ 653. ☐ 654. ☐ 655. ☐ 656. ☐ 657. ☐ 658. ☐ 659. ☐ 660. ☐ 661. ☐ 662. ☐ 663. ☐ 664. ☐ 665. ☐ 666. ☐ 667. ☐ 668. ☐ 669. ☐ 670. ☐ 671. ☐ 672. ☐ 673. ☐ 674. ☐ 675. ☐ 676. ☐ 677. ☐ 678. ☐ 679. ☐ 680. ☐ 681. ☐ 682. ☐ 683. ☐ 684. ☐ 685. ☐ 686. ☐ 687. ☐ 688. ☐ 689. ☐ 690. ☐ 691. ☐ 692. ☐ 693. ☐ 694. ☐ 695. ☐ 696. ☐ 697. ☐ 698. ☐ 699. ☐ 700. ☐ 701. ☐ 702. ☐ 703. ☐ 704. ☐ 705. ☐ 706. ☐ 707. ☐ 708. ☐ 709. ☐ 710. ☐ 711. ☐ 712. ☐ 713. ☐ 714. ☐ 715. ☐ 716. ☐ 717. ☐ 718. ☐ 719. ☐ 720. ☐ 721. ☐ 722. ☐ 723. ☐ 724. ☐ 725. ☐ 726. ☐ 727. ☐ 728. ☐ 729. ☐ 730. ☐ 731. ☐ 732. ☐ 733. ☐ 734. ☐ 735. ☐ 736. ☐ 737. ☐ 738. ☐ 739. ☐ 740. ☐ 741. ☐ 742. ☐ 743. ☐ 744. ☐ 745. ☐ 746. ☐ 747. ☐ 748. ☐ 749. ☐ 750. ☐ 751. ☐ 752. ☐ 753. ☐ 754. ☐ 755. ☐ 756. ☐ 757. ☐ 758. ☐ 759. ☐ 760. ☐ 761. ☐ 762. ☐ 763. ☐ 764. ☐ 765. ☐ 766. ☐ 767. ☐ 768. ☐ 769. ☐ 770. ☐ 771. ☐ 772. ☐ 773. ☐ 774. ☐ 775. ☐ 776. ☐ 777. ☐ 778. ☐ 779. ☐ 780. ☐ 781. ☐ 782. ☐ 783. ☐ 784. ☐ 785. ☐ 786. ☐ 787. ☐ 788. ☐ 789. ☐ 790. ☐ 791. ☐ 792. ☐ 793. ☐ 794. ☐ 795. ☐ 796. ☐ 797. ☐ 798. ☐ 799. ☐ 800. ☐ 801. ☐ 802. ☐ 803. ☐ 804. ☐ 805. ☐ 806. ☐ 807. ☐ 808. ☐ 809. ☐ 810. ☐ 811. ☐ 812. ☐ 813. ☐ 814. ☐ 815. ☐ 816. ☐ 817. ☐ 818. ☐ 819. ☐ 820. ☐ 821. ☐ 822. ☐ 823. ☐ 824. ☐ 825. ☐ 826. ☐ 827. ☐ 828. ☐ 829. ☐ 830. ☐ 831. ☐ 832. ☐ 833. ☐ 834. ☐ 835. ☐ 836. ☐ 837. ☐ 838. ☐ 839. ☐ 840. ☐ 841. ☐ 842. ☐ 843. ☐ 844. ☐ 845. ☐ 846. ☐ 847. ☐ 848. ☐ 849. ☐ 850. ☐ 851. ☐ 852. ☐ 853. ☐ 854. ☐ 855. ☐ 856. ☐ 857. ☐ 858. ☐ 859. ☐ 860. ☐ 861. ☐ 862. ☐ 863. ☐ 864. ☐ 865. ☐ 866. ☐ 867. ☐ 868. ☐ 869. ☐ 870. ☐ 871. ☐ 872. ☐ 873. ☐ 874. ☐ 875. ☐ 876. ☐ 877. ☐ 878. ☐ 879. ☐ 880. ☐ 881. ☐ 882. ☐ 883. ☐ 884. ☐ 885. ☐ 886. ☐ 887. ☐ 888. ☐ 889. ☐ 890. ☐ 891. ☐ 892. ☐ 893. ☐ 894. ☐ 895. ☐ 896. ☐ 897. ☐ 898. ☐ 899. ☐ 900. ☐ 901. ☐ 902. ☐ 903. ☐ 904. ☐ 905. ☐ 906. ☐ 907. ☐ 908. ☐ 909. ☐ 910. ☐ 911. ☐ 912. ☐ 913. ☐ 914. ☐ 915. ☐ 916. ☐ 917. ☐ 918. ☐ 919. ☐ 920. ☐ 921. ☐ 922. ☐ 923. ☐ 924. ☐ 925. ☐ 926. ☐ 927. ☐ 928. ☐ 929. ☐ 930. ☐ 931. ☐ 932. ☐ 933. ☐ 934. ☐ 935. ☐ 936. ☐ 937. ☐ 938. ☐ 939. ☐ 940. ☐ 941. ☐ 942. ☐ 943. ☐ 944. ☐ 945. ☐ 946. ☐ 947. ☐ 948. ☐ 949. ☐ 950. ☐ 951. ☐ 952. ☐ 953. ☐ 954. ☐ 955. ☐ 956. ☐ 957. ☐ 958. ☐ 959. ☐ 960. ☐ 961. ☐ 962. ☐ 963. ☐ 964. ☐ 965. ☐ 966. ☐ 967. ☐ 968.